

Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus

Lleoliad:

Ystafell Bwyllgora 3 – y Senedd

Dyddiad:

Dydd Mawrth, 11 Tachwedd 2014

Amser:

09.00

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Michael Kay

Clerc y Pwyllgor

029 2089 8041

pwylgor.cyfrifoncyhoeddus@cymru.gov.uk

Agenda

Cytunodd y Pwyllgor yn ei gyfarfod ar 4 Tachwedd y byddai eitemau 1 a 2 yn cael eu cynnal yn breifat

1 Glastir (09:00–09:05) (Tudalennau 1 – 5)

PAC(4)–28–14 papur 1

2 Cyllid lechyd 2013–14: Gwybodaeth gan Archwilydd Cyffredinol

Cymru (09:05–09:10) (Tudalennau 6 – 71)

PAC(4)-28-14 papur 2

3 Cyflwyniadau, ymddiheuriadau a dirprwyon (09:10)

4 Papurau i'w nodi (09:10–09:15) (Tudalennau 72 – 74)

Gofal heb ei drefnu: Llythyr gan Y Gweinidog lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol (27 Hydref 2014) (Tudalennau 75 – 79)

Craffu ar Gyfrifon y Comisiynwyr 2013–14: Gwybodaeth ychwanegol gan y Comisiynydd Plant Cymru (Tudalennau 80 – 84)

Craffu ar Gyfrifon y Comisiynwyr 2013–14: Llythyr gan Mike Shooter (3 Tachwedd 2014) (Tudalen 85)

Craffu ar Adroddiad Blynyddol Cyngor Celfyddydau 2013–14: Gwybodaeth ychwanegol (Tudalennau 86 – 100)

Trefniadau Llywodraethu Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr: Llythyr gan Dr Andrew Goodall (4 Tachwedd 2014) (Tudalen 101)

Governance Arrangements at Betsi Cadwaladr University Health Board: Letter from the Chair to Dr Andrew Goodall (6 November 2014) (Tudalennau 102 – 103)

5 Cyllid Iechyd 2013–14 (09:15–10:30) (Tudalennau 104 – 128)

PAC(4)–28–14 papur 3

Briff Ymchwil

Dr Andrew Goodall – Cyfarwyddwr Cyffredinol, Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a **Phrif Weithredwr GIG Cymru**, Llywodraeth Cymru

Simon Dean, Dirprwy Brif Weithredwr GIG Cymru, Llywodraeth Cymru

Martin Sollis, Cyfarwyddwr Cyllid, Llywodraeth Cymru

6 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes canlynol: (10:30)

Eitem 7

7 Cyllid Iechyd 2013–14: Ystyried y dystiolaeth a gafwyd (10:30–10:45)

Cyfoeth Naturiol
Natural Resources

Cyfarwyddwr Cyffredinol • Director General

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Darren Miller AM
Chair
Public Accounts Committee
National Assembly for Wales
CARDIFF CF99 1NA

3 November 2014

Dear Mr Miller

Thank you for your letter of 23 September. The Permanent Secretary has asked me to respond as I am the Additional Accounting Officer for this area of work.

Welsh Government welcomes the report from the Welsh Audit Office which comes at a key point as we are currently shaping the future of support schemes, including Glastir, for the next Rural Development Programme 2014-20.

Welsh Government is pleased that the report recognises that there have been significant improvements in the design and implementation of Glastir when compared to previous agri-environment schemes such as Tir Gofal. We are particularly pleased that the report finds that Welsh Government have responded to the recommendations of the Tir Gofal audit in 2007 and have ensured that environmental actions are far better targeted under Glastir, and that there is now also a significantly reduced risk of public money being spent without a beneficial change in land use. Most importantly, we are satisfied the report, while offering suggestions for improvement, concludes that Glastir is more likely to deliver towards Welsh Government's environmental objectives than previous schemes. From an administrative perspective we also are pleased that the report identifies significant improvements particularly in how Welsh Government managed the transition between Tir Gofal into Glastir and the cost savings that have been generated in operational time required for Contract Managers to sign Higher Level agreements.

Welsh Government accepts a number of the criticisms in the report, not least that in the early years the scheme was poorly communicated and subject to too much change, and that there was too much complexity. We are pleased, however, that the report also acknowledges Welsh Government has already taken steps to rectify some of these problems, including through the 2012 stocktake of the scheme which reduced the red tape surrounding the scheme and through the employment

of a dedicated Glastir communications officer and a communications strategy published in 2013.

Welsh Government has carefully considered the six specific recommendations made in the Wales Audit Office report and our response to each is detailed in the annex attached.

Yours sincerely

GARETH JONES

R1 Drawing on any knowledge and experience of agri-environment schemes run by other jurisdictions, the Welsh Government should develop an approach for Glastir Advanced to ensure that, in return for grant funding, landholders commit to making significant changes to their land management practices that directly support the delivery of Glastir's objectives.

Welsh Government accepts this recommendation in part.

Welsh Government accepts it is fundamental that agri-environment schemes pay for the delivery of environmental goods and services and deliver real change. Welsh Government notes the WAO report highlighted that only 32% of Tir Gofal participants were required to make a change to their pre-existing farm practices to join that scheme and are pleased that the WAO report finds that Glastir has taken many steps which will ensure that real change occurs and genuine additionality offered. The WAO particularly highlights that the significant increase in capital expenditure payments compared to management payments, which is a feature of Glastir compared to earlier schemes, will reduce the risk of scheme deadweight. However Welsh Government also believes that management payments should continue to have a rightful place in agri-environment activity and that under some circumstances payments for the maintenance of status quo favourable environmental practices should continue, particularly where there is a risk these favourable practices would be discontinued without the incentive of support payments.

R2 The Welsh Government should explore the scope to develop a risk-based approach to identify and target appropriate interventions at farms where poor agricultural practices are responsible for causing wider water quality problems. The Welsh Government should consider a range of interventions, including the provision of advice, grant funding and regulatory action.

Welsh Government accepts this recommendation in part.

Welsh Government accepts the need to tackle wider water quality problems in line with our objectives for a safe and healthy environment for the people of Wales and to meet our European commitments e.g. under the Water Framework Directive. The Glastir scheme currently prioritises such catchments within the scoring process which selects farms for entry into Glastir Advanced and pays for positive works to improve water quality, such as streamside corridor tree-planting. However Welsh Government believes it would be wrong to target agri-environment support at farms where poor agricultural practices are causing problems. Welsh Government believes that far from representing value for money, such an approach potentially risks rewarding poor management or negligence and even activities where breaches of existing environmental regulations may be occurring. This approach would appear to set the wrong example to the industry and would represent poor value for the use of public money. Welsh Government's current,

and intended future approach, is to take a risk-based approach to regulatory inspections in these key catchments, in order to identify recurring offenders, and to use both advisory support and regulatory penalties where necessary to rectify these problems. Rural Inspectorate Wales and Natural Resources Wales have a key ongoing role in delivering improvements to land management in these areas.

R3 After the introduction of online-only applications for Glastir Organic, Glastir Advanced and Glastir Woodland, the Welsh Government should review applicants' experiences and seek to identify and address any remaining barriers to making online applications.

Welsh Government accepts this recommendation fully.

Welsh Government will be seeking feedback from our customers on their experience in submitting their online Glastir applications. This feedback will be taken into consideration when planning the delivery approach for the remainder of the Glastir Schemes.

R4 The Welsh Government should routinely identify the running costs for Glastir and benchmark these against the costs for other similar schemes to help assess the efficiency of the scheme's administration and to demonstrate value for money

Welsh Government accepts this recommendation in part.

The Welsh Government will continue to routinely monitor the overall cost of the administration of all Common Agricultural Policy (CAP) schemes.

We will continue to bench mark Glastir Contract managers' time against Tir Gofal Project Officer time. However we are unable to break down fully the administration costs for individual components of Glastir as we operate Multi Skilled Teams (MSTs) for the delivery of the schemes. Whilst the MST approach does not allow for a scheme by scheme breakdown of costs, utilising this approach has enabled Welsh Government to continually reduce the number of processing posts and make year on year overall CAP programme administrative cost savings between 2009 and 2014.

R5 The Welsh Government should review its targets for Glastir to ensure an adequate evidence base to support each target, and to ensure that the targets are challenging yet achievable, affordable and reflect the scale of change the Welsh Government is expecting the scheme to deliver. The Welsh Government should also ensure that its internal targets for Glastir are consistent with the targets it agrees with the European Commission.

Welsh Government accepts this recommendation in part.

Welsh Government accepts the report findings that the initial targets for the scheme were unrealistic when compared to what could be expected based upon analysis of historic participation in agri-environment schemes in Wales. Welsh Government will set revised targets for the uptake of all elements of the Glastir scheme for the RDP 2014-20 programme once the final RDP 2014-20 budget allocation to Glastir is finalised. This will include the policy rationale behind these targets. These will form the basis for the submission of our performance measures to the European Commission. Welsh Government would like to point out, however, that it is not always possible throughout the duration of the programme to ensure that the targets in documentation held by the European Commission are consistent with Welsh Governments own targets. This is because the EC does not expect those targets set for the RDP to be revised after their submission at the start of the programme except in exceptional circumstances. A change in domestic policy objectives due for example to a change in government which might justify/necessitate an amendment to Welsh Government targets would not generally be accepted alone as a reason for amending RDP targets.

R6 The Welsh Government should use the results of the March 2014 impact modelling exercise to help quantify the scale of the improvements it expects Glastir to deliver. Through setting appropriate targets for the scheme, the Welsh Government should also determine how and by when it expects Glastir to deliver its objectives and contribute to wider objectives such as those included in the *Environment Strategy for Wales*.

Welsh Government accepts this recommendation fully.

The scientific evidence base required for quantifying the level of environmental change from agri-environment activities is often somewhat poorly established. This means that while the direction of change can be predicted, it is often extremely difficult to predict the extent. Previous agri-environment schemes in Wales have therefore not set out quantitative targets for environmental change. However Welsh Government accepts that for Glastir's success to be evaluated effectively some attempt to quantify the changes which could be expected to occur is required. The pioneering Glastir Monitoring and Evaluation Programme (GMEP) uses advanced modelling techniques to predict environmental outcomes based on scheme uptake scenarios and expected land use changes. Welsh Government officials will work closely with the GMEP team and interested stakeholders to identify quantitative targets for the next programme. This commitment has previously been made by Welsh Government in its response to the *Proposals for Glastir consultation* issued in June 2

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

GIG Cymru: Trosolwg o Berfformiad Ariannol a Pherfformiad Gwasanaethau 2013-14

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Rwyf wedi llunio'r adroddiad hwn i'w gyflwyno i'r Cynulliad Cenedlaethol o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 a 2006.

Roedd tîm astudiaeth Swyddfa Archwilio Cymru yn cynnwys Geraint Norman, Clare James a Mark Jeffs o dan gyfarwyddyd Gillian Body.

Huw Vaughan Thomas
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn annibynnol o'r Cynulliad Cenedlaethol ac o lywodraeth. Mae'n archwilio ac yn ardystio cyfrifon Llywodraeth Cymru a'r cyrff cyhoeddus a noddir ganddi ac sy'n gysylltiedig â hithau gan gynnwys cyrff y GIG yng Nghymru. Mae ganddo'r pŵer statudol i gyflwyno adroddiadau i'r Cynulliad Cenedlaethol ar economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y defnydd a wna'r sefydliadau hynny o'u hadnoddau wrth gyflawni eu swyddogaethau, a sut y gallent wella'r defnydd hwnnw.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol, ynghyd ag archwilyddyr penodedig, hefyd yn archwilio cyrff llywodraeth leol yng Nghymru, mae'n cynnal astudiaethau gwerth am arian mewn llywodraeth leol ac yn arolygu cydymffurfiaeth gydag anghenion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn ymgymryd â'i waith gan ddefnyddio staff ac adnoddau eraill a ddarperir gan Swyddfa Archwilio Cymru, sydd yn fwrdd statudol wedi'i sefydlu ar gyfer y nod hwnnw ac i fonitro a chynghori'r Archwilydd Cyffredinol.

Am ragor o wybodaeth ysgrifennwch at yr Archwilydd Cyffredinol yn y cyfeiriad uchod, ffôn 02920 320500, e-bost: info@wao.gov.uk, neu gweler y wefan www.wao.gov.uk.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2014

Cewch aildefnyddio'r cyhoeddiad hwn (heb gynnwys y logos) yn rhad ac am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng. Rhaid i chi ei aildefnyddio'n gywir ac nid mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint Archwilydd Cyffredinol Cymru a rhaid rhoi teitl y cyhoeddiad hwn. Lle nodwyd deunydd hawlfraint unrhyw drydydd parti bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw cyn ei aildefnyddio.

Os ydych angen unrhyw un o'n cyhoeddiadau mewn ffurf ac/neu iaith wahanol cysylltwch â ni gan ddefnyddio'r manylion canlynol: Ffôn 029 2032 0500, e-bost info@wao.gov.uk

Cynnwys

	Crynodeb	6
	Argymhellion	10
1	Llwyddodd GIG Cymru i fantoli'r gyllideb yn 2013-14 drwy arbedion sylweddol ac arian ychwanegol er i rai o gyrff y GIG orwario	11
	Mae'r Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol wedi atgyfnerthu ei threfniadau rheoli ariannol ond roedd angen iddi gael £200 miliwn ychwanegol o adrannau eraill a chronfeydd wrth gefn er mwyn rheoli ei chyllideb yn 2013-14	13
	Er eu bod yn gwneud cryn ymdrech i wneud hynny, mae cyrff y GIG yn ei chael hi'n fwyfwy anodd dod o hyd i arbedion cynaliadwy a methodd tri o gyrff y GIG â mantoli'r gyllideb yn 2013-14	18
2	Roedd perfformiad ym mhob rhan o GIG Cymru yn 2013-14 yn gymysg ac ni chyflawnwyd llawer o dargedau allweddol yn rheolaidd	28
	Mae perfformiad yn erbyn dangosyddion atal yn gwella ar y cyfan er nad yw rhai targedau newydd yn cael eu cyflawni	29
	Er gwaethaf rhai gwelliannau, ar y cyfan nid yw'r GIG yn cyflawni ei dargedau allweddol ar gyfer profiad a mynediad cleifion	30
	Bu perfformiad yn erbyn mesurau ansawdd a diogelwch yn gymysg yn 2013-14	35
	Dengys data marwolaethau fod y sefyllfa yn gwella ar y cyfan ac eithrio gofal cardiaidd	38
	Mae cynnydd cadarnhaol wedi'i wneud o ran dangosyddion integreiddio rhwng gwahanol rannau o'r GIG a gofal cymdeithasol	39
	Roedd cynnydd yn erbyn targedau ar gyfer y gweithlu yn gymysg	41

3	Mae cynlluniau integredig tair blynedd yn gam ymlaen ond bydd yn anodd i GIG Cymru wneud cynnydd heb newid trawsnewidiol	43
	Rydym yn disgwyl i gynlluniau tair blynedd arwain at wasanaethau, y gweithlu a chyllid yn cael eu rheoli mewn modd mwy integredig ond mae risgiau sylweddol i'w rheoli wrth i'r broses ymsefydlu	44
	Unwaith eto mae'r GIG yn wynebu gostyngiad yn ei gyllideb mewn termau arian parod ar ddechrau'r flwyddyn ariannol 2014-15 ac mae'n debygol o'i chael hi'n anodd gweithredu heb ragor o arian refeniw a chyfalaf	49
	Mae pwysau ariannol a phwysau o ran y galw am wasanaethau yn golygu ei bod yn hanfodol newid gwasanaethau'r GIG yn sylweddol ond araf fu'r cynnydd hyd yma	53
	Atodiadau	
	Atodiad 1 – Dulliau archwilio	58
	Atodiad 2 – Ymatebion Llywodraeth Cymru i argymhellion y llynedd	59
	Atodiad 3 – Crynodeb ariannol yn ôl Corff y GIG 2013-14	65

Crynodeb

- 1 Dros y blynyddoedd diwethaf, mae GIG Cymru – sy'n cynnwys Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru (yr Adran) a 10 Corff y GIG yng Nghymru – wedi wynebu setliadau ariannol llymach na'i sefydliadau cyfatebol mewn rhannau eraill o'r DU. Mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru ariannu amrywiaeth o wasanaethau, gan gynnwys y GIG, yn erbyn cefndir o alw cynyddol a chaledi ariannol. Mae GIG Cymru yn wynebu her gynyddol i leihau costau heb effeithio ar brofiadau cleifion, diogelwch ac ansawdd gwasanaethau.
- 2 Mae'r adroddiad hwn yn darparu asesiad manwl o'r sefyllfa ariannol ym mhob rhan o GIG Cymru yn 2013-14. Mae hefyd yn ystyried perfformiad wrth ddarparu gwasanaethau, gan ganolbwyntio ar y meysydd hynny y mae'r Adran wedi'u nodi fel blaenoriaeth. Wedyn, aiff yr adroddiad ati i ystyried yr heriau ariannol a gwasanaeth y mae GIG Cymru yn eu hwynebu yn y dyfodol. Nodir y dulliau archwilio a ddefnyddiwyd gennym i gynnal y gwaith hwn yn **Atodiad 1**.
- 3 Mae dwy bennod gyntaf yr adroddiad hwn yn ymdrin â chyfnod 2013-14, pan fu cyrff y GIG yn gweithio o fewn dwy set o reolau cyfrifyddu, yn dibynnu ar b'un a ydynt yn 'ymddiriedolaeth y GIG' neu'n 'fwrdd iechyd lleol'. Yn gyffredinol, mae'n ofynnol i holl gyrff y GIG, mewn rhyw ffordd neu'i gilydd, fantoli'r gyllideb bob blwyddyn. Mae'r Adran wedi cyflwyno cyfundrefn ariannol fwy hyblyg o 2014-15 fel y gall byrddau iechyd lleol, yn hytrach na chael targed blynyddol ar gyfer mantoli'r gyllideb, fantoli'r gyllideb dros gyfnod o dair blynedd. Mae trydedd bennod yr adroddiad hwn yn ystyried yr heriau sy'n wynebu'r GIG yn ystod 2014-15 ac ar ôl hynny.

Llwyddodd GIG Cymru i fantoli'r gyllideb yn 2013-14 drwy sicrhau arbedion sylweddol ac arian ychwanegol er i rai o Gyrff y GIG orwario

- 4 Ar ddechrau 2013-14, cyllideb refeniw gyffredinol yr Adran ar gyfer iechyd a gwasanaethau iechyd oedd £6.1 biliwn¹. Caiff y mwyafrif helaeth o gyllideb yr Adran ei wario ar ddarparu gwasanaethau'r GIG drwy 10 Corff y GIG, drwy arian craidd a'r arian ar gyfer mentrau penodol. Nododd yr Adran nifer o bwysau cost yn gynnar: y risg y byddai cyrff y GIG yn gorwario a phwysau cost nas ariannwyd ar raglenni canolog. Creodd yr Adran gyllideb wrth gefn o'r cychwyn cyntaf, ond cydnabu nad oedd yn debygol o fod yn ddigon i gwmpasu'r risgiau ariannol a fyddai'n codi yn ystod y flwyddyn. Gwnaeth yr Adran rai penderfyniadau seiliedig ar risg i leihau gwariant ar raglenni canolog. Fodd bynnag, nid oedd yr arbedion yn ddigon i wneud iawn am y diffygion yr oedd cyrff unigol y GIG yn rhoi gwybod amdanynt. Yn ystod y flwyddyn, roedd angen swm ychwanegol o £200 miliwn ar yr Adran (tua 3 y cant o'r gyllideb refeniw wreiddiol), y dyrannodd £150 miliwn ohono i gyrff y GIG.
- 5 Mae'r Adran wedi atgyfnerthu ei ddull rheoli ariannol. Yn wahanol i flynyddoedd blaenorol, rhoddodd yr Adran rywfaint o hyblygrwydd iddi ei hun drwy beidio â mynnu na fyddai mwy o arian ar gael ac, yn lle hynny, cyhoeddodd y câi adolygiad canol blwyddyn o'r sefyllfa ariannol ei gynnal. Dyrannodd yr Adran arian ychwanegol i gyrff y GIG ar ôl hynny gan ddefnyddio fformiwla yn seiliedig ar anghenion y boblogaeth. Roedd hwn yn ddull synhwyrol o weithredu am iddo helpu

¹ Er bod yr arian yn y gyllideb wedi'i rannu mewn egwyddor, £5.9 biliwn ar gyfer gwasanaethau sy'n ymwneud ag iechyd a £0.2 biliwn ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol, mae'r Adran wedi mabwysiadu dull integredig o reoli cyllid ar draws iechyd a gwasanaethau cymdeithasol.

Tudalen y pecyn 11

i osgoi'r risg o 'wobrwyo'r' cyrff GIG hynny a gofnododd y diffygion mwyaf. Mae'r Adran hefyd wedi anfon neges gryfach at gyrff y GIG y bydd canlyniadau os na chaiff targedau ariannol eu cyflawni.

- 6 Cyflawnodd saith o 10 Corff y GIG eu targed i fantoli'r gyllideb yn 2013-14. Gorwariodd pob un o'r tri na lwyddodd i fantoli'r gyllideb (Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a Bwrdd Addysgu Iechyd Powys) tua £19 miliwn. Cafodd y tri byrddau iechyd lleol hyn farn amodol ar reoleidd-dra ar eu cyfrifon sy'n nodi bod y gwariant a oedd yn fwy na'u lefel awdurdodedig o wariant yn afreolaidd.
- 7 Mae cyrff y GIG wedi gwneud gwaith da unwaith eto o ran sicrhau arbedion ariannol yn ystod y flwyddyn. Mae'r arbedion gwerth £185 a gofnodwyd gan gyrff y GIG yn 2013-14 yn swm sylweddol ac nid yw ond £3 miliwn yn llai na'r ffigur a gofnodwyd yn 2012-13. Er hynny, fel y nodwyd gennym y llynedd, rydym yn pryderu ei bod yn bosibl bod rhai o'r arbedion wedi'u gorddatgan, yn enwedig y rhai ar gyfer y gweithlu. Unwaith eto eleni ceir tystiolaeth hefyd fod cyrff y GIG yn parhau i ddibynnu ar arbedion untro anghynaliadwy ac addasiadau cyfrifyddu technegol er mwyn mantoli'r gyllideb.
- 8 Fel y nodwyd gennym y llynedd, mae rhai o gyrff y GIG wedi gwneud arbedion sydd wedi effeithio ar faint o ofal dewisol y bu'n bosibl iddynt ei ddarparu. Er bod penderfyniadau o'r fath wedi'u seilio ar asesiadau risg manwl, yn y pen draw mae lleihau gweithgarwch dewisol yn debygol o gynnig gwerth gwael am arian am y bydd angen trin cleifion yn ddiweddarach, o bosibl am gost uwch.
- 9 Yn gyffredinol, mae'r broses cynllunio ariannol o fewn cyrff y GIG wedi gwella. Yn arbennig, bu cyrff y GIG yn fwy tryloyw a realistig o ran nodi'r bwlch ariannu sy'n eu hwynebu ar y cychwyn. Mae'r realaeth gynyddol hon yn welliant o gymharu â blynyddoedd blaenorol, lle mae cyrff y GIG wedi llwyddo, mewn egwyddor, i fantoli cyllidebau nad oeddent, yn ymarferol, wedi'u hategu gan gynlluniau arbedion. Gwelsom hefyd dystiolaeth bod rhai o gyrff y GIG yn herio patrymau gwario hanesyddol yn fwy, yn hytrach na chario cyllidebau a chynlluniau drosodd o'r naill flwyddyn i'r llall. Er hynny, mae lle i wella ymhellach, yn enwedig drwy rannu arfer da mewn meysydd megis lleihau costau a chraffu a gwneud gwell defnydd o ddata meincnodi.

Roedd perfformiad ym mhob rhan o GIG Cymru yn 2013-14 yn gymysg ac ni chyflawnwyd llawer o dargedau allweddol yn rheolaidd

- 10 Ystyriwyd perfformiad GIG Cymru o ran darparu gwasanaethau. Rydym wedi canolbwyntio ar y targedau y mae'r Adran wedi nodi eu bod yn rhai pwysig drwy roi statws 'Haen 1' iddynt. Rydym yn cydnabod nad yw targedau Haen 1 yn cynrychioli'r holl weithgarwch ym mhob rhan o'r GIG ac nad yw llawer o dargedau yn ddangosyddion da o ran ansawdd na diogelwch gwasanaethau'r GIG. Rydym hefyd yn cydnabod bod GIG Cymru yn wynebu pwysau sylweddol o ran y galw am wasanaethau. Mae'r Adran wrthi'n adolygu ei thargedau er mwyn sicrhau targedau Haen 1 yn canolbwyntio'n fwy ar ansawdd a chanlyniadau i gleifion.

Tudalen y pecyn 12

- 11 Roedd perfformiad GIG Cymru yn ystod 2013-14 yn gymysg o gymharu â 2012-13. Mae'r GIG yn cyflawni ei dargedau atal newydd drwy roi brechlynnau i blant a'i gwneud yn haws i gael gafael ar feddygon teulu gyda'r nos a bu gostyngiad yn nifer y plant a dderbyniwyd i'r ysbyty o ganlyniad i gyflyrau cronig, a oedd i'w groesawu. Cafwyd rhai gwelliannau o ran perfformiad yn erbyn targedau ar gyfer gwasanaethau gofal heb ei drefnu, gwasanaethau iechyd meddwl, heintiau sy'n gysylltiedig â chael gofal iechyd a gofal canser, er na chyflawnwyd y targedau drwy gydol y flwyddyn. Bu dirywiad mewn perfformiad o ran cyflawni targedau amseroedd aros ar gyfer triniaeth a gynlluniwyd a darparu gofal yn amserol i gleifion strôc. Roedd perfformiad o ran y prif darged ar gyfer amseroedd ymateb ambiwlansiau fwy neu lai yr un peth â pherfformiad y llynedd ond ni lwyddwyd i gyflawni'r targed.

Mae cynlluniau integredig tair blynedd yn gam ymlaen ond bydd yn anodd i GIG Cymru wneud cynnydd heb newid trawsnewidiol

- 12 Yn unol â'n hargymhellion blaenorol, mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno deddfwriaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i gyrff y GIG gyflwyno cynlluniau ariannol, gwasanaeth a gweithlu integredig tair blynedd. Mae'r penderfyniad i newid i fframwaith cynllunio a dyletswydd ariannol tair blynedd i'w groesawu a dylai helpu i fynd i'r afael â gwendidau blaenorol ffocws 'blynyddol' byrdymor y gyfundrefn ariannol. Yn ystod 2013-14, cyflwynodd holl gyrff y GIG gynlluniau integredig tair blynedd, ond dim ond pedwar sydd wedi'u cymeradwyo gan yr Adran. Yn dilyn asesiad cychwynnol yr Adran o'r cynlluniau, dewisodd rhai o gyrff y GIG beidio â chyflwyno cynlluniau tair blynedd diwygiedig ac maent yn dal i weithredu ar sail cylch cynllunio blynyddol.
- 13 Roedd proses yr Adran ar gyfer asesu'r cynlluniau tair blynedd yn un gadarn er bod y blynyddoedd cynnar, fel gyda'r rhan fwyaf o brosesau newydd, yn cynnwys rhywfaint o ymsefydlu ac mae meysydd lle y gellid atgyfnerthu'r broses cynllunio ymhellach. Yn benodol, mae gwaith cynllunio cyrff y GIG yn dal i fod yn seiliedig ar dybiaethau optimistaidd ynghylch faint o arbedion y gellir eu cyflawni ac i ba raddau y gellir gwella gwasanaethau er gwaethaf yr hinsawdd ariannol anodd. Gallai cyrff y GIG fod yn gliriach ynghylch yr hyn a fyddai'n digwydd pe bai rhai o'u tybiaethau yn rhy optimistaidd.
- 14 Mae buddsoddi cyfalaf i adnewyddu a moderneiddio seilwaith yn hanfodol i lwyddiant cynlluniau cyrff y GIG. Mae'r Adran wedi datblygu dull strategol o flaenoriaethu cynlluniau cyfalaf ledled Cymru yn ddiweddar ac mae'n chwilio am atebion ariannu arloesol y mae'n bwriadu eu defnyddio i asesu'r cynigion ar gyfer seilwaith yn y cynlluniau tair blynedd. Mae'r dull gweithredu newydd hwn yn dal i fod yn ei champau cynnar ond mae'n ddatblygiad i'w groesawu a fydd yn hanfodol i sicrhau dull strategol, cynaliadwy ac effeithiol o fuddsoddi mewn seilwaith.

- 15 Gan edrych tuag at flwyddyn ariannol 2014-15, mae GIG Cymru yn dechrau unwaith eto gyda diffyg diwedd blwyddyn rhagamcanol sylweddol. Mae'r Adran eisoes wedi dyrannu £23.5 miliwn o arian ychwanegol i ddau o gyrff y GIG sydd â chynlluniau tair blynedd a gymeradwywyd. Ond mae cyrff eraill y GIG yn rhagweld diffyg sy'n cyfateb i gyfanswm o £192 miliwn. Yn seiliedig ar y sefyllfa bresennol, mae'n debyg y bydd angen swm tebyg o arian ychwanegol ar GIG Cymru i'r hyn a gafodd yn 2013-14. Ar 30 Medi 2014, cyhoeddodd y Gweinidog y byddai'r GIG yn cael £200 miliwn ychwanegol yn 2014-15 a £225 miliwn ychwanegol yn 2015-16.
- 16 Mae'r sefyllfa dros y tymor canolig i'r hirdymor yn edrych yr un mor heriol oni cheir newid sylweddol o ran y ffordd y caiff gwasanaethau eu hariannu neu y caiff gwasanaethau eu trawsffurfio. Mae Ymddiriedolaeth Nuffield wedi edrych ar y gwahanol bwysau cost sy'n wynebu GIG Cymru – megis poblogaeth sy'n heneiddio ac yn cynyddu, newidiadau mewn technoleg, y cynnydd yn nifer yr unigolion â chyflyrau cronig. Mae Ymddiriedolaeth Nuffield wedi amcangyfrif y bydd diffyg ariannu sylweddol sy'n cyfateb i £2.7 biliwn erbyn 2025-26. Er mwyn cyflawni'r math o ostyngiadau cost sydd eu hangen er mwyn ymdopi â'r pwysau hynny bydd angen ailystyried ac ail-lunio gwasanaethau'r GIG mewn ffordd radical.
- 17 Gwneir rhywfaint o gynnydd o ran trawsffurfio ac ad-drefnu gwasanaethau yn strategol, ond mae cyflymdra'r newid yn araf ar y cyfan. Mae'r gwaith o ad-drefnu gwasanaethau ysbytai mewn rhai ardaloedd wedi'i oedi gan wrthwynebiad y cyhoedd a gwleidyddion ac mae manylion y costau a'r arbedion a fydd yn deillio o'r broses ad-drefnu yn ansicr. Ochr yn ochr â'r cynlluniau ynghylch ble y caiff gwasanaethau eu lleoli yn y dyfodol mae angen ailystyried sut y caiff gwasanaethau eu darparu ar gyfer y dyfodol. Erbyn hyn mae llawer o brosiectau lleol sy'n gweithio i ail-lunio a gwella rhai gwasanaethau ac mae'r Adran yn disgwyl pethau mawr gan yr agenda 'gofal iechyd darbodus' sy'n datblygu, yr ydym yn cytuno y gallai helpu i ailystyried gwasanaethau er mwyn sicrhau gwell gwerth am gost is. Mae'r Adran yn ymwybodol bod angen mwy o fanylion am yr hyn y bydd egwyddorion gofal iechyd darbodus yn ei olygu yn ymarferol. Nodwyd gennym y llynedd mai ad-drefnu gwasanaethau a'u newid yn sylweddol sy'n cynnig y cyfle gorau i sicrhau bod sail gynaliadwy i'r GIG. Erbyn hyn mae angen i GIG Cymru wneud cynnydd llawer cyflymach er mwyn iddo wireddu ei ddyheadau ar gyfer gwasanaethau cynaliadwy. Ond mae'n anodd gweld sut y gellir cyflawni'r newid hwn heb fwy o gonsensws gwleidyddol.

Argymhellion

Mae **Atodiad 2** yn nodi ein hargymhellion o'n hadroddiad blaenorol ar Gyllid y GIG ynghyd â gwybodaeth ddiweddaraf yr Adran am y cynnydd sydd wedi'i wneud.

- A1 Yn ystod ail hanner 2013-14, roedd yr Adran yn rheoli sefyllfa ariannol anodd iawn lle roedd risg wirioneddol y byddai gan gyrff y GIG ddiffyg na fyddai'r Adran yn gallu fforddio gwneud iawn amdano. Yn ystod y cyfnod hwn, roedd yr Adran yn cael amcanestyniadau gwahanol a negeseuon cymysg o'r tu mewn i rai o gyrff y GIG ynghylch beth fyddai'r sefyllfa derfynol. **Yn y dyfodol dylai'r Adran sicrhau bod pob un o gyrff y GIG yn llunio un sefyllfa diwedd y flwyddyn ragamcanol a berchenogir gan Gadeirydd, Prif Weithredwr a Chyfarwyddwr Cyllid pob un o gyrff y GIG ac y cytunwyd arni ganddynt.**
- A2 Ledled Cymru, mae cyrff y GIG yng Nghymru yn wynebu nifer o heriau o ran rheoli eu hystad ac asedau eraill megis TGCh a chyfarpar meddygol ar adeg pan fo llai o adnoddau ar gael. Mae'r Adran wrthi'n rhoi cynlluniau ar waith i wella'r modd y caiff gwariant cyfalaf ei flaenoriaethu ledled Cymru. **Mae angen i'r Adran a chyrff y GIG sicrhau, yn achos gwariant cyfalaf:**
- **bod cyrff y GIG yn nodi eu hanghenion o ran gwariant cyfalaf yn seiliedig ar eu cynlluniau tair blynedd ac fe'u hategir gan achosion busnes cadarn a gymeradwywyd sy'n nodi'r goblygiadau o ran cyfalaf a refeniw ochr yn ochr â'r effaith ar wasanaethau; a**
 - **bod angen i'r Adran sicrhau ei bod yn datblygu ac yn gwella'r rhaglen gyfalaf strategol yn seiliedig ar y blaenoriaethau cynllunio a'r amcanion buddsoddi y cytunwyd arnynt yn y cynlluniau tair blynedd.**
- A3 Mae cyflwyno cynlluniau integredig tair blynedd o fewn cyrff y GIG yn gam pwysig a chadarhaol ymlaen. Fel y gellid disgwyl gyda dull gweithredu newydd, gellid atgyfnerthu rhai agweddau ymhellach. **Yn ei chanllawiau wedi'u diweddarau ar gynlluniau integredig tair blynedd, dylai'r Adran ei wneud yn ofynnol bod cyrff y GIG:**
- **yn ymgymryd â gwaith dadansoddi sensitifrwydd, sy'n dangos sut y byddai newidiadau yn eu tybiaethau gan gynnwys cyllid, y galw am wasanaethau a'r gweithlu effeithio ar eu cynlluniau; a**
 - **datblygu cynlluniau wrth gefn lefel uchel sy'n nodi sut y maent yn bwriadu ymateb os bydd perfformiad yn gwyro oddi wrth y cynllun y cytunwyd arno.**
- A4 Yn gyffredinol, mae'r Adran yn gwneud cynnydd rhesymol o ran gweithredu ein hargymhellion blaenorol. Fodd bynnag, mae dau faes lle y bu'r cynnydd yn araf. **Dylai'r Adran atgyfnerthu a mynd ati gyda mwy o frys i wneud y canlynol:**
- **herio cyrff y GIG ynghylch yr arbedion a gofnodwyd mewn perthynas â'r gweithlu a maint y newidiadau i'r gweithlu; a**
 - **helpu cyrff y GIG i rannu dysgu a gwersi o ymdrechion llwyddiannus (ac aflwyddiannus) i wella gwasanaethau mewn ffordd gynaliadwy a, lle bo hynny'n berthnasol, leihau costau.**

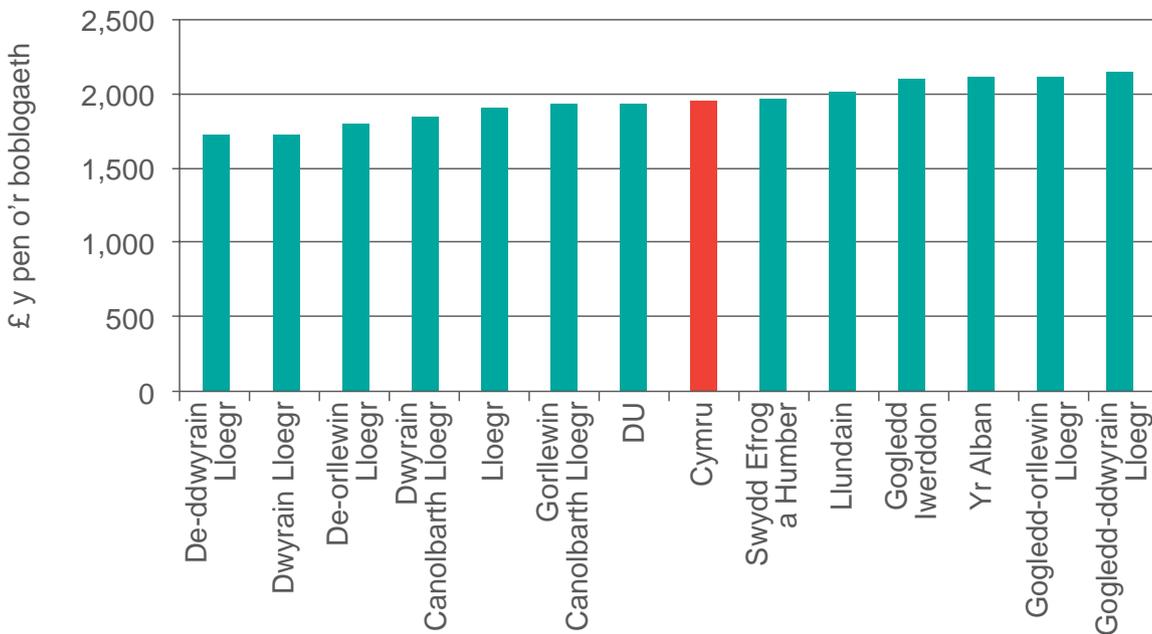
Rhan 1

Llwyddodd GIG Cymru i fantoli'r gyllideb yn 2013-14 drwy arbedion sylweddol ac arian ychwanegol er i rai o gyrff y GIG orwario

- 1.1 Mae'r adran hon o'r adroddiad yn edrych ar y camau a gymerwyd ym mhob rhan o GIG Cymru² er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth yn gallu gweithredu o fewn ei gyllideb yn 2013-14. Yn gyntaf, mae'n ystyried y camau a gymerwyd gan yr Adran er mwyn rheoli cyllideb gyffredinol y GIG. Yn ail, mae'n ystyried y camau a gymerwyd gan gyrrff unigol y GIG wrth iddynt geisio cyflawni eu targedau ariannol yn ystod y flwyddyn – y prif darged oedd llwyddo i fantoli'r gyllideb.
- 1.2 Cyn ystyried y manylion, mae'n bwysig nodi'r cyd-destun ariannol ehangach lle mae GIG Cymru yn gweithredu. Fel y nodwyd yn ein dau adroddiad blaenorol ar gyllid y GIG, mae GIG Cymru yn wynebu mwy o bwysau ariannol na rhannau tebyg eraill o'r DU. Er bod gwariant ar iechyd fesul pen o'r boblogaeth ychydig yn uwch yng Nghymru nag yn Lloegr yn 2012-13, bydd Cymru ar ei hôl hi os bydd y tueddiadau diweddar yn parhau. Fel y dangosir yn **Ffigur 1**, mae gwariant fesul pen o'r boblogaeth yn parhau i fod yn is yng Nghymru nag mewn ardaloedd â nodweddion demograffig ac economaidd-gymdeithasol tebyg megis Gogledd Iwerddon, yr Alban a Gogledd Lloegr. Nid yw'r ffigurau hyn yn adlewyrchu'r arian ychwanegol a ddyrannwyd i'r GIG yng Nghymru yn ystod 2013-14. Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yn bwriadu darparu'r wybodaeth ddiweddaraf, ar gyfer 2013-14, ym mis Tachwedd 2014.

Ffigur 1 – Gwariant ar iechyd fesul pen o'r boblogaeth 2012-13

Ffynhonnell: ONS Country and Regional Analysis

² Pan gyfeiriwn at 'GIG Cymru' rydym yn golygu holl gyrrff y GIG – y saith bwrdd iechyd lleol a'r tair ymddiriedolaeth GIG – ac Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru a arweirir gan Brif Weithredwr y GIG.

Mae'r Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol wedi atgyfnerthu ei threfniadau rheoli ariannol ond roedd angen iddi gael £200 miliwn ychwanegol o adrannau eraill a chronfeydd wrth gefn er mwyn rheoli ei chyllideb yn 2013-14

Dechreuodd yr Adran 2013-14 gyda bwllch ariannu sylweddol ar gyfer cyrff y GIG a rhaglenni a reolir yn ganolog

- 1.3 Ym mis Ebrill 2013, roedd yr elfen iechyd o gyllideb refeniw'r Adran ar gyfer 2013-14 yn cyfateb i £5.88 biliwn. Roedd y gyllideb, mewn termau arian parod, un y cant (£59 miliwn) yn is na chyllideb 2012-13³. Mae'r GIG yn wynebu amrywiaeth o bwysau cost bob blwyddyn, gan gynnwys chwyddiant, codiadau cyflog a galw cynyddol am wasanaethau. O ganlyniad, mae angen i gyrff y GIG ddod o hyd i arbedion newydd yn ogystal â'r rhai a sicrhawyd mewn blynyddoedd blaenorol. Ym mis Ebrill 2013, cyfrifodd cyrff y GIG yng Nghymru fod cyfanswm y bwllch ariannu ar gyfer 2013-14 yn cyfateb i £432 miliwn. Bryd hynny, roedd cyrff y GIG wedi nodi cynlluniau arbed gwerth £225, a oedd yn gadael bwllch ariannu o £205 miliwn.
- 1.4 Yn ogystal â'r pwysau ar gyllidebau cyrff y GIG, nododd yr Adran bwysau cost o £75 miliwn ar raglenni canolog y GIG hefyd. Roedd y pwysau hyn yn cynnwys pwysau chwyddiant cyffredinol a phwysau cost newydd mewn meysydd megis taliadau i ymarferwyr gofal sylfaenol, brechlynnau newydd ac esgeuluster clinigol. Adolygodd yr Adran gynlluniau gwario ychydig cyn dechrau'r flwyddyn ariannol a nododd gyfleoedd i arbed £15 miliwn. Sicrhawyd mwy na hanner yr arbedion hyn drwy leihau'r cyllidebau sylfaenol ar gyfer y gweithlu a gwybodeg (£4 miliwn o'r naill a'r llall). Gadawodd yr arbedion hyn, ar y cyd â chyllideb wrth gefn yr Adran gwerth £30 miliwn, fwlch net o £30 miliwn mewn cyllidebau canolog ar ddechrau 2013-14.

Er iddi ddod o hyd i arbedion mewn rhaglenni canolog, roedd angen i'r Adran gael £200 miliwn ychwanegol o gronfeydd wrth gefn ac adrannau eraill

- 1.5 Cydnabu Llywodraeth Cymru yn gynnar yn y flwyddyn ariannol y byddai angen arian ychwanegol ar y GIG. Yn dilyn trafodaethau rhwng Gweinidogion yn ystod haf 2013, pennodd Llywodraeth Cymru darged i godi £150 miliwn o adrannau eraill y llywodraeth i gefnogi'r GIG. Ym mis Hydref 2013, cyhoeddodd y Gweinidog Cyllid y byddai £150 miliwn ychwanegol yn cael ei roi i'r GIG. Penderfynodd yr Adran ddyrannu'r rhan fwyaf o'r arian i gyrff y GIG gan ddefnyddio 'fformiwla Townsend'⁴. Roedd y dull gweithredu hwn yn un synhwyrol am ei fod yn osgoi 'gwobrwyo'r' cyrff GIG hynny sy'n cofnodi'r diffygion mwyaf.

3 Y gostyngiad mewn termau real, gan ystyried chwyddiant, ar ddechrau 2013-14 oedd 3.3 y cant (£192 miliwn). Mae'r gostyngiad rhwng 2012-13 a 2013-14 i'w briodoli'n bennaf i drosglwyddiad cyfalaf i refeniw yn 2012-13.

4 Mae'r fformiwla hon yn seiliedig ar y boblogaeth i raddau helaeth, gydag addasiad i adlewyrchu anghenion iechyd cymharol y boblogaeth.

1.6 Nid oedd y £150 miliwn ychwanegol yn uniongyrchol gysylltiedig â'r diffygion disgwylidig yr oedd cyrff y GIG yn eu cofnodi. Fel y dengys Ffigur 2, roedd elfennau at ddibenion penodol: cynyddu lefelau nyrsio, cynlluniau rhyddhau cynnar gwirfoddol (VER), brechlynnau a Kalydeco – cyffur newydd i drin ffeibrosis systig. Dyrannwyd y £123.5 miliwn arall i leihau pwysau o ran gofal heb ei drefnu, gan ddefnyddio fformiwla Townsend.

Ffigur 2 – Dyrannu'r arian ychwanegol a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2013

Cyrff y GIG	Staffio Nyrsio £000	Gofal heb ei drefnu (gan gynnwys Pwysau ar Ambiwllansau) £000	Rhaglen Imiwneiddio £000	Ariannu'r Cyffur Kalydeco £000	Ariannu Cynlluniau Rhyddhau Cynnar Gwirfoddol £000	Cyfanswm £000
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	1.80	21.80	1.30	-	0.68	25.58
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	1.90	23.88	1.14	-	0.13	27.05
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	2.20	26.64	1.56	-	0.50	30.90
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	1.40	17.09	1.03	-	2.63	22.15
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	1.10	13.42	0.66	-	1.68	16.86
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	1.30	15.51	0.86	-	1.30	18.97
Bwrdd Addysgu Iechyd Powys	0.40	5.16	0.30	-	0.05	5.91
Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru	-	-	-	-	-	-
Ymddiriedolaeth GIG Felindre	-	-	-	-	-	-
Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwllans Cymru	-	-	-	-	0.47	0.47
Rhaglen Ganolog	-	-	0.15	2.00	-	2.15
Cyfanswm	10.10	123.50	7.00	2.00	7.43	150.03

Ffynhonnell: Adolygiad canol blwyddyn yr Adran Hydref 2013

- 1.7 Ym mis Hydref 2013, nododd yr Adran, hyd yn oed ar ôl ystyried yr arian ychwanegol, y byddai gan gyrff y GIG ddiffyg o fwy na £55 miliwn ar ddiwedd y flwyddyn. Roedd yr Adran a'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol (y Gweinidog) yn glir ar yr adeg hon, oherwydd maint yr her ariannol, y bydd angen gwneud rhagor o benderfyniadau a dewisiadau anodd a pharhau â rheolaethau ariannol llym iawn, gwaith monitro a threfniadau atebolrwydd.
- 1.8 Yn dilyn y cyhoeddiad ym mis Hydref 2013, lleihaodd y diffyg rhagamcanol cyffredinol ar draws gyrff y GIG £107 miliwn. Cyfarfu Prif Weithredwr GIG Cymru â Phrif Weithredwyr gyrff y GIG a chyfarfu'r Gweinidog â Chadeiryddion gyrff y GIG. Yn dilyn y cyfarfodydd hyn, ysgrifennodd Prif Weithredwr GIG Cymru at bob un o gyrff y GIG gan nodi bod eu diffygion rhagamcanol yn annerbyniol a bod yr Adran yn disgwyl iddynt gofnodi diffygion is ar ddiwedd y flwyddyn. Dangosodd y llythyr hyn fod negeseuon a bwriadau'r Adran mewn perthynas â chyrrff y GIG wedi cryfhau sylweddol.
- 1.9 Yn ystod y cyfnod hwn, roedd yr hyn a ystyriai yn negeseuon anghyson gan rai o gyrff y GIG yn peri rhwystredigaeth i'r Adran. Darparodd rhai Cadeiryddion a Phrif Weithredwyr ffigurau ar gyfer alldro disgwylidig a oedd yn wahanol i'r rhai a gyflwynwyd gan gyrff y GIG yn eu ffurflenni monitro misol. O ganlyniad, bu'n rhaid i'r Adran ddefnyddio o leiaf ddwy set wahanol o ffigurau fel rhan o reolaeth ariannol gyffredinol yr Adran: y diffyg rhagamcanol yr oedd gyrff y GIG yn ei gofnodi drwy'r ffurflenni monitro misol, a ffigur is a oedd yn seiliedig ar sicrwydd a oedd yn cael ei roi ar lafar gan Gadeiryddion a Phrif Weithredwyr.
- 1.10 Wrth i'r flwyddyn fynd yn ei blaen, bu'r Adran yn monitro'r sefyllfa ac yn gweithio gyda chyrrff y GIG er mwyn lleihau eu diffygion rhagamcanol drwy gynnal cyfarfodydd rheolaidd rhwng uwch swyddogion yn yr Adran a chyrrff y GIG. Fodd bynnag, daeth yn fwyfwy amlwg y byddai angen rhagor o arian ar y GIG yn ychwanegol at y £150 miliwn a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2013. Dyrannodd cyllideb atodol Llywodraeth Cymru ym mis Chwefror 2014, a ffurfiolodd y broses o ddyrannu £150 miliwn i'r Adran, £50 miliwn ychwanegol i'r GIG hefyd. Bwriadwyd i'r £50 miliwn ychwanegol gael ei ddal o fewn cyllideb Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, fel mesur wrth gefn, pe na allai rhai o gyrff y GIG fantoli'r gyllideb.
- 1.11 Dangosodd y gyllideb atodol sut y câi'r £200 miliwn ychwanegol (tua 3 y cant o gyllideb refeniw wreiddiol yr Adran) ei ariannu. Daeth adrannau o fewn Llywodraeth Cymru o hyd i arbedion gwerth £90.1 miliwn fel y nodir yn **Ffigur 3**. Roedd Llywodraeth Cymru yn gallu ariannu'r £110 miliwn arall yn bennaf gan ddefnyddio cronfeydd wrth gefn a oedd wedi'u cynyddu gan Lywodraeth Cymru gan ddefnyddio'r System Cyfnewid Cyllideb⁵ a rhywfaint o arian ychwanegol a gafwyd o ganlyniad i benderfyniadau ynghylch gwariant gan Lywodraeth y DU⁶.

5 Mae'r System Cyfnewid Cyllideb yn gytundeb rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU sy'n ymwneud â defnyddio arian nas gwariwyd o'r flwyddyn flaenorol.

6 Yn ystod y flwyddyn, cynyddodd Llywodraeth y DU wariant ar raglenni mewn meysydd sydd wedi'u datganoli. Mae'r penderfyniadau hyn ynghylch gwariant yn arwain at arian ychwanegol yn cael ei roi i'r gweinyddiaethau datganoledig, gyda'r swm yn cael ei bennu gan ddefnyddio fformiwla Barnett.

Ffigur 3 – Arian o adrannau eraill a ailgyfeiriwyd i gefnogi'r GIG

Adran Llywodraeth Cymru	Arbedion
Addysg a Sgiliau	£26.4 miliwn
Cyfoeth Naturiol a Bwyd	£18.8 miliwn
Cymunedau a Threchu Tlodi	£11.7 miliwn
Economi, Gwyddoniaeth a Thrafnidiaeth	£11.0 miliwn
Llywodraeth Leol	£9.5 miliwn
Gwasanaethau canolog a gweinyddu	£7.3 miliwn
Tai ac Adfywio	£4.8 miliwn
Diwylliant a Chwaraeon	£0.6 miliwn
Cyfanswm yr arbedion	£90.1 miliwn

Ffynhonnell: Ail Gyllideb Atodol Llywodraeth Cymru, Chwefror 2014

- 1.12 Yn ystod 2013-14, gwnaeth yr Adran arbedion pellach ar raglenni canolog mewn meysydd yr oedd wedi nodi eu bod yn rhai risg isel a risg ganolig, gan gynnwys arbedion o gyllideb datblygu'r gweithlu. Roedd y ffaith bod rhai o'r pwysau cost yr oedd wedi'u rhagweld, a oedd yn deillio er enghraifft o hawliadau esgeuluster clinigol, wedi'u gwireddu ar y lefel ddisgwyliedig hefyd wedi helpu sefyllfa ariannol yr Adran. Cafwyd oedi wrth gyflwyno rhai mentrau ac roedd y galw am rai gwasanaethau yn llai na'r disgwyl ac, felly, ni wariwyd ei wariwyd eu cyllideb wreiddiol yn llawn. Hefyd, cafodd yr Adran £5 miliwn yn fwy o incwm nag yr oedd yn ei ddisgwyl gan y Cynllun Rheoleiddio Prisiau Fferyllol a ailnegodwyd sy'n cwmpasu'r DU gyfan⁷. O ganlyniad i'r newidiadau hyn, sicraodd yr Adran warged net o £13.8 miliwn ar raglenni canolog.
- 1.13 Roedd y £50 miliwn ychwanegol ar y cyd â'r gwarged o £13.8 miliwn ar raglenni canolog yn ddigon i wneud iawn am y gorwariant o £56.7 miliwn gan gyrff y GIG ar ddiwedd y flwyddyn. Felly, roedd yr Adran yn gallu rheoli o fewn ei chyllideb gyffredinol. Canlyniad net yr arian ychwanegol a ddyrannwyd i gyllideb refeniw'r GIG oedd ei bod wedi cynyddu o £5.88 biliwn ar ddechrau 2013-14 i £6.08 biliwn ar ddiwedd y cyfnod hwnnw. O gymharu â diwedd blwyddyn ariannol 2012-13, cynyddodd elfen iechyd cyllideb refeniw'r Adran mewn termau arian parod (2.4 y cant) a thermau real (ar ôl chwyddiant) (0.1 y cant).
- 1.14 Rydym wedi argymhell yn flaenorol y dylai'r Adran ddyrannu arian ychwanegol i'r GIG yn gynharach yn y flwyddyn ariannol fel y gall gyrff y GIG a'r Adran gynllunio a chymryd camau cyn gynted â phosibl. Mae'r Adran wedi bod yn llawer mwy tryloyw ac wedi gwneud cynnydd da o ran dyrannu cyfran fwy o arian y GIG i gyrff y GIG ar ddechrau'r flwyddyn ariannol. Yn 2011-12, dim ond 90 y cant o'u harian

⁷ Mae'r Cynllun Rheoleiddio Prisiau Fferyllol yn gytundeb gwirfoddol a wnaed rhwng yr Adran Iechyd yn gweithredu ar ran llywodraethau'r DU a Chymdeithas Diwydiant Fferyllol Prydain. Mae'r cynllun yn rheoli costau meddyginiaethau i'r GIG i ryw raddau ac mae'n gymwys i holl feddyginiaethau brand, trwyddedig y GIG. Daeth Cynllun Rheoleiddio Prisiau Fferyllol 2014 yn weithredol ar 1 Ionawr ar ôl i Gynllun Rheoleiddio Prisiau Fferyllol 2009 ddod i ben.

a ddyrannwyd ar ddechrau'r flwyddyn; cynyddodd y ganran hon i 93 y cant yn 2012-13 ac i 96 y cant nawr yn 2013-14. Er hynny, roedd yr Adran yn ymwybodol, cyn dechrau'r flwyddyn ariannol, fod y GIG yn wynebu lleihad yn ei gyllideb mewn termau arian parod a bod y lefel ostyngol o arbedion yn golygu ei bod yn annhebygol iawn y sicheid balans ariannol heb arian ychwanegol. Roedd cyrff y GIG wedi disgwyl cael rhywfaint o arian ychwanegol ond nid oeddent yn gwybod faint. Ni roddwyd sicrwydd iddynt tan fis Hydref 2013, saith mis ar ôl dechrau'r flwyddyn ariannol. Er y byddai wedi bod yn well rhoi sicrwydd iddynt yn gynharach, rydym yn cydnabod yr anawsterau ymarferol a gwleidyddol sy'n gysylltiedig ag ailgyfeirio symiau sylweddol o arian o adrannau eraill i gefnogi'r GIG.

Roedd yr Adran yn fwy llym wrth ymdrin â chyrrff y GIG a orwariodd ar ddiwedd y flwyddyn

- 1.15 Roedd yr Adran yn llawer mwy llym yn 2013-14 wrth ymdrin â chyrrff y GIG a orwariodd. Ar gyfer y rhai a oedd yn rhagweld y byddent yn agos at fantoli'r gyllideb (Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr), darparwyd arian ad-daladwy ychwanegol, a elwir yn 'froceriaeth' i'w galluogi i fantoli'r gyllideb. Fodd bynnag, ni roddwyd adnoddau ychwanegol i'r cyrrff hynny yn y GIG a oedd gryn dipyn ar ei hôl hi o ran mantoli'r gyllideb (Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a Bwrdd Addysgu Iechyd Powys). O ganlyniad cafodd y cyrrff GIG hyn farn amodol ar reoleidd-dra ar eu cyfrifon sy'n nodi bod y gwariant a oedd yn fwy na'u lefel awdurdodedig o wariant yn afreolaidd. Wrth benderfynu peidio â gwneud iawn arm y diffygion, roedd gan yr Adran resymeg glir mewn perthynas â phob un o gyrrff y GIG ac, yn gyffredinol, roedd yn awyddus i wneud y canlynol:
- a anfon neges glir y byddai canlyniadau pe na châi targedau ariannol eu cyflawni; a
 - b pheidio â gwobrwyo byrddau iechyd a oedd wedi gorwario symiau sylweddol o arian lle mae'r alldro terfynol yn fwy na'r diffyg rhagamcanol diwygiedig yn dilyn llythyr y Gweinidog dyddiedig Hydref 2013.
- 1.16 Yn ogystal â mynnu bod unrhyw arian broceru a ddarparwyd yn 2013-2014 yn cael ei ad-dalu yn 2014-15, bydd yr Adran hefyd yn mynnu bod unrhyw 'ddiffyg' yn cael ei ad-dalu gan y cyrrff GIG hynny nad ydynt yn cyflawni eu targedau ariannol. Mae'r cyrrff GIG hynny yn atebol i Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Cynulliad Cenedlaethol Cymru am eu methiant i weithredu o fewn eu cyllideb sy'n golygu y caiff eu cyfrifon eu hamodi.
- 1.17 Nid yw'r materion sy'n sail i'r penderfyniad i amodau cyfrifon y tri bwrdd iechyd yn unigryw i Gymru. Er enghraifft, yn Lloegr, cafodd 21 o Grwpiau Comisiynu Clinigol farn amodol ar reoleidd-dra ar eu cyfrifon ar gyfer 2013-14 – o'r rhain, roedd 19 i'w priodoli i achosion o fynd dros eu terfynau adnoddau (h.y. methiant i fantoli'r gyllideb).

Er eu bod yn gwneud cryn ymdrech i wneud hynny, mae cyrff y GIG yn ei chael hi'n fwyfwy anodd dod o hyd i arbedion cynaliadwy a methodd tri o gyrff y GIG â mantoli'r gyllideb yn 2013-14

1.18 Fel y nodwyd uchod, dechreuodd cyrff y GIG y flwyddyn â bwloch ariannol amcangyfrifedig o £432 miliwn. Yn ystod y flwyddyn cynyddodd pwysau cost newydd y bwloch i £460 miliwn fel y dangosir yn **Ffigur 4**. Ceisiodd cyrff y GIG gau'r bwloch hwn gan ddefnyddio cyfuniad o arbedion o Gynlluniau Gwella Costau ac arbedion eraill, ar y cyd ag arian ychwanegol gan yr Adran. Fodd bynnag, am y tro cyntaf ers ad-drefnu'r GIG yn 2009-10, methodd rhai o gyrff y GIG â mantoli'r gyllideb. Y diffyg cyfunol ar gyfer 10 corff y GIG yng Nghymru oedd £57 miliwn yn 2013-14. Nodir y sefyllfa ariannol derfynol ar gyfer pob un o gyrff y GIG yn **Atodiad 3**.

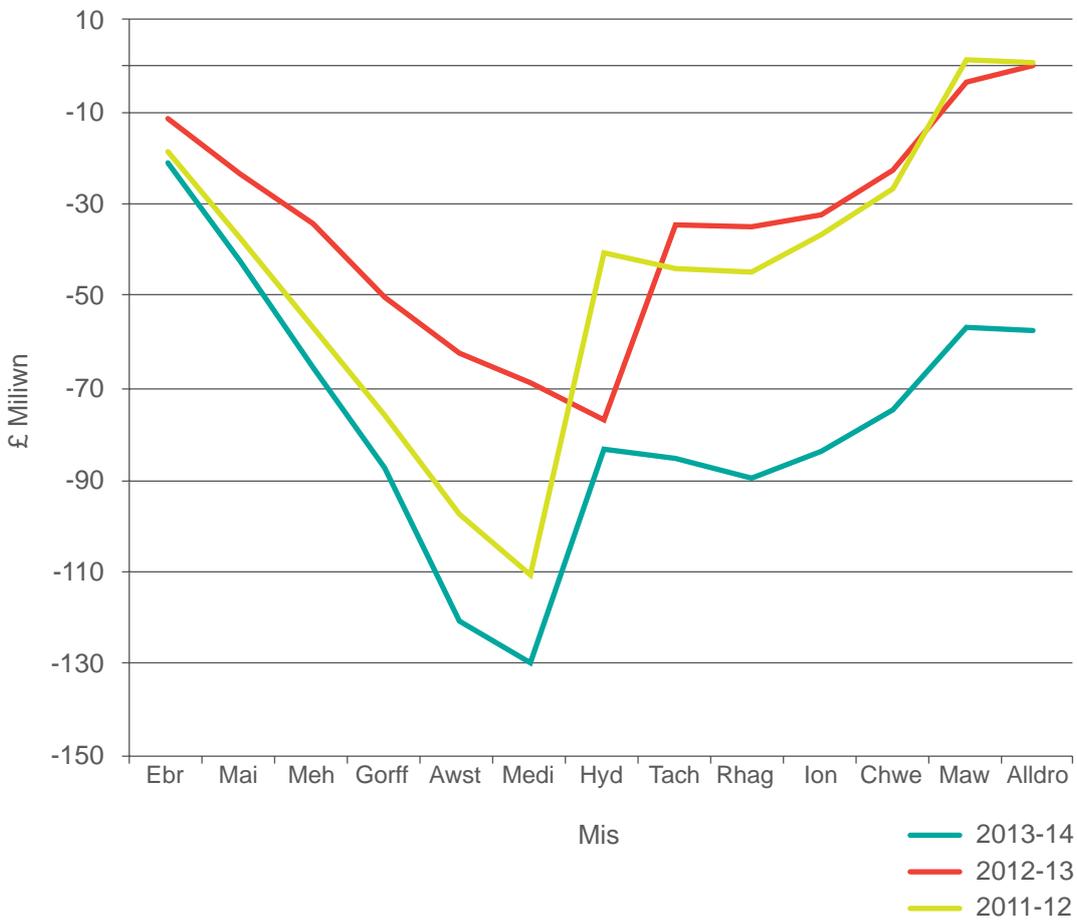
Ffigur 4 – Sut y llwyddodd cyrff y GIG i gyflawni eu halldro ariannol yn 2013-14

	£ miliwn	% o'r bwloch ariannu
Y bwloch ariannu a nodwyd ym mis Ebrill 2013 (yr arbedion gofynnol)	(429)	–
Pwysau cost ychwanegol a nodwyd yn ystod y flwyddyn	(31)	–
Cyfanswm y bwloch ariannu ar gyfer y flwyddyn	(460)	100%
Cynlluniau Gwella Costau (arbedion) a gyflawnwyd sydd wedi'u cofnodi	185	40%
Arian ychwanegol (gan gynnwys broceriaeth)	135	29%
Arall (cyfyngu ar gostau/osgoi costau, cronfeydd wrth gefn/hapddigwyddiadau, enillion cyfrifyddu/enillion eraill)	85	19%
Alldro cyfunol cyrff y GIG	(57)	12%

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru

1.19 Dengys Ffigur 5 yr alldro misol a gofnodwyd dros y tair blwyddyn ariannol ddiwethaf. Dengys fod 2013-14 wedi dilyn patrwm blynyddoedd blaenorol, sef: diffygion yn cynyddu nes cyrraedd hanner ffordd drwy'r flwyddyn, gostyngiad sylweddol sydd i'w briodoli i arian ychwanegol a ddarparwyd gan yr Adran ac wedyn ymdrechu tan ddiwedd y flwyddyn i gau'r blwch. Mae Ffigur 5 hefyd yn dangos y dull gwahanol o ymdrin â diffygion ar ddiwedd y flwyddyn a fabwysiadwyd gan yr Adran yn 2013-14.

Ffigur 5 – Alldro GIG Cymru dros y tair blynedd diwethaf

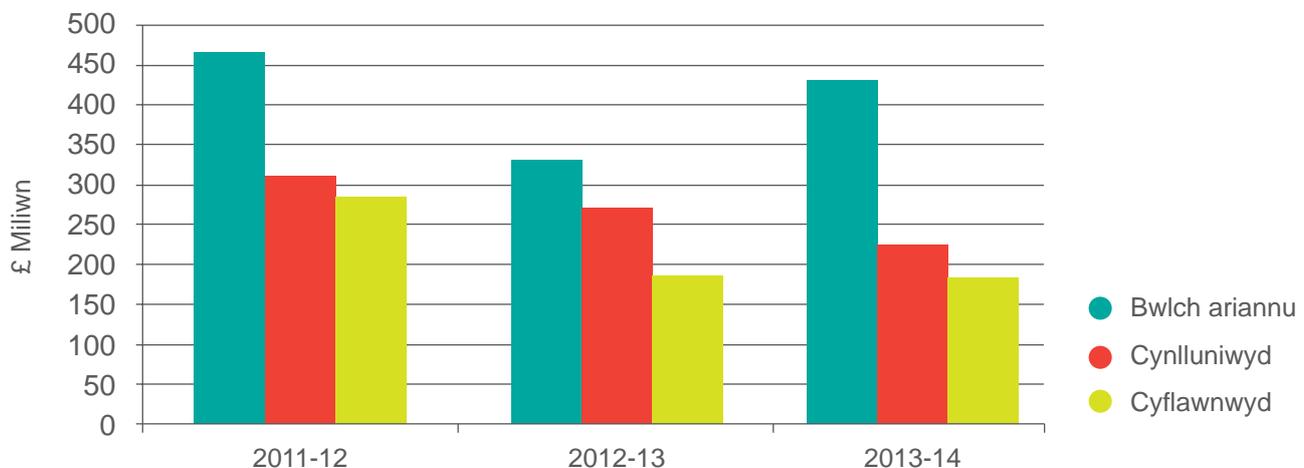
Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o Adroddiadau Cyllid a ffurflenni monitro GIG Cymru Gyfun

Er i arbedion ac enillion sylweddol gael eu cofnodi yn 2013-14, roedd rhai yn anghynaliadwy ac rydym yn pryderu ynghylch cywirdeb y ffigurau mewn rhai meysydd

Gwnaeth cyrff y GIG yn dda i arafu'r duedd i lefelau arbedion ostwng

1.20 Mae cyrff y GIG wedi nodi bod arbedion sylweddol wedi'u cyflawni dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf a pharhaodd hyn yn 2013-14 pan gofnodwyd arbedion gwerth £185 miliwn⁸. Dengys Ffigur 6 werth arbedion a gynlluniwyd ac a gyflawnwyd yn ystod y tair blynedd diwethaf er mwyn helpu i gau'r bwlch ariannu ac sydd wedi'u cofnodi. Y llynedd nodwyd gennym ei bod yn dod yn fwyfwy anodd cyflawni arbedion a bod gwerth arbedion a gofnodwyd yn gostwng o flwyddyn i flwyddyn. Bu gostyngiad bach o £3 miliwn yn unig mewn arbedion a gofnodwyd o flwyddyn i flwyddyn. O gofio bod cyrff y GIG eisoes wedi manteisio ar lawer o'r meysydd lle y gellid gwneud arbedion yn gyflym, mae sicrhau gostyngiad bach o'r fath yn dipyn o gamp.

Ffigur 6 – Cyfraniad arbedion a gynlluniwyd ac a gyflawnwyd er mwyn cau'r bwlch ariannu ac sydd wedi'u cofnodi

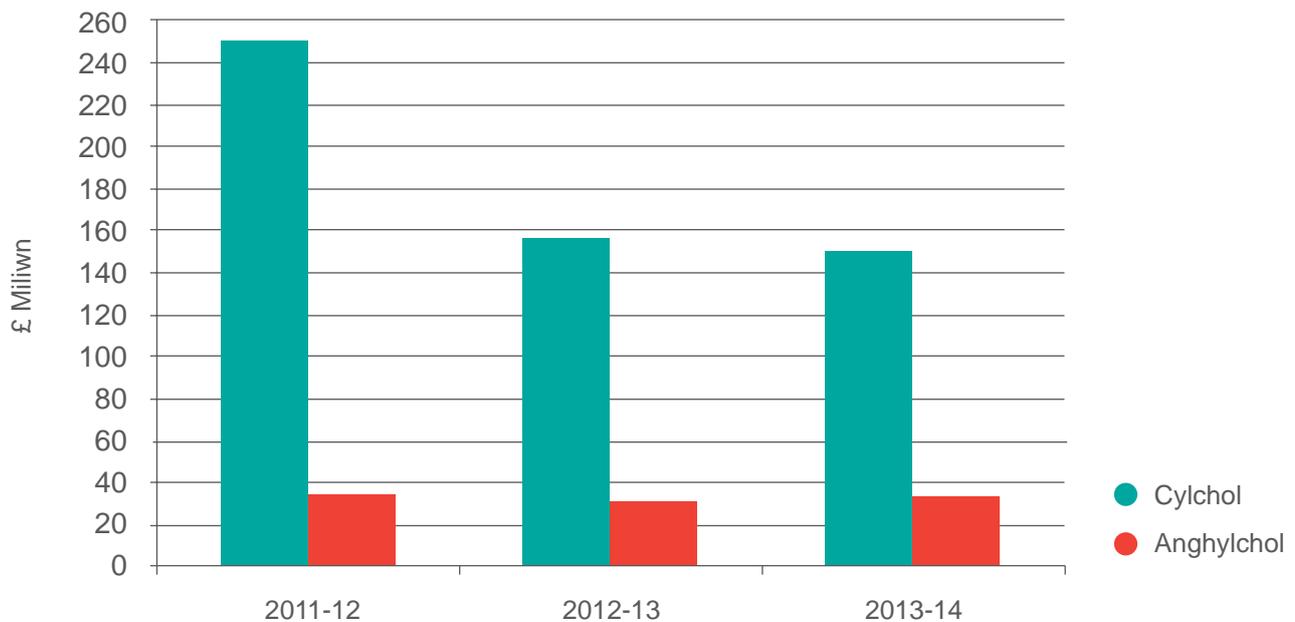
Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o Adroddiadau Cyllid a ffurflenni monitro GIG Gymru Gyfan

⁸ Dyma'r arbedion a gofnodwyd yn y ffurflenni monitro misol. Mae'n bosibl bod arbedion eraill neu welliannau mewn cynhyrchiant nas cynhwysir yn y wybodaeth hon.

Mae rhai arbedion yn anghynaliadwy

1.21 Wrth asesu cynaliadwyedd y dull a fabwysiadwyd ar gyfer ymdrin ag arbedion, mae'n ddefnyddiol edrych ar gyfran yr arbedion sy'n arbedion anghylchol a'r ffordd y mae'r arbedion wedi'u proffilio drwy gydol y flwyddyn. Mae arbedion anghylchol yn arbedion untro sy'n chwarae rôl bwysig o ran helpu cyrff y GIG i reoli pwysau yn ystod y flwyddyn, ond ni fyddant yn codi eto mewn blynyddoedd i ddod ac, felly, maent yn ffordd tymor byrrach a llai cynaliadwy o arbed arian. Yn gyffredinol, mae lefel arbedion anghylchol cyrff y GIG yn cynyddu. Dengys **Figur 7** fod 12.3 y cant o'r arbedion yn 2011-12 yn arbedion anghylchol, bod 16.9 y cant o'r arbedion yn 2012-13 yn arbedion anghylchol a bod 18.5 y cant o'r arbedion yn 2013-14 yn arbedion anghylchol.

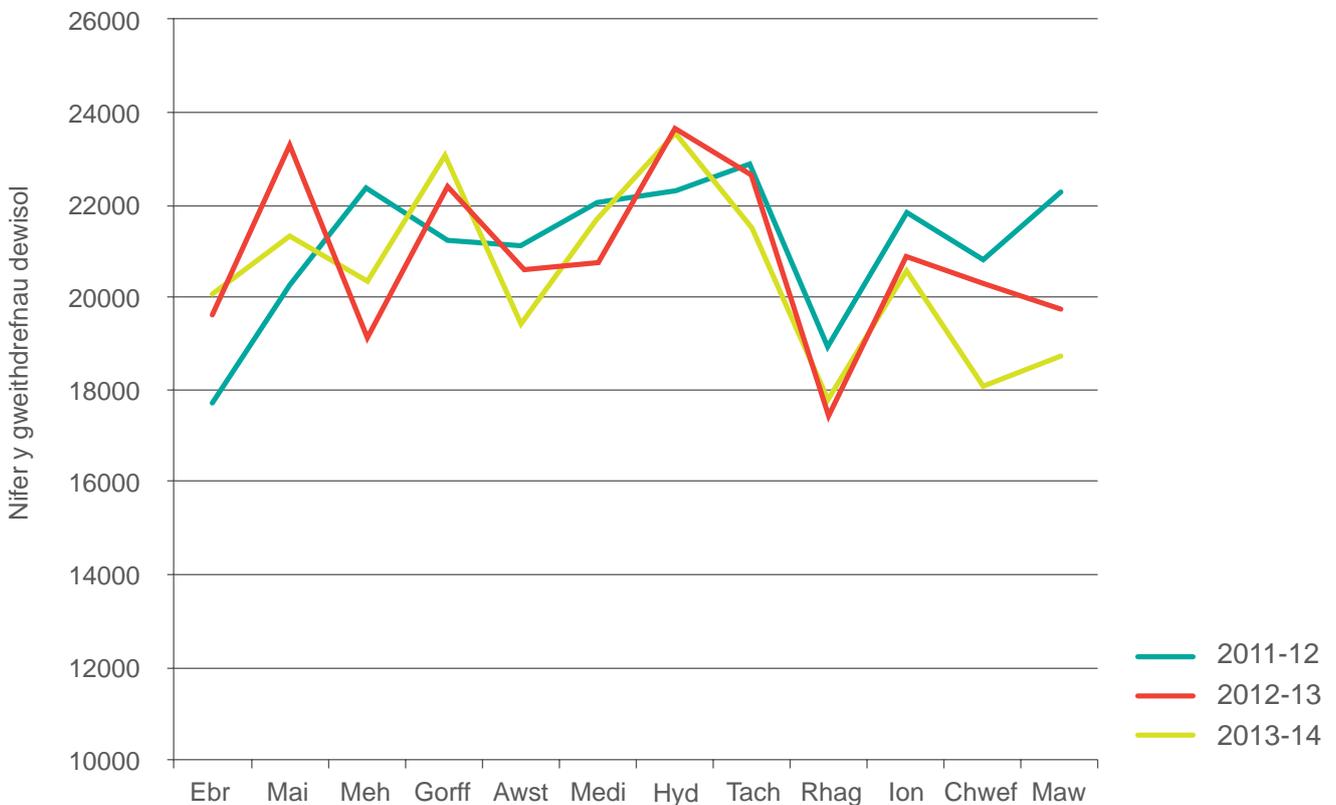
Figur 7 – Arbedion cylchol ac anghylchol

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o Adroddiadau Cyllid a ffurflenni monitro GIG Cymru Gyfan

- 1.22 Yn 2013-14, roedd cyrff y GIG unwaith eto yn ddibynnol iawn ar amrywiaeth o arbedion untro yn ychwanegol at eu cynlluniau arbedion. Yn 2013-14, cofnododd cyrff y GIG eu bod wedi defnyddio enillion cyfrifyddu technegol gwerth £86 miliwn, cronfeydd wrth gefn, enillion ar hap a mentrau osgoi costau er mwyn helpu i gau'r bwlch. Ychydig iawn o'r camau gweithredu eraill hyn sy'n gynaliadwy, ond yn hytrach enillion untro yn ystod y flwyddyn ydynt.
- 1.23 Fel y digwyddodd yn 2012-13, mae rhai o gyrff y GIG yn gwneud arbedion sy'n effeithio ar y gwasanaethau a ddarperir. Yn benodol, nid yw rhai o gyrff y GIG wedi cyflawni'r lefel o weithgarwch dewisol⁹ yr oeddent wedi bwriadu ei gyflawni, yn rhannol am fod angen iddynt arbed arian ac osgoi costau. Mae enghreifftiau yn cynnwys penderfyniadau i leihau gweithgarwch 'ôl-lenwi'¹⁰ neu gwtogi arno. Mae Ffigur 8 yn awgrymu, yn debyg i'r llynedd, fod lleihad wedi bod mewn gweithgarwch dewisol ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Fel y nodwyd y llynedd, mae lleihau gweithgarwch dewisol yn cynnig gwerth gwael am arian fel arfer am fod yr arbedion yn debygol o fod yn fach iawn. Bydd angen trin cleifion o hyd, ar gyfraddau cost uwch o bosibl, ac efallai y bydd costau ychwanegol yn gysylltiedig â'u helpu i reoli eu cyflwr tra byddant yn aros am driniaeth. Bydd ein hadroddiad ar amseroedd aros y GIG, sydd ar fin cael ei gyhoeddi, yn ystyried y mater hwn yn fanylach.

Ffigur 8 – Cyfraddau gweithgarwch dewisol 2011-12 i 2013-14

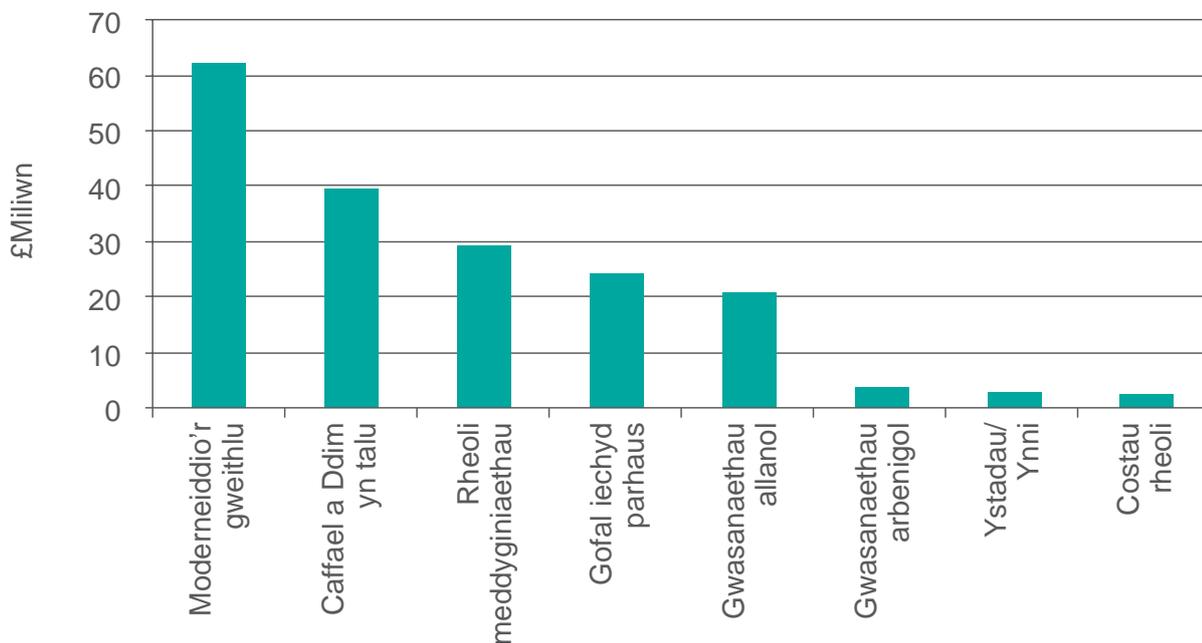
Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

⁹ Cleifion dewisol yw'r rheini sy'n cael asesiadau neu driniaethau cynlluniedig, sy'n dechrau fel arfer o ganlyniad i gael eu hatgyfeirio gan eu meddyg teulu.
¹⁰ Mae 'ôl-lenwi' yn cynnwys talu meddygon ymgynghorol i gyflenwi pan fydd meddyg ymgynghorol arall yn absennol oherwydd salwch neu wyliau blynyddol.

Mae tystiolaeth i ategu rhoi o'r arbedion a gofnodwyd ond mae'n bosibl bod arbedion ar y gweithlu wedi'u gorddatgan

1.24 Dengys Ffigur 9 y meysydd gwariant lle y nododd cyrff y GIG eu bod wedi cyflawni eu harbedion yn 2013-14. Rydym wedi rhoi sylw pellach i dri o'r pedwar maes gwariant mwyaf a ystyriwyd gennym y llynedd, sef: y gweithlu, rheoli meddyginiaethau a gofal iechyd parhaus.

Ffigur 9 – Arbedion yn ôl categori o wariant yn 2013-14

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o Adroddiadau Cyllid a ffurflenni monitro GIG Cymru Gyfan

Moderneiddio'r gweithlu a chostau rheoli

- 1.25 Fel mewn blynyddoedd blaenorol, moderneiddio'r gweithlu oedd y maes lle y cofnodwyd yr arbedion mwyaf, h.y. arbedion ar gyflog staff a nifer y staff. Mae'r gweithlu yn cyfrif am y rhan fwyaf o wariant y GIG yng Nghymru. Yn 2013-14 cofnodwyd bron £65 miliwn o arbedion ym meysydd moderneiddio'r gweithlu a chostau rheoli. Roedd ychydig o dan £40 miliwn o'r arbedion hyn i'w briodoli i leihad yn nifer y staff a nodwyd bod ychydig o dan £11 miliwn i'w briodoli i arbedion mewn cyfraddau cyflog. Fodd bynnag, fel y nodwyd y llynedd, mae'n anodd cysoni'r arbedion hyn a gofnodwyd â data eraill ar y gweithlu:
- a dengys datganiadau ariannol archwiliedig fod nifer gyfartalog y staff a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn (yn seiliedig ar swyddi cyfwerth ag amser cyflawn a gontractiwyd wedi cynyddu 506 o 2012-13 i 73,198 a bod costau staff a chyfarwyddwyr wedi cynyddu £62 miliwn (2.1 y cant) yn 2013-14; ac
 - b mae'r cynnydd yn y bil cyflog, sef £62 miliwn, ynghyd â'r arbedion o £65 miliwn a gofnodwyd, yn awgrymu bod y pwysau cost yn cyfateb i 4.3 y cant; ond gan ddefnyddio'r papur *Three Year Cost Pressure Assessment 2013/14 to 2015/16* a gyhoeddwyd gan y gwasanaethau eu hunain, gwnaethom gyfrifo mai dim ond 2.1 y cant oedd y pwysau cost disgwylidig ar draws y GIG, sy'n llai na hanner y ffigur a awgrymwyd gan yr arbedion a gofnodwyd.
- 1.26 Fel rhan o'u gwaith manwl o fewn cyrff y GIG, roedd yn anodd i archwilwyr gadarnhau arbedion o ran y gweithlu a ddatganwyd. Y llynedd gwnaethom argymhell y dylai'r Adran ddarparu her fanwl yn ystod y flwyddyn er mwyn profi p'un a ellir cysoni arbedion o ran y gweithlu â chynlluniau'r gweithlu a lefelau staffio. Mae'r Adran wedi gwneud rhywfaint o gynnydd o ran herio cynlluniau'r gweithlu, fel rhan o'i hadolygiad o gynlluniau integredig tair blynedd cyrff y GIG. Serch hynny, mae'r Adran yn cydnabod bod angen iddi herio maint yr arbedion o ran y gweithlu a gofnodir yn ystod y flwyddyn yn fwy.

Rheoli Meddyginiaethau

- 1.27 Y trydydd maes mwyaf o ran arbedion a gofnodwyd yw rheoli meddyginiaethau¹¹, gydag arbedion gwerth ychydig dros £29 miliwn yn cael eu cofnodi yn ystod y flwyddyn. Dengys datganiadau ariannol archwiliedig cyrff y GIG fod costau yn y maes hwn (rhagnodi a chyffuriau) wedi cynyddu ychydig dros £30 miliwn o gymharu â 2012-13. Mae'r cynnydd hwn mewn gwariant gwirioneddol, sef £30 miliwn, ar y cyd â'r arbedion a gofnodwyd, sef £29 miliwn, yn awgrymu mai 8.2 y cant oedd y pwysau cost gwirioneddol. Gan ddefnyddio'r papur *Three Year Cost Pressure Assessment 2013/14 to 2015/16* a gyhoeddwyd gan y gwasanaethau gwnaethom gyfrifo mai 6.6 y cant oedd y pwysau cost disgwylidig ar draws y GIG, sy'n eithaf agos at y pwysau sy'n seiliedig ar yr arbedion a gofnodwyd.
- 1.28 O fewn cyrff y GIG, canfu archwilwyr lleol fod tystiolaeth well o arbedion ym maes Rheoli Meddyginiaethau nag o arbedion o ran y gweithlu. Mae cyrff y GIG yn cydweithio ledled Cymru ac mae gan y rhan fwyaf o gyrff y GIG ddadansoddiad manwl i lawr at lefel meddygon teulu a wardiau. Mae'n amlwg bod cyrff y GIG yn

¹¹ Mae rheoli meddyginiaethau yn cynnwys y broses gyfan o ddethol, caffael, dosbarthu, rhagnodi, gweinyddu ac adolygu meddyginiaethau er mwyn sicrhau bod meddyginiaethau yn gwneud y cyfraniad gorau posibl wrth sicrhau canlyniadau hyddysg a dymunol ym maes gofal cleifion.

gwneud arbedion cylchol gwirioneddol yn y maes hwn - er enghraifft drwy wneud mwy o ddefnydd o gyffuriau generig rhatach ac adolygiadau clinigwyr o'r angen am gyffuriau cost uchel penodol a'r defnydd a wneir ohonynt. Yn ystod y misoedd i ddod byddwn yn cyflwyno adroddiad ar Ragnodi ym maes Gofal Sylfaenol ac rydym wrthi'n gwneud gwaith lleol ar faes rheoli meddyginiaethau ar draws y GIG y cyflwynir adroddiad arno i bob corff GIG lleol yn ystod gwanwyn 2015.

Gofal Iechyd Parhaus

- 1.29 Y pedwerydd maes mwyaf o ran arbedion a gofnodwyd yw gofal iechyd parhaus¹², gydag arbedion gwerth £24 miliwn yn cael eu nodi yn ystod y flwyddyn. Mae gwariant sylfaenol ar ofal iechyd parhaus¹³ wedi cynyddu £3.5 miliwn mewn gwirionedd ar draws y GIG yn ystod y flwyddyn yn fwy cywir. Mae'r cynnydd hwn mewn gwariant ynghyd â'r arbedion a gofnodwyd yn awgrymu mai 9.7 y cant oedd y pwysau cost gwirioneddol o gymharu â'r pwysau disgwylidig, sef 6.3 y cant. Mae'r ffaith bod y pwysau cost a awgrymir 50 y cant yn fwy na'r disgwyl yn awgrymu naill ai fod rhagolygon cyrff y GIG yn optimistaidd iawn neu fod yr arbedion a gofnodwyd wedi'u gorddatgan.
- 1.30 Fel gyda Rheoli Meddyginiaethau, mae rhywfaint o dystiolaeth o'n gwaith lleol o fewn cyrff y GIG bod rhai arbedion o fewn maes gofal iechyd parhaus yn arbedion gwirioneddol a chylchol. Er enghraifft, caiff pecynnau gofal cleifion unigol eu hadolygu gan nyrsys arbenigol ac ochr yn ochr â'u dealltwriaeth o gyflwr y claf, mae arbedion wedi'u cyflawni drwy lunio cytundebau ariannu ar y cyd a defnyddio darparwyr amgen – gan gynnwys trosglwyddo cleifion o ddarparwyr allanol drutach i ddarparwyr mewnol. Fodd bynnag, nododd ein hastudiaeth gynharach o'r broses o Weithredu'r Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Gofal Iechyd Parhaus y GIG, na allai cyrff y GIG roi sicrwydd eu bod yn dehongli'n gyson pryd roedd claf yn gymwys i gael gofal iechyd parhaus. Roedd hyn yn arbennig o bwysig oherwydd y risg y gallai pwysau ariannol fod yn dylanwadu ar benderfyniadau ynghylch cymhwysedd.

Er bod prosesau llunio rhagolygon ariannol ac adroddiadau ariannol wedi gwella, mae angen gwella'r ffordd y caiff cynlluniau arbedion eu datblygu, eu rheoli a'u monitro

- 1.31 Mae trefniadau cyrff y GIG ar gyfer llunio rhagolygon ariannol a chyflwyno adroddiadau ariannol yn dal i fod yn gadarn ar y cyfan. Mae'r arbedion a gofnodwyd yn cyd-fynd, fwy neu lai, â'r rhagolygon ac mae cyrff y GIG yn fwy realistig ynghylch faint o arbedion y gallant eu cyflawni, gan gynnwys bod yn fwy tryloyw ar ddechrau'r flwyddyn: honnodd llai o gyrff fod ganddynt gynllun gwirioneddol gytbwys. Mae'r newidiadau a wnaed yn ystod y blynyddoedd diwethaf i'r *Financial Monitoring Returns Guidance* wedi gwella gan alluogi'r Adran i fonitro perfformiad yn ofalus ac yn amserol drwy gydol y flwyddyn. Er hynny, fel y nodwyd uchod, mae gennym rai pryderon ynghylch cywirdeb yr arbedion o fewn y gweithlu a gofnodwyd a'r anghysondebau o ran y negeseuon a gyflëir gan ffurflenni monitro cyrff y GIG a chan eu Prif Weithredwyr a'u Cadeiryddion.

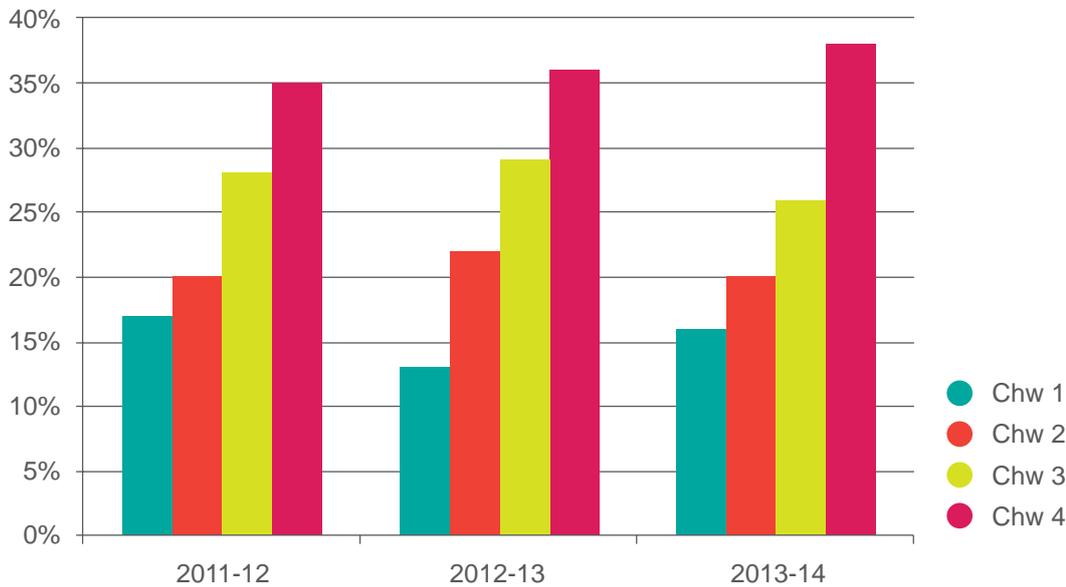
¹² Gofal iechyd parhaus yw'r pecyn gofal a drefnir ar gyfer cleifion ac fe'i hariennir yn llwyr gan y GIG ar gyfer cleifion nad ydynt yn yr ysbyty sydd ag anghenion gofal iechyd parhaus cymhleth.

¹³ Nid yw gwariant 'sylfaenol' yn cynnwys arian a neilltuywyd ar gyfer hawliadau hanesyddol ac mae'n adlewyrchu'r pwysau cost o flwyddyn i flwyddyn.

- 1.32 Rydym yn dal i bryderu bod y GIG yn dal i ddefnyddio dull byrdymor o ymdrin ag arbedion ariannol. Mae cyrff y GIG yn dal i ymdrin â chynlluniau arbedion fel prosiectau blynyddol a gyflawnir yn ystod y flwyddyn ac mewn llawer o ardaloedd mae angen rhoi mwy o gefnogaeth iddynt a gwella'r trefniadau ar gyfer craffu arnynt a'u mesur. Mewn amryw o gyrff y GIG rydym wedi nodi'r canlynol:
- a nid oedd cynlluniau arbedion yn cael eu datblygu yn ddigon cynnar yn ystod y flwyddyn ariannol;
 - b roedd gofyniad safonol o ran cyflawni arbedion canrannol 'ar sail brigdorri' wedi'i ddyrannu i bob cyfarwyddiaeth;
 - c nid oedd fawr ddim cyfeiriadau, os o gwbl, at gyflawni arbedion/campau a gymerwyd yn y gorffennol h.y. nid oedd gallu cyfarwyddiaeth i gyflawni rhagor o arbedion wedi'i ystyried;
 - ch nid oedd dysgu yn cael ei rannu o fewn cyrff y GIG, ar draws GIG Cymru ac o systemau ieuchyd eraill;
 - d roedd cynlluniau arbedion yn cael eu datblygu mewn seilos yn hytrach nag fel rhan o gynlluniau strategol;
 - dd diffyg craffu canolog o ran arbedion datganedig o gyfarwyddiaethau – mae rhai o gyrff y GIG yn cofnodi arbedion lle maent wedi tanwario ar y gyllideb; a
 - e diffyg ymgysylltiad â rhanddeiliaid o fewn rhai o gyrff y GIG, gyda rhai deiliaid cyllidebau yn gwrthod derbyn cyllidebau.
- 1.33 Dengys **Ffigur 10** pryd y cyflawnodd cyrff y GIG eu harbedion yn ystod y tair blynedd diwethaf. Mae pob blwyddyn yn dilyn patrwm tebyg lle mae arbedion yn cynyddu o chwarter i chwarter, gyda rhwng 35 a 40 y cant o arbedion yn cael eu cyflawni yn ystod y chwarter olaf. Mae'n debygol bod y patrwm hwn o ddiwynnu ar arbedion a gyflawnir yn ystod y chwarter olaf yn adlewyrchu'r cylch cynllunio blynyddol blaenorol lle roedd cynlluniau yn cael eu datblygu yn ystod y flwyddyn ariannol, a oedd yn golygu bod pwysau i gyflawni arbedion ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- 1.34 Er ein bod wedi nodi rhai meysydd i'w gwella, ceir enghreifftiau o arfer da sy'n ymwneud â chynllunio arbedion o fewn cyrff y GIG, sef:
- a cynnal asesiadau risg o gynlluniau arbedion er mwyn sicrhau bod rhagolygon yn fwy cywir a nodi bylchau yn gynharach;
 - b gwobrwyo cyflawni cynlluniau arbedion, datblygu adnodd meincnodi newydd a defnyddio'r gwasanaeth Archwilio Mewnol i graffu ar gynlluniau arbedion;
 - c defnyddio *Ffurflen Asesu'r Effaith ar Ansawdd* er mwyn sicrhau y caiff ansawdd a diogelwch eu hystyried ar gyfer cynlluniau arbedion, sy'n gwella trefniadau llywodraethu a pherchenogaeth; a
 - ch dull integredig o nodi a chyflawni arbedion gyda staff cyllid yn gweithio gyda'u cydweithwyr o fewn gwasanaethau a chydweithwyr ym maes cynllunio ac yn eu cynorthwyo.

Tudalen y pecyn 31

Ffigur 10 – Canran cyfanswm yr arbedion a gyflawnwyd yn ôl chwarter

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o Adroddiadau Cyllid a ffurflenni monitro GIG Cymru Gyfan

- 1.35 Er ei bod yn bwysig nodi'r arfer da a welwyd, arfer da o fewn terfynau gweithgarwch cynllunio blynyddol ydyw, ar y cyfan. Ni fydd gwaith cynllunio ar sail flynyddol, fyrdymor yn sicrhau'r gwelliannau sylweddol sydd eu hangen i greu GIG cynaliadwy. Yn adran tri o'r adroddiad hwn rydym yn ystyried y newidiadau a wnaed gan yr Adran er mwyn hwyluso dull cynllunio integredig a hirdymor.
- 1.36 Y llynedd nodwyd hefyd y gallai'r Adran wneud mwy i gydgyssylltu'r gwaith o nodi a rhannu arfer da a gwybodaeth feincnodi. Mae'r Adran yn gwneud rhywfaint o gynnydd o ran rhannu arfer da drwy ei rwydwaith o Gyfarwyddwyr Cyllid ac mae'n helpu i rannu arfer da drwy rwydweithiau o glinigwyr. Er hynny, mae'r Adran yn cydnabod bod angen ehangu ac atgyfnerthu'r systemau er mwyn nodi a rhannu enghreiffiau da, yn arbennig er mwyn gwneud gwelliannau cynaliadwy i wasanaethau a all ysgogi gwell cynhyrchiant a lleihau costau.

Rhan 2

Roedd perfformiad ym mhob rhan o GIG Cymru yn 2013-14 yn gymysg ac ni chyflawnwyd llawer o dargedau allweddol yn rheolaidd

- 2.1 Mae'r adran hon o'r adroddiad yn ystyried perfformiad gwasanaethau GIG Cymru yn 2013-14. Rydym yn canolbwyntio ar y nodau y mae GIG Cymru wedi'u pennu iddo'i hun, yn arbennig targedau Haen 1. Ceir y diffiniadau manwl o dargedau Haen 1 yn Fframwaith Cyflawni GIG Cymru 2013-14 a luniwyd gan yr Adran¹⁴. Fodd bynnag, mae'r targedau hyn yn rhan fach o'r holl ddarpariaeth gofal iechyd ledled Cymru ac, yn gyffredinol, mae'r targedau yn canolbwyntio ar amseroldeb a lefelau gweithgarwch. Er bod y ddau ohonynt yn elfennau pwysig o brofiad cleifion, nid yw targedau Haen 1 yn rhoi darlun cytbwys o ansawdd a diogelwch gwasanaethau'r GIG a'u heffaith ar gleifion. Mae'r Adran yn cydnabod hyn ac mae wrthi'n adolygu'r targedau er mwyn eu hailganolbwyntio ar fesur yr effeithiau a'r canlyniadau y mae'r GIG yn eu cael ar gyfer cleifion.
- 2.2 Rydym yn cydnabod bod yr adroddiad hwn yn cael ei gyflwyno ar adeg pan fo perfformiad GIG Cymru mewn perthynas â rhannau eraill o'r DU yn cael ei drafod fwyfwy. Nododd adroddiad y Swyddfa Archwilio Genedlaethol 2010¹⁵ ar systemau iechyd ledled y DU a'r adroddiad diweddar gan Ymddiriedolaeth Nuffield¹⁶ ei bod yn anodd cymharu perfformiad. Ystyriodd Ymddiriedolaeth Nuffield rai mesurau perfformiad y tu hwnt i dargedau Haen 1 ochr yn ochr â'r gwahaniaethau mewn adnoddau a gallu. Daeth i'r casgliad nad oedd perfformiad yr un wlad yn amlwg yn well na pherfformiad y lleill a bod Cymru wedi dilyn gweddill y DU drwy wella yn erbyn rhai mesurau allweddol, megis 'cyfraddau marwolaeth diwygiadwy'¹⁷. Ond nid yw hyn yn golygu nad oes rhai meysydd allweddol lle mae Cymru ar ei hôl hi o'i chymharu â rhannau eraill o'r DU.
- 2.3 Mae natur gymhleth y broses o wneud cymariaethau, am fod gan rannau gwahanol o'r DU dargedau gwahanol a dulliau gwahanol o fesur perfformiad, yn golygu, yn anffodus, na allwn wneud cymariaethau manwl yn yr adroddiad hwn. Bwriadwn gymharu perfformiad yn ein rhaglen ehangach o waith gwerth am arian sy'n cwmpasu'r GIG. Er enghraifft, ein bwriad yw y bydd ein hadroddiad ar amseroedd aros am driniaethau dewisol sydd ar fin cael ei gyhoeddi yn cynnwys cymariaethau manwl o berfformiad rhwng Cymru a gwledydd eraill.

Mae perfformiad yn erbyn dangosyddion atal yn gwella ar y cyfan er nad yw rhai targedau newydd yn cael eu cyflawni

- 2.4 Mae'r Adran wedi rhoi mwy o bwyslais ar atal problemau gofal iechyd rhag codi a chyflwynodd dargedau newydd yn 2013-14. Cyflawnodd y GIG ei dargedau gan sicrhau bod 95 y cant o blant o dan bedair oed yn cael y brechlynnau sydd wedi'u trefnu ar eu cyfer. Ond roedd y GIG wedi methu o bell ffordd â chyrraedd ei darged ar gyfer rhoi'r gorau i ysmegu, gyda llawer llai na'r targed o 4 y cant o ysmygwyr yn gwneud ymdrech i roi'r gorau iddi. Roedd y GIG yn agos at gyflawni ei darged bod 40 y cant o ysmygwyr sy'n ceisio rhoi'r gorau iddi yn cael eu dilysu fel rhai nad ydynt yn ysmegu o hyd ar ôl pedair wythnos.

14 Fframwaith Cyflawni GIG Cymru 2013-14 a chynlluniau'r dyfodol <http://wales.gov.uk/docs/dhss/publications/130524frameworke.pdf>

15 Swyddfa Archwilio Genedlaethol: *Healthcare across the UK: a comparison of the NHS in England, Scotland, Wales and Northern Ireland* www.nao.org.uk/report/healthcare-across-the-uk-a-comparison-of-the-nhs-in-england-scotland-wales-and-northern-ireland/

16 Ymddiriedolaeth Nuffield (2014): *The Four Health Systems of the UK: How do they compare?* www.nuffieldtrust.org.uk/compare-UK-health

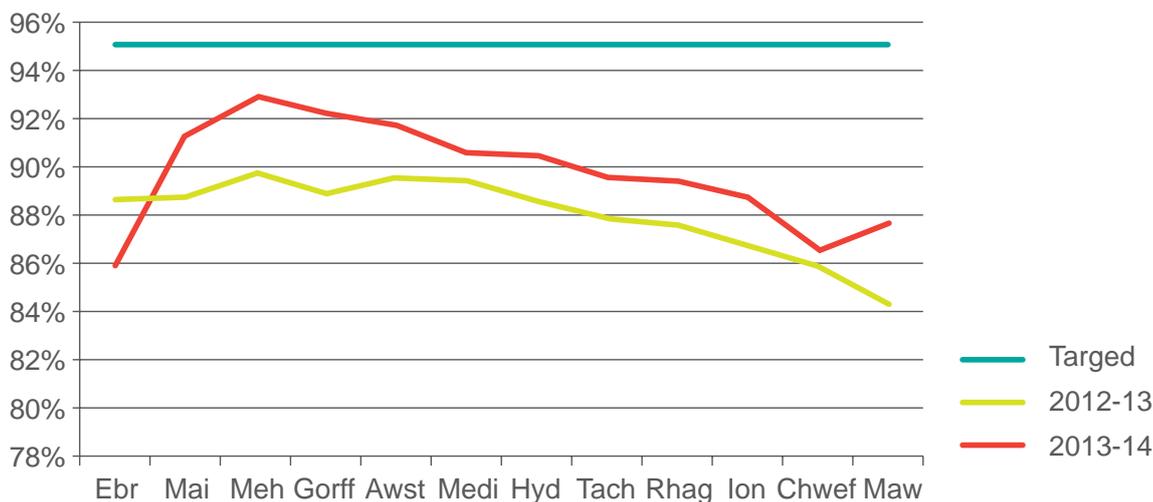
17 Mae 'cyfraddau marwolaeth diwygiadwy' yn farwolaethau cynamserol na ddylent ddigwydd ym mhresenoldeb gofal iechyd priodol ac amserol.

Er gwaethaf rhai gwelliannau, ar y cyfan nid yw'r GIG yn cyflawni ei dargedau allweddol ar gyfer profiad a mynediad cleifion

Bu gwelliant o ran faint o amser y mae cleifion yn aros am driniaeth mewn adrannau achosion brys ond mae gan y GIG gryn dipyn i'w wneud o hyd er mwyn cyflawni'r targedau

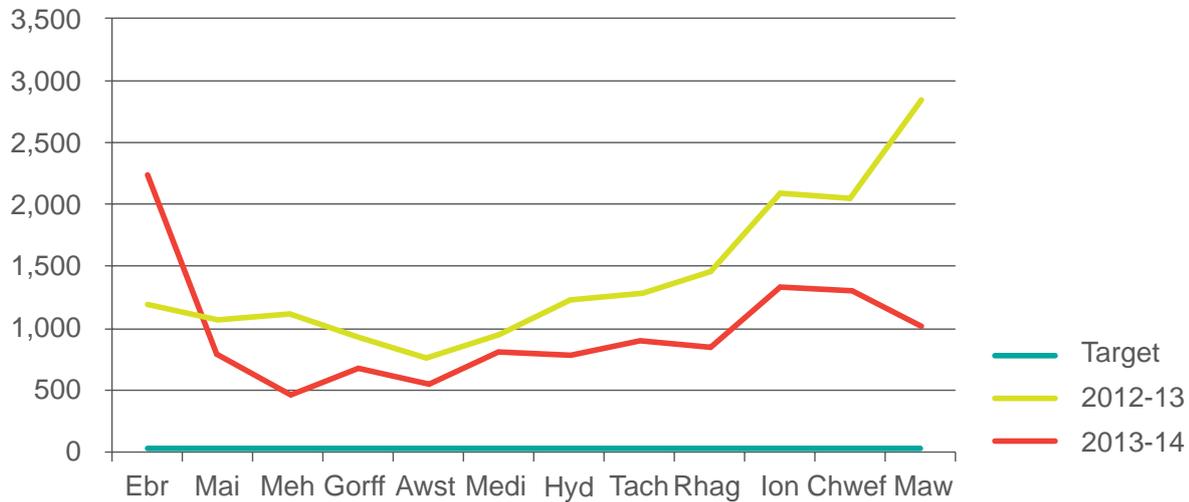
2.5 Mae faint o amser y mae cleifion yn aros mewn adrannau achosion brys yn ddangosydd pwysig o ran profiad cleifion. Roedd nifer y cleifion a aeth i adrannau achosion brys ychydig yn is eleni o gymharu â'r llynedd. Mae'r Adran wedi pennu dau darged sy'n ymwneud â'r amser y mae pobl yn ei dreulio mewn adrannau achosion brys: mae'n disgwyl i 95 y cant o gleifion gael eu trin o fewn pedair awr ac nid yw'n disgwyl i unrhyw gleifion aros mwy na 12 awr. Dengys Ffigur 11 fod perfformiad yn erbyn y targed o bedair awr wedi bod yn well eleni nag ydoedd yn 2012-13, ond mae'n dal i fod yn bell o'r targed o hyd ac er iddo wella'n sylweddol ar ddechrau'r flwyddyn, dirywio a wnaeth dros y gaeaf. Mae'r GIG wedi cael rhywfaint o lwyddiant o ran lleihau amseroedd aros hir iawn mewn adrannau achosion brys ond, fel y dangosir yn Ffigur 12, ni chyflawnodd ei darged i sicrhau na fydd unrhyw glaf yn gorfod aros mwy na 12 awr.

Ffigur 11 – Cleifion sy'n aros llai na phedair awr mewn adrannau brys

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Ffigur 12 – Cleifion sy'n aros mwy na 12 awr mewn adrannau achosion brys

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Mae perfformiad o ran amseroedd aros am driniaethau dewisol wedi gwaethygu yn gyffredinol

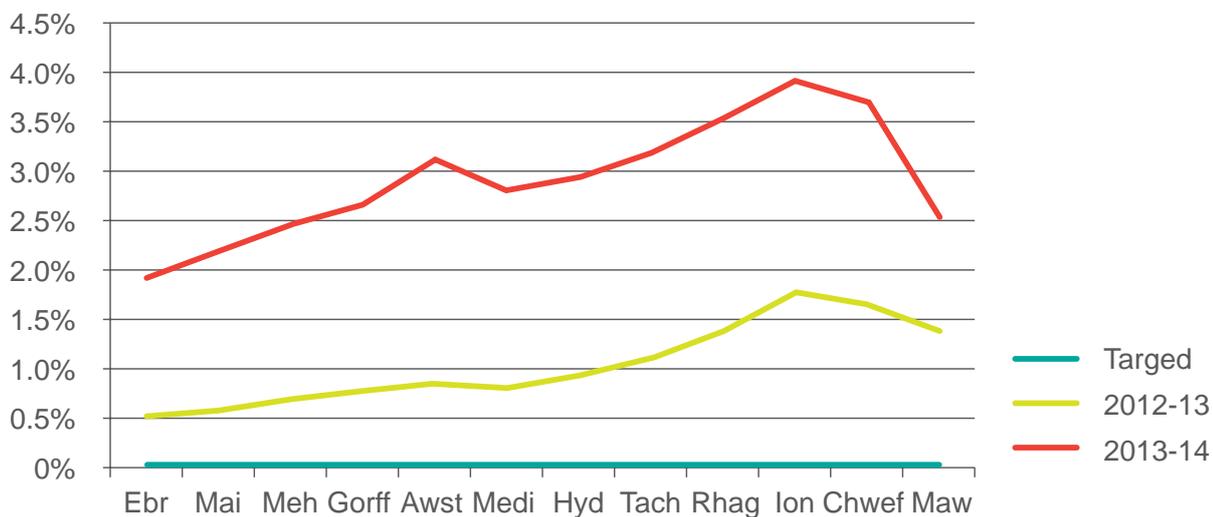
- 2.6 Mae amseroedd aros am driniaethau dewisol yn fesur pwysig o ofal wedi'i gynllunio'r GIG. Mae targedau'r Adran yn ymwneud â chyfanswm yr amser y mae cleifion yn ei dreulio yn aros i gael eu hatgyfeirio i gael triniaeth. Y targed yw y dylai 95 y cant o gleifion ar y rhestr aros fod yn aros llai na 26 wythnos ac na ddylai neb aros mwy na 36 wythnos. Mae nifer y cleifion sy'n cael eu hatgyfeirio am apwyntiad cyntaf fel claf allanol wedi cynyddu tua 1 y cant (tua 5,500 o gleifion) rhwng 2012-13 a 2013-14. Fel y dangosir yn **Ffigur 13**, mae canran y cleifion ar y rhestr aros a oedd wedi aros mwy na 26 wythnos yn uwch nag ydoedd yn 2012-13 ac mae gryn dipyn yn uwch na'r targed.
- 2.7 Fel y nodir yn **Ffigur 14**, mae perfformiad yn erbyn y targed na ddylai neb aros mwy na 36 wythnos am driniaeth wedi gwaethygu ymhellach. Roedd gwelliant mewn perfformiad a welwyd ar ddiwedd y flwyddyn i'w briodoli, yn rhannol o leiaf, i weithgarwch ychwanegol a ariannwyd gan yr Adran yn benodol i fynd i'r afael ag amseroedd aros hwy. Rydym wrthi'n cynnal adolygiad manwl o amseroedd aros dewisol, y cyflwynir adroddiad arno yn ystod hydref 2014. Fel rhan o'r adolygiad hwnnw, byddwn yn ystyried a yw arian byrdymor ar ddiwedd y flwyddyn yn ddull cynaliadwy o reoli amseroedd aros.

Ffigur 13 – Cleifion sy'n aros mwy na 26 wythnos am driniaeth

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Ffigur 14 – Cleifion sy'n aros mwy na 36 wythnos am driniaeth

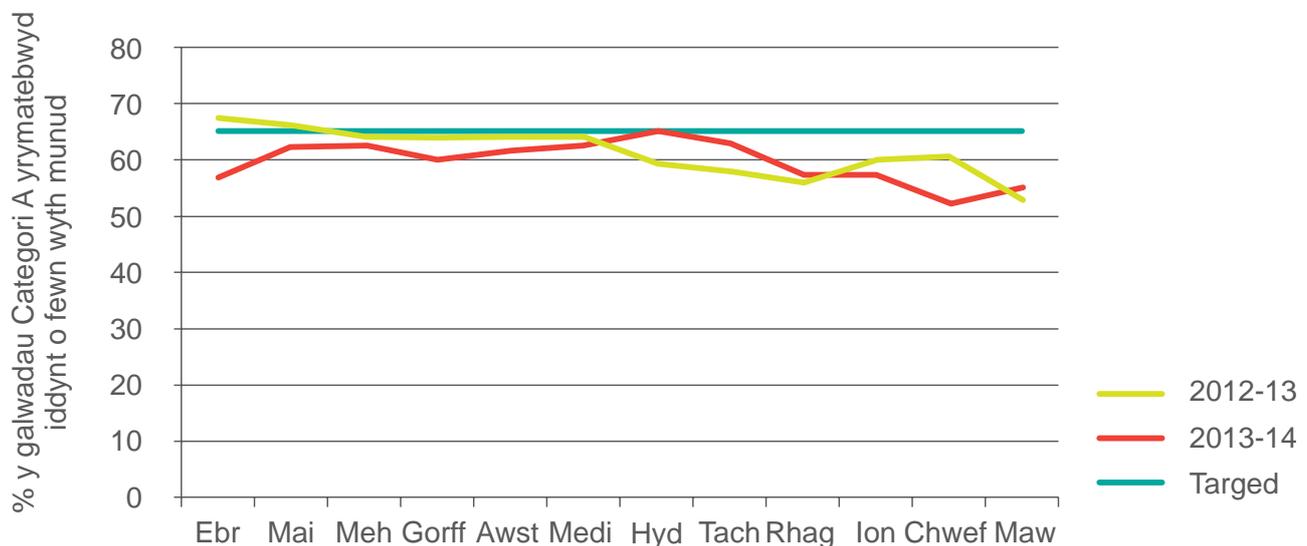

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Ni chyflawnwyd targedau ar gyfer amseroedd ymateb ambiwlansau yn ystod y flwyddyn

2.8 Y targed o 65 y cant ar gyfer galwadau Categori A – digwyddiadau y mae'n rhaid i'r gwasanaeth ambiwlans ymateb iddynt o fewn wyth munud – yw'r prif ddull o fesur perfformiad y gwasanaethau ambiwlans. Dengys Ffigur 15 fod perfformiad yn ddigynfnewid ar y cyfan o gymharu â 2012-13. Dim ond mewn un mis yn ystod y flwyddyn y cyflawnwyd y targed. Ym mis Ebrill 2013, beirniadodd adolygiad McClelland¹⁸ o wasanaethau ambiwlans y targed am nad oedd iddo fawr ddim sail glinigol ac argymhellodd gyfres ehangach o fesurau.

Ffigur 15 – Perfformiad yn erbyn y targed ar gyfer ymatebion ambiwlansau i alwadau Categori A

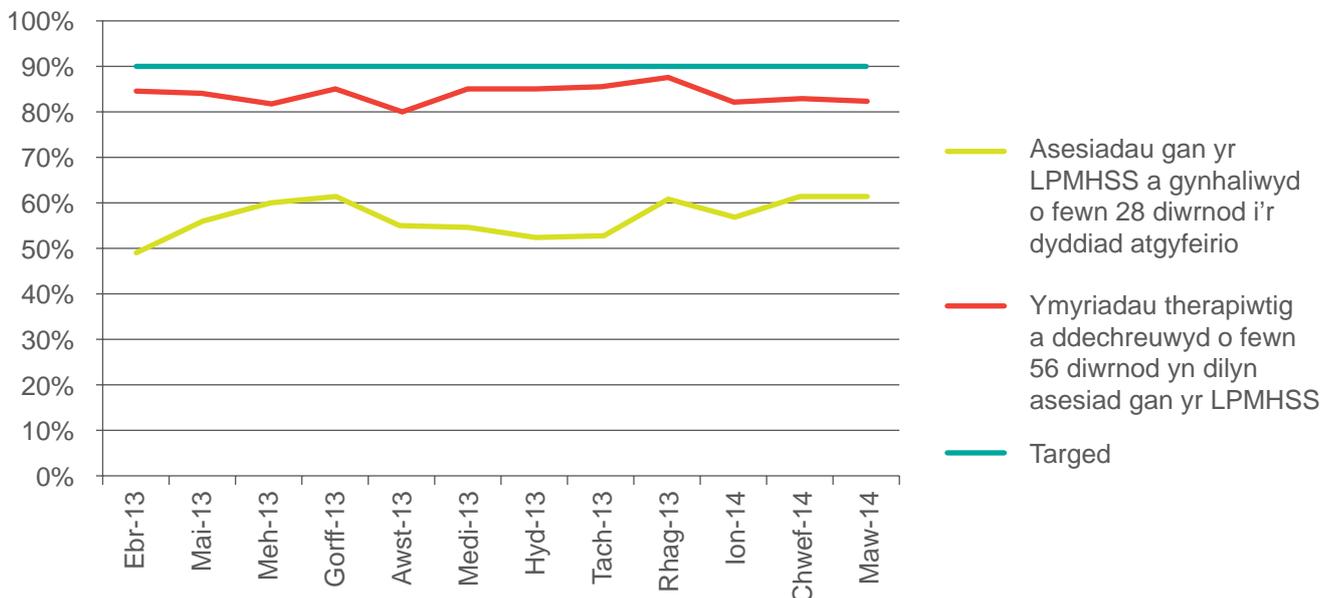
Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

¹⁸ Yr Athro Siobham McClelland (2013): *A Strategic Review of Welsh Ambulance Services*
www.ambulance.wales.nhs.uk/assets/documents/f06e69f9-3921-4946-a55a-aad53637c282635179619910478381.pdf

Mae perfformiad wedi gwella dros y flwyddyn ond nid yw'r GIG yn cyflawni rhai o'i dargedau sy'n ymwneud ag iechyd meddwl

- 2.9 Eleni mae'r Adran wedi cyflwyno targedau ar gyfer amseroldeb asesu a thrin cleifion â phroblemau iechyd meddwl. Mae'r Adran yn mynnu bod gwasanaethau iechyd meddwl 90 y cant o gleifion yn cael eu hasesu o fewn 28 diwrnod i gael eu hatgyfeirio. Dengys Ffigur 16 fod perfformiad drwy gydol y flwyddyn yn ddigyfnewid ar y cyfan ac ni chyflawnwyd y targed. Ceir targed hefyd, ar ôl i gleifion gael eu hasesu, y dylid dechrau ar 90 y cant o asesiadau therapiwtig o fewn 56 diwrnod. Dengys Ffigur 16 fod y sefyllfa wedi gwella rywfaint ar ddechrau'r flwyddyn ond bod perfformiad gryn dipyn islaw'r targed.
- 2.10 Mae cynnydd sylweddol wedi'i wneud yn erbyn y targed y dylai fod gan 90 y cant o gleifion sy'n derbyn gwasanaethau gynllun gofal a thriniaeth dilys. Ym mis Ebrill 2013, dim ond 64 y cant a oedd yn meddu ar gynllun o'r fath. Erbyn mis Mawrth 2014 roedd y ffigur hwnnw wedi cynyddu i 92 y cant. Mae'r GIG hefyd yn nodi ei fod wedi cyflawni'r targed y dylai fod gan bob ysbyty drefniadau ar waith ar gyfer cefnogi gwasanaethau eirioli i gleifion â phroblemau iechyd meddwl.

Ffigur 16 – Perfformiad ym maes iechyd meddwl 2013-14

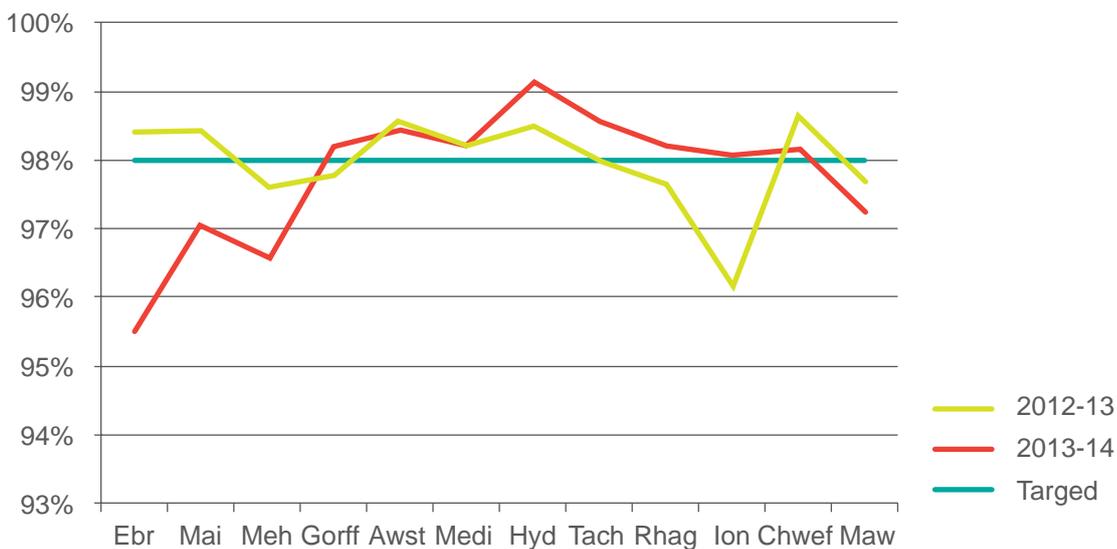
Nodyn: LPMHSS = Gwasanaeth Cymorth Iechyd Meddwl Gofal Sylfaenol Lleol
 Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Bu perfformiad yn erbyn mesurau ansawdd a diogelwch yn gymysg yn 2013-14

Roedd perfformiad o ran cleifion yr amheuir bod ganddynt ganser wedi gwella yn 2013-14 ond nid yw targedau allweddol yn cael eu cyflawni bob mis

2.11 Mae mynediad amserol i driniaeth am ganser yn flaenoriaeth allweddol. Mae gan yr Adran ddau brif darged – yn gyntaf bod 98 y cant o gleifion nad yw eu canser a amheuir yn cael ei nodi fel rhan o'r broses atgyfeirio ar frys¹⁹ yn cael eu trin o fewn 31 diwrnod. Dengys Ffigur 17 fod perfformiad yn ddigyfnewid ar y cyfan a'i fod yn well mewn rhai misoedd nag ydoedd yn 2012-13 ond yn waeth mewn misoedd eraill. Ni chyflawnwyd y targed mewn pedwar mis yn ystod y flwyddyn. Yr ail darged yw y dylai 95 y cant o'r cleifion y mae eu canser a amheuir yn cael ei nodi gan y broses canser ar frys cael eu trin o fewn 62 diwrnod. Dengys Ffigur 18, yn erbyn y targed hwn, fod perfformiad wedi gwella'n gyffredinol o gymharu â 2012-13 ond ni chyflawnodd y GIG y targed ar unrhyw adeg yn ystod y flwyddyn.

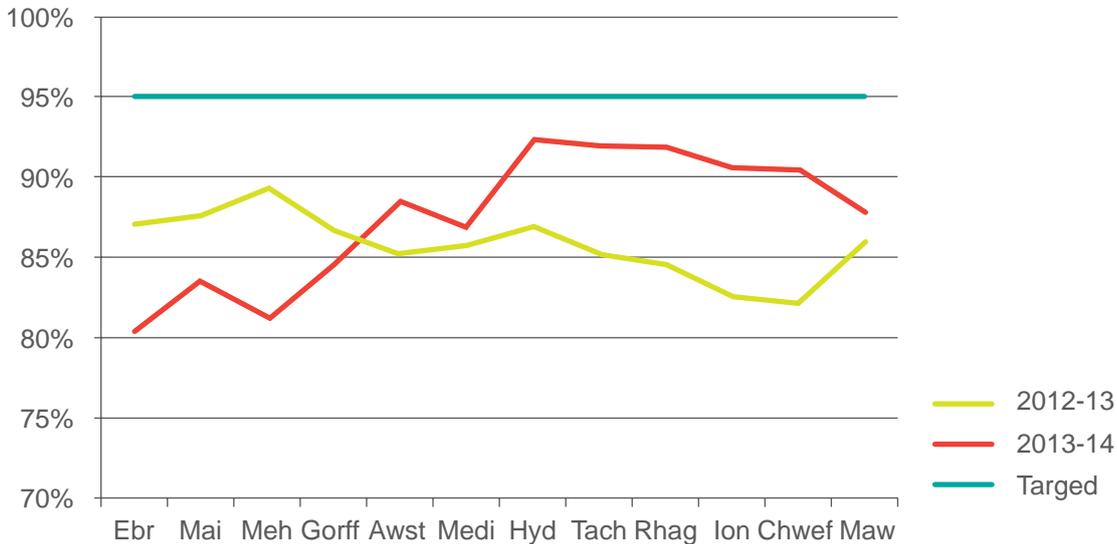
Ffigur 17 – Perfformiad yn erbyn y targed ar gyfer atgyfeiriadau canser drwy'r broses heb fod ar frys

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

¹⁹ Mae'r 'broser heb fod ar frys' yn ymwneud â chleifion sydd wedi'u hatgyfeirio at arbenigwr am reswm heblaw am ganser. Gan nad yw'r cleifion hynny yn cael eu dosbarthu fel 'achosion brys' maent yn aros yn hirach i weld arbenigwr. Os bydd yr arbenigwr yn amau, o weld y claf, fod ganddo ganser mae'n bwysig y caiff ei weld a'i drin yn gyflym iawn am ei bod yn bosibl ei fod eisoes wedi bod yn aros ers sawl mis.

Ffigur 18 – Perfformiad yn erbyn y targed ar gyfer atgyfeiriadau canser drwy'r broses atgyfeirio ar frys

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

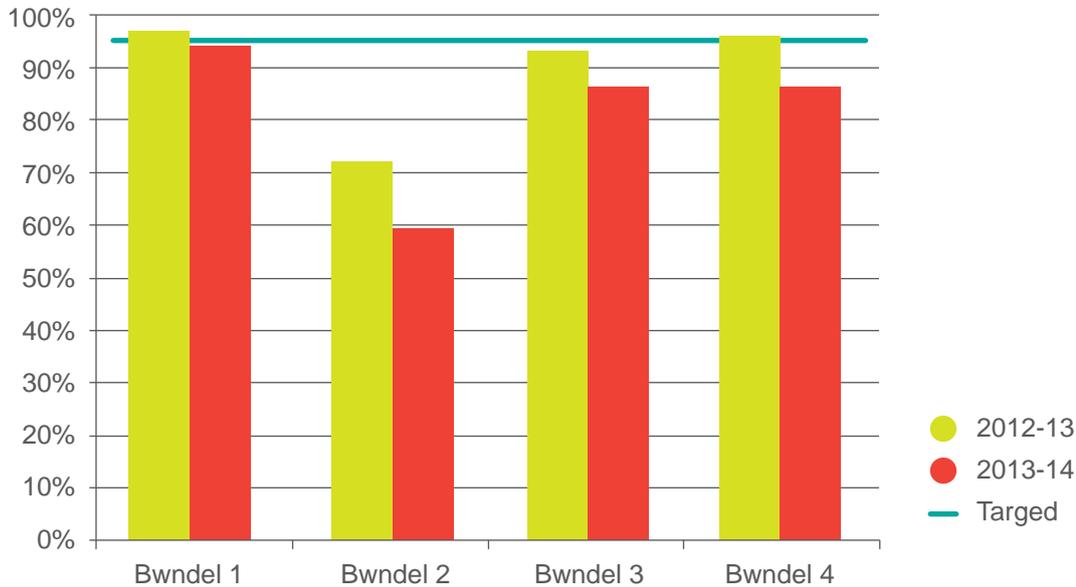
Methodd perfformiad o ran gofal strôc â chyflawni'r targedau drwy gydol y flwyddyn ac mae wedi gwaethygu

2.12 Caiff gofal strôc ei fonitro a'i gofnodi yn seiliedig ar 'fwndeli strôc'. Mae bwndeli strôc yn gyfuniad o sawl elfen o ofal cleifion sy'n ffurfio un rhestr y dylai clinigwr neu weithiwr gofal ei defnyddio er mwyn gwella canlyniad clinigol cleifion. Mae'r bwndeli strôc fel a ganlyn:

- a bwndel yr oriau cyntaf – adnabod symptomau yn gyflym a diagnosis o fewn tair awr;
- b bwndel y diwrnod cyntaf – triniaeth frys o fewn 24 awr;
- c bwndel y tri diwrnod cyntaf – mynd ati'n gynnar er mwyn i gleifion sydd wedi cael strôc ddechrau symud o fewn tri diwrnod; a
- d bwndel y saith diwrnod cyntaf – gofal arbenigol sy'n canolbwyntio ar y claf ac sy'n seiliedig ar nodau o fewn saith diwrnod yn dilyn strôc.

2.13 Dengys Ffigur 19 na chyflawnodd y GIG unrhyw un o'r targedau ar gyfer bwndeli strôc yn gyson yn ystod 2013-14. Y targed yw bodloni gofynion pob un o'r bwndeli mewn 95 y cant o achosion. Cyflawnodd y GIG y targed ar gyfer y bwndel sy'n gysylltiedig â'r awr gyntaf o ofal mewn rhai misoedd ond roedd ei berfformiad, o'i gyfartaleddu dros y flwyddyn, islaw'r targed ar gyfer pob bwndel strôc. O gymharu â 2012-13, gwaethygodd perfformiad ar gyfer pob bwndel.

Ffigur 19 – Perfformiad yn erbyn y targedau ar gyfer y pedwar bwndel strôc

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Bu lleihad mewn rhai heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd

2.14 Mae haint a niwed sy'n gysylltiedig â gofal iechyd yn ddangosydd da o ran ansawdd a gofal. Mae gan y GIG darged i leihau heintiau penodol sy'n gysylltiedig â gofal iechyd. Fel y nodir yn **Ffigur 20**, mae'r GIG wedi cyflawni ei nod i leihau bacteremia *C.difficile* a *Staffilococws Awrëws* sy'n Ymwrthod Metisilin (MRSA)²⁰ ond ni lwyddodd i gyflawni'r targed yr oedd wedi'i bennu iddo hun, sef sicrhau gostyngiad o 20 y cant o leiaf. Daeth yn agos yn achos *C.difficile*, gan leihau nifer yr achosion o'r haint tua 19 y cant. Cynyddodd nifer y cleifion a heintiwyd â *Staffilococws Awrëws* sy'n Ymwrthod Metisilin mewn gwirionedd.

Ffigur 20 – Perfformiad o ran lleihau heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd

	2011-12	2012-13	2013-14	Newid rhwng 2012-13 a 2013-14
C.difficile	1,295	1,085	875	-19%
MRSA	199	163	160	-2%
MSSA	651	728	744	+2%

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

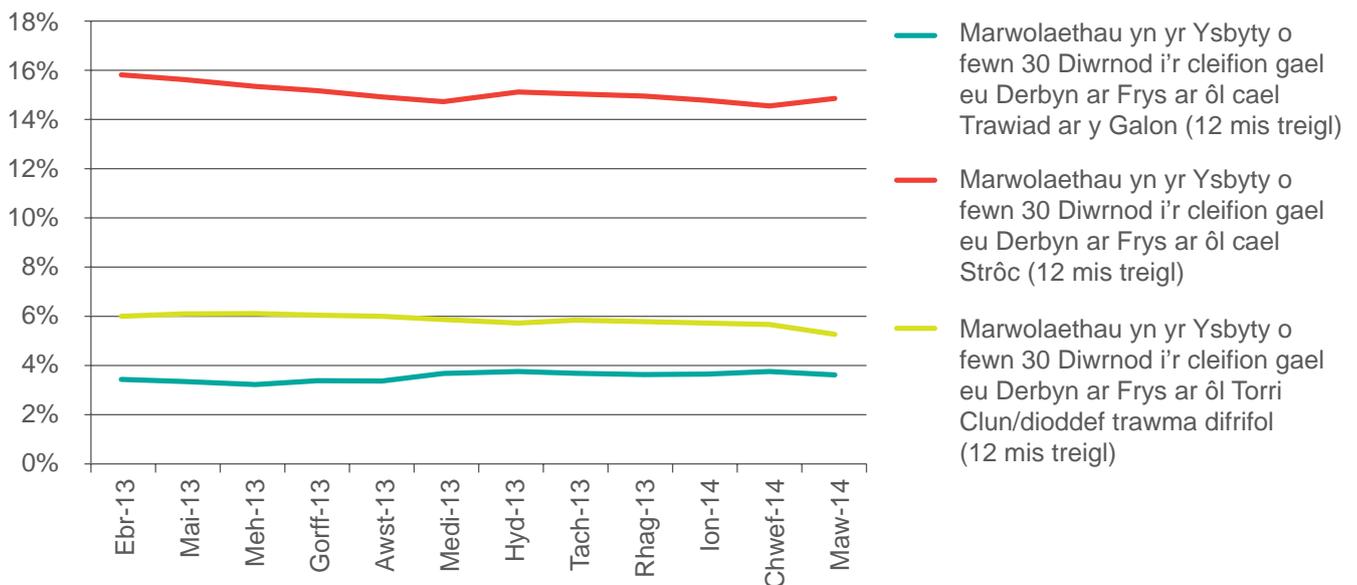
20 Ystyr bacteremia yw presenoldeb bacteria yn y gwaed.

2.15 Am y tro cyntaf, mae'r Adran yn cyflwyno adroddiadau ar wserau pwysu sy'n gysylltiedig â gofal iechyd. Dengys y data fod nifer yr achosion wedi bod yn cynyddu yn ystod y flwyddyn, o 155 ym mis 2013 i 193 ym mis Mawrth 2014. Gan mai dangosydd newydd yw hwn, mae'n bosibl bod y cynnydd i'w briodoli i well trefniadau ar gyfer cofnodi a chyflwyno adroddiadau, yn hytrach nag i ddirywiad gwirioneddol mewn perfformiad.

Dengys data marwolaethau fod y sefyllfa yn gwella ar y cyfan ac eithrio gofal cardiaidd

- 2.16 Defnyddir mesurau marwolaethau weithiau fel dangosyddion ansawdd cyffredinol gofal. Fodd bynnag, dylid bod yn ofalus wrth eu dehongli am eu bod yn dibynnu'n fawr ar waith codio clinigol a chofnodi data a wneir gan ysbytai. Dengys Ffigur 21 fod cyfran y cleifion sy'n marw yn yr ysbyty o fewn 30 diwrnod i gael eu derbyn ar ôl cael strôc neu dorri clun wedi lleihau yn ystod 2013-14. Fodd bynnag, bu cynnydd yn nifer y marwolaethau ymhlith cleifion a dderbynnir i'r ysbyty ar ôl cael trawiad ar y galon.
- 2.17 Mae'r gyfradd marwolaethau 'fras' sy'n nodi cyfanswm y marwolaethau fesul 1,000 o gleifion wedi lleihau o 2.3 y cant ym mis Ebrill 2013 i 1.8 y cant ym mis Chwefror 2014. Cafwyd gostyngiad cadarnhaol hefyd yn sgôr y Mynegai Marwolaethau wedi'i Addasu yn ôl Risg ledled Cymru o 105 ym mis Ebrill 2013 (a oedd yn uwch na'r cyfartaledd (100) ar gyfer Cymru a Lloegr) i 97 ym mis Mawrth 2014.

Ffigur 21 – Perfformiad yn erbyn targedau ar gyfer marwolaethau mewn ysbytai sy'n gysylltiedig â chyflyrau penodol

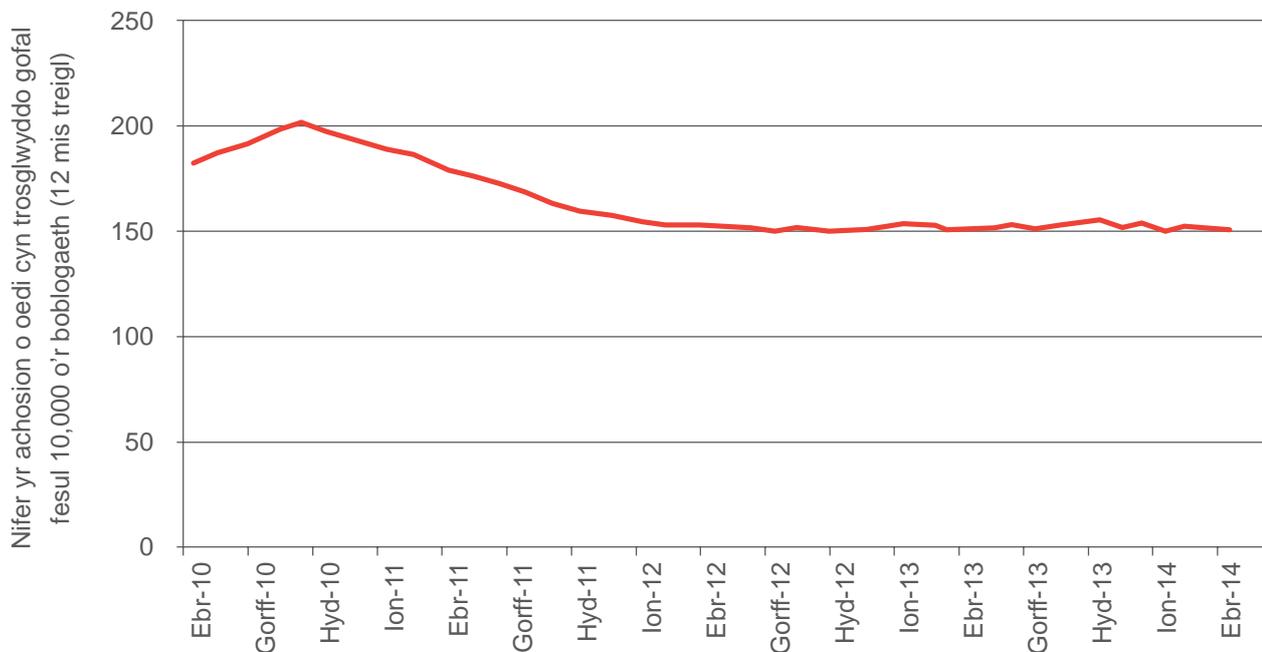
Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Mae cynnydd cadarnhaol wedi'i wneud o ran dangosyddion integreiddio rhwng gwahanol rannau o'r GIG a gofal cymdeithasol

Mae nifer yr achosion o oedi wrth drosglwyddo gofal wedi bod yn sefydlog ar y cyfan yn ystod 2013-14 ac mae'r duedd tymor hwy o wella wedi dod i ben

2.18 Mae achosion o oedi wrth drosglwyddo gofal yn achosion lle mae claf yn barod yn glinigol i adael yr ysbyty ond na all wneud hynny am ryw reswm. Mae'n dangos graddau'r integreiddio rhwng gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ond mae pobl yn aml yn wynebu oedi pan na allant ddod o hyd i gartref gofal neu becyn cymorth gofal addas ar gyfer yr adeg y byddant yn gadael yr ysbyty. Er mwyn mynd i'r afael ag oedi cyn trosglwyddo gofal bydd angen i'r GIG gydweithio'n agos â llywodraeth leol. Nid oes unrhyw darged penodol heblaw am wella. Dengys Ffigur 22 fod perfformiad ar gyfer cleifion nad oes ganddynt broblemau iechyd meddwl yn sefydlog ar y cyfan yn ystod y flwyddyn. Mae cynnydd wedi arafu dros y ddwy flynedd ddiwethaf yn dilyn cyfnod o welliant. Bu gwelliant yn 2013-14 o ran achosion o oedi cyn trosglwyddo gofal ar gyfer cleifion â phroblemau iechyd meddwl, a gwelwyd gostyngiad bach yn y cyfartaledd treigl 12 mis yn ystod y flwyddyn.

Ffigur 22 – Achosion o oedi wrth drosglwyddo gofal (heb gynnwys iechyd meddwl)

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

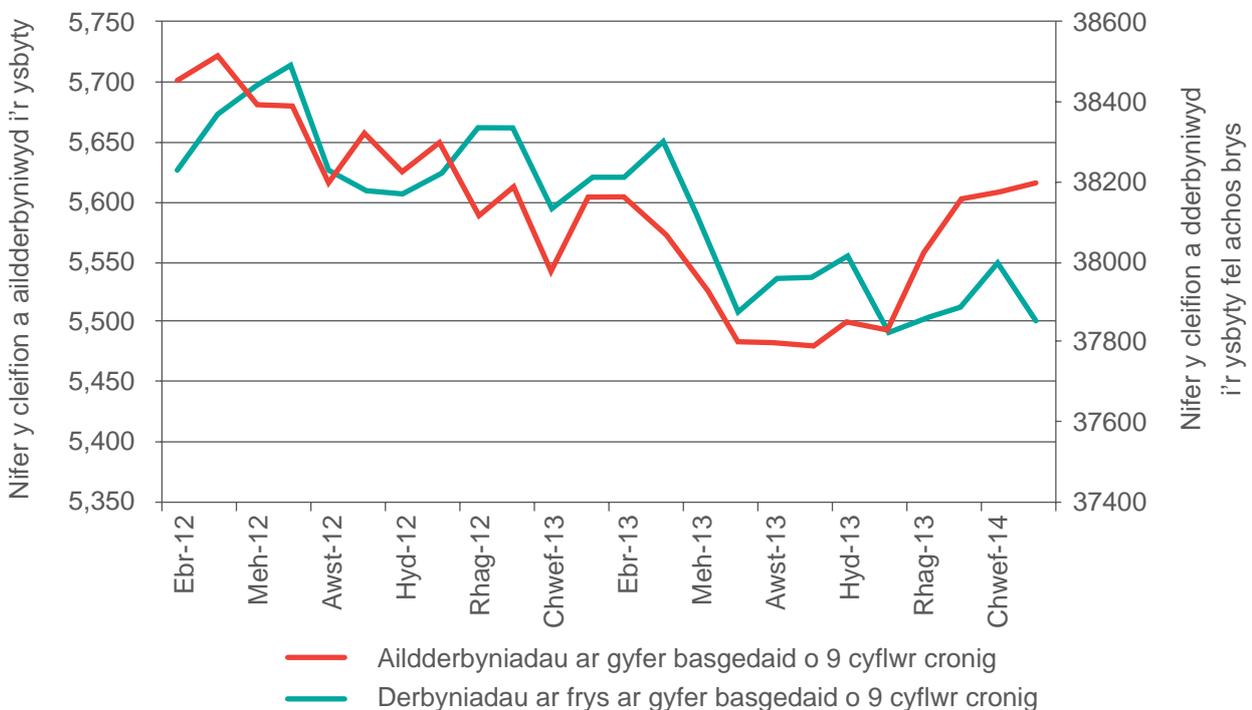
Mae mynediad i feddygon teulu y tu allan i oriau gwaith yn gwella

2.19 Mae gan y GIG darged i wella mynediad i feddygfeydd y tu allan i oriau gwaith. Gwelwyd gwelliant bach yn ystod 2013-14 ac erbyn hyn mae 95 y cant o feddygfeydd yn cynnig apwyntiadau rhwng 5 pm a 6.30 pm, o gymharu â 94 y cant yn 2012-13.

Bu gwelliant o ran lleihau nifer y cleifion â chyflyrau cronig a dderbynnir ac a aildderbynnir i'r ysbyty

2.20 Mae nifer y cleifion â chyflyrau cronig sy'n cael eu derbyn a'u haillderbyn i'r ysbyty yn dangos graddau'r integreiddio rhwng gwahanol rannau o'r GIG. Y tu allan i ofal ysbyty y caiff llawer o gyflyrau cronig eu rheoli orau, drwy Feddygon Teulu a gwasanaethau cymunedol eraill. Fel y dangosir yn **Ffigur 23**, mae GIG Cymru wedi cyflawni ei dargedau i leihau nifer y cleifion a dderbynnir ac a aildderbynnir i'r ysbyty fel achosion brys ar gyfer naw cyflwr cronig penodol. Mae'r cynnydd cyffredinol yn adlewyrchu canfyddiadau ein hadroddiad diweddar ar reoli cyflyrau cronig. Fodd bynnag, bu cynnydd sydyn yn nifer y cleifion â chyflyrau cronig a aildderbyniwyd i'r ysbyty yn ystod chwarter olaf 2013-14.

Ffigur 23 – Derbyniadau ac aildderbyniadau ar gyfer cyflyrau cronig

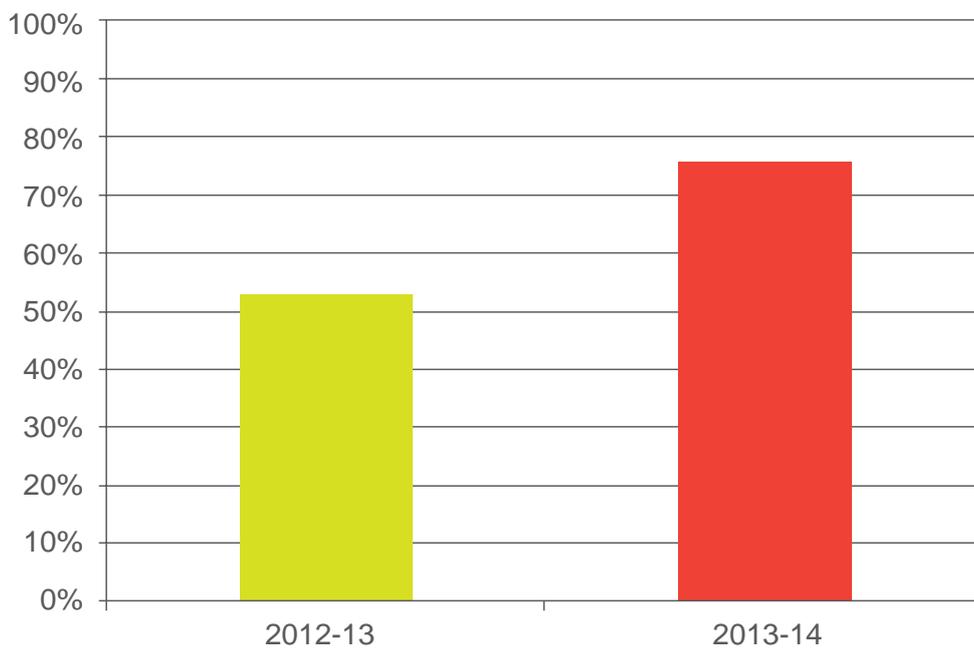

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Roedd cynnydd yn erbyn targedau ar gyfer y gweithlu yn gymysg

2.21 Dengys Ffigur 24 fod gwelliant sylweddol wedi bod o ran cyfran y staff meddygol sy'n cael adolygiad datblygu blynyddol i arfarnu eu perfformiad. Er bod cryn gynnydd wedi'i wneud, nid yw'r GIG wedi cyflawni ei darged y dylai pob aelod o staff meddygol gael arfarniad blynyddol eto.

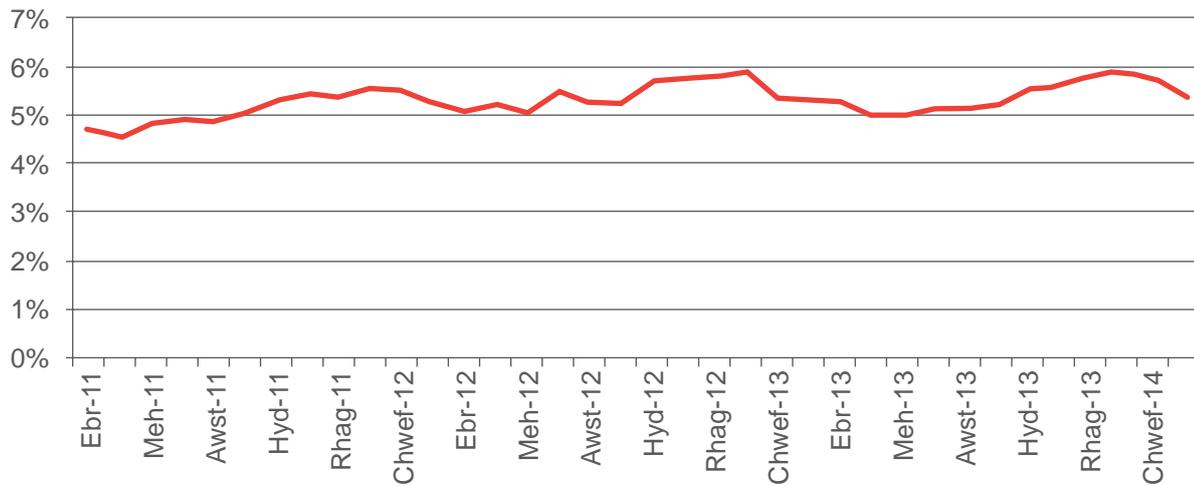
Ffigur 24 – Cyfran y staff sy'n cael adolygiad datblygu blynyddol i arfarnu eu perfformiad

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

2.22 Mae gan y GIG darged i leihau lefelau absenoldeb ymhlith staff hefyd. Fel y dangosir yn **Ffigur 25**, dros y tair blynedd flaenorol, mae cyfraddau absenoldeb oherwydd salwch wedi bod yn codi, er i'r duedd hon gael ei hatal eleni – roedd y gyfradd absenoldeb o 5.3 y cant yn 2013-14 yn cyfateb i gyfradd absenoldeb 2012-13.

Ffigur 25 – Cyfraddau absenoldeb oherwydd salwch staff

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

Rhan 3

Mae cynlluniau integredig tair blynedd yn gam ymlaen ond bydd yn anodd i GIG Cymru wneud cynnydd heb newid trawsnewidiol

- 3.1 Mae'r adran hon o'r adroddiad yn ystyried yr heriau sy'n wynebu GIG Cymru yn y dyfodol. Mae'n edrych ar y cynnydd sydd wedi'i wneud o ran symud tuag at fabwysiadu fframwaith cynllunio tair blynedd i'r GIG. Mae'n ystyried y pwysau byrdymor sy'n wynebu'r GIG yn y flwyddyn ariannol bresennol. Wedyn, mae'n ystyried y pwysau tymor canolig i hirdymor sy'n wynebu gofal iechyd yng Nghymru ac yn edrych ar y syniadau a'r cynlluniau ar gyfer ail-lunio'r GIG er mwyn ateb y galw am wasanaethau yn y dyfodol ac ymdrin â phwysau ariannol.

Rydym yn disgwyl i gynlluniau tair blynedd arwain at wasanaethau, y gweithlu a chyllid yn cael eu rheoli mewn modd mwy integredig ond mae risgiau sylweddol i'w rheoli wrth i'r broses ymsefydlu

- 3.2 Mae Deddf Cyllid y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) (2014) yn cyflwyno fframwaith cynllunio tair blynedd newydd i fyrddau iechyd lleol a chaiff y fframwaith hwn ei gymhwyso hefyd yn ymarferol at ymddiriedolaethau GIG. Mae symud i fframwaith tair blynedd yn unol ag argymhellion yr ydym ni a'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus wedi'u gwneud yn flaenorol. I grynhoi mae'r Ddeddf yn nodi'r canlynol:
- a ni ddylai byrddau iechyd wario mwy na'r cyllidebau a ddyrannwyd iddynt dros gyfnod o dair blynedd;
 - b dylai Gweinidogion Cymru gyfarwyddo byrddau iechyd bwrdd i lunio cynlluniau tair blynedd sy'n dangos sut y byddant yn gwella iechyd eu poblogaethau a gwella ansawdd gofal; a
 - c dylai cynlluniau tair blynedd integredig sy'n dangos sut y bydd byrddau iechyd yn cyflawni'r ddyletswydd gyntaf a'r ail ddyletswydd gael eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru.
- 3.3 Mae symud i amserlen tair blynedd yn gam cadarnhaol er mwyn helpu cyrff y GIG i gynllunio dros y tymor canolig. Yn y gorffennol, mae gwaith cynllunio gwasanaethau, y gweithlu a chyllid wedi bod yn dameidiog iawn ac mae'r sefyllfa hon wedi'i gwaethygu gan natur fyrdymor iawn y gofyniad blaenorol bod yn rhaid i gyrff y GIG fantoli'r gyllideb bob blwyddyn. Mae symud i amserlen tair blynedd yn galluogi'r GIG i fuddsoddi ymlaen llaw yn y gwaith o newid gwasanaethau a fydd yn sicrhau arbedion a buddiannau i wasanaethau yn y tymor canolig. Er mwyn helpu i osgoi'r risgiau y bydd y cynlluniau tair blynedd yn dod yn ddogfen ddigyfnewid, mae'r Adran yn mynnu eu bod yn cael eu diweddarau'n flynyddol.
- 3.4 Er bod cyrff y GIG wedi symud i amserlen tair blynedd, nid oes hyblygrwydd diderfyn yn y system er mwyn galluogi i bob un o gyrff y GIG fuddsoddi ymlaen llaw ar yr un pryd. Daw'r rhan fwyaf o'r arian ar gyfer cyrff y GIG o'r Adran. Mae'n ofynnol i'r Adran, fel rhan o Lywodraeth Cymru, fantoli ei chyllideb ei hun bob blwyddyn. Felly, ni fyddai'n bosibl i holl gyrff y GIG orwario mewn un flwyddyn oni fyddai gan yr Adran neu rannau eraill o Lywodraeth Cymru ddigon o arian i wneud iawn am y gorwariant.

- 3.5 Cyn 2014-15, cyflwynodd pob un o gyrff y GIG gynlluniau tair blynedd integredig i'r Adran. Mae Gwasanaeth Archwilio Mewnol Llywodraeth Cymru wedi adolygu'r broses ar gyfer adolygu a chymeradwyo'r cynlluniau a daeth i'r casgliad y gallai roi sicrwydd llawn bod y broses yn gweithredu'n effeithiol. Hefyd, mae'r ffaith mai cynlluniau dim ond pedwar o 10 corff y GIG a gymeradwywyd gan y Gweinidog yn dystiolaeth bod Llywodraeth Cymru wedi bod yn herio ac yn annog y GIG i wella ansawdd ei waith cynllunio, yn ein barn ni.
- 3.6 Lle mae cynlluniau wedi'u cymeradwyo gan yr Adran, mae angen i gyrff y GIG wneud rhagor o waith o hyd. Mae **Ffigur 26** yn nodi bod gan rhai o gyrff y GIG gynlluniau a oedd yn ariannol gytbwys dim ond ar ôl cael arian ychwanegol gan yr Adran. At hynny, nid yw pob cynllun a gymeradwywyd yn dangos y caiff targedau ariannol a thargedau ar gyfer gwasanaethau eu cyflawni ym mhob un o'r tair blwyddyn. Ers cymeradwyo'r cynlluniau, mae'r Adran wedi dyrannu £15 miliwn ychwanegol i Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro ac £8.5 miliwn i Fwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf yn 2014-15. Ar adeg drafftio'r adroddiad hwn, nid yw'r Adran wedi gwneud penderfyniad eto ynghylch rhoi arian ychwanegol i Fwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg er iddi gymeradwyo cynllun a oedd yn dangos diffyg o £26 miliwn yn 2014-15.

Ffigur 26 – Y sefyllfa o ran cynlluniau integredig tair blynedd ym mis Medi 2014

Corff y GIG	A gymeradwywyd y Cynllun?	Os cafodd ei gymeradwyo, a yw'r cynllun yn dangos y caiff y gyllideb ei mantoli a'r holl dargedau Haen 1 sydd i'w cyflawni bob blwyddyn?	Os na chafodd ei gymeradwyo, beth yw'r rhesymau allweddol?
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	Do	Nac ydy – mae gan y cynllun fwlc ariannu o £26 miliwn ym Mlwyddyn 1.	
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	Naddo		Lluniodd y Bwrdd Iechyd Prifysgol gylch cynllunio blwyddyn eleni, gan alluogi'r sefydliad i atgyfnerthu ei waith cynllunio cyllid a gwasanaethau ymhellach ar gyfer y tymor canolig cyn cyflwyno fersiwn terfynol ym mis Ionawr 2015.
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	Naddo		Penderfynodd y Bwrdd Iechyd Prifysgol na allai gyflwyno Cynlluniau Tymor Canolig Integredig cadarn ar gyfer 2014-15 i 2016-17 ac roedd am ymateb yn ystyrlon i gasgliad Astudiaeth Canolbarth Cymru ¹ cyn ymrwymo i gynllun tymor canolig ac mae'n awyddus i ganiatáu digon o amser i newidiadau diweddar neu newidiadau sydd ar fin cael eu gwneud i aelodau allweddol o staff y Bwrdd gael effaith.

Corff y GIG	A gymeradwywyd y Cynllun?	Os cafodd ei gymeradwyo, a yw'r cynllun yn dangos y caiff y gyllideb ei mantoli a'r holl dargedau Haen 1 sydd i'w cyflawni bob blwyddyn?	Os na chafodd ei gymeradwyo, beth yw'r rhesymau allweddol?
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	Do	Ydy, ond mae gan y cynllun fwlch o £15 miliwn yn y flwyddyn gyntaf, y mae'r Adran wedi cytuno i'w ariannu ond y bydd angen ei ad-dalu drwy gyflawni arbedion nas nodwyd eto. Hefyd, dengys y fersiwn cyfredol o daflybrau'r gwasanaethau na chaiff targedau ar gyfer amseroedd aros eu cyflawni ym Mlwyddyn 1.	
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	Do	Ydy, ond mae'r cynllun yn tybio y ceir £15 miliwn ychwanegol dros y tair blynedd ac mae'r Adran wedi cytuno i roi £8.5 miliwn iddo yn 2014-15	
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	Naddo		Penderfynodd y Bwrdd Iechyd Prifysgol na allai gyflwyno Cynlluniau Tymor Canolig Integredig cadarn ar gyfer 2014-15 i 2016-17 ac roedd am ymateb yn ystyrllon i gasgliad Astudiaeth Canolbarth Cymru ¹ cyn ymrwymo i gynllun tymor canolig ac mae'n awyddus i ganiatáu digon o amser i newidiadau diweddar neu newidiadau sydd ar fin cael eu gwneud i aelodau allweddol o staff y Bwrdd gael effaith.
Bwrdd Addysgu Iechyd Powys	Naddo		Penderfynodd y Bwrdd Addysgu Iechyd na allai gyflwyno Cynlluniau Tymor Canolig Integredig cadarn ar gyfer 2014-15 i 2016-17 ac roedd am ymateb yn ystyrllon i gasgliad Astudiaeth Canolbarth Cymru ¹ cyn ymrwymo i gynllun tymor canolig ac mae'n awyddus i ganiatáu digon o amser i newidiadau diweddar neu newidiadau sydd ar fin cael eu gwneud i aelodau allweddol o staff y Bwrdd gael effaith.

Tudalen y pecyn 51

Corff y GIG	A gymeradwywyd y Cynllun?	Os cafodd ei gymeradwyo, a yw'r cynllun yn dangos y caiff y gyllideb ei mantoli a'r holl dargedau Haen 1 sydd i'w cyflawni bob blwyddyn?	Os na chafodd ei gymeradwyo, beth yw'r rhesymau allweddol?
Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru	Naddo		Er bod y cynllun wedi'i gymeradwyo mewn egwyddor gan yr Ymddiriedolaeth cydnabuwyd y dylai'r Prif Weithredwr newydd gael cyfle i gyfrannu ato. At hynny, cydnabuwyd bod y cynllun yn dibynnu ar gamau gweithredu rhyngddibynnol gan gyrrff GIG eraill, ac am nad oes unrhyw gynlluniau wedi'u cymeradwyo ar draws y GIG, ni allai'r Ymddiriedolaeth gwblhau cynllun tair blynedd a chytuno arno.
Ymddiriedolaeth GIG Felindre	Do	Ydy – nid oes angen iddi gael arian ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.	
Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru	Naddo		Mae'r Ymddiriedolaeth yn bwrw ymlaen â nifer o ddiwygiadau allweddol sy'n deillio o adolygiad McClelland, gan gynnwys sefydlu'r trefniadau comisiynu newydd yn llawn, a fydd yn hanfodol i adolygu, mewnbynnu a chymeradwyo cynllun yn y tymor canolig.

Nodyn:

- 1 Mae Astudiaeth Canolbarth Cymru yn astudiaeth o'r materion a'r cyfleoedd ar gyfer darparu gwasanaethau gofal iechyd ar gyfer cleifion sy'n byw yng Nghanolbarth Cymru yn y dyfodol. Comisiynodd yr Adran Sefydliad Iechyd a Gofal Cymdeithasol Cymru i gynnal yr astudiaeth.

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru

- 3.7 Mae cynlluniau tair blynedd yn welliant cadarnhaol iawn y dylid ei groesawu. Yn debyg i lawer o fentrau newydd eraill, mae yna feysydd y gellid eu hatgyfnerthu. Yn benodol, o gofio'r cyfyngiadau ariannol a thueddiadau diweddar o ran perfformiad, mae rhai o'r tybiaethau sylfaenol yn optimistaidd, yn ein barn ni. Gallai'r cynlluniau roi mwy o sylw i'r hyn a all ddigwydd os na fydd pethau yn mynd yn ôl y bwriad, fel a ganlyn:
- a Nid yw'r un o'r cynlluniau a ystyriwyd gennym yn cynnwys gwaith dadansoddi sensitifrwydd manwl sy'n dangos yr hyn a all ddigwydd os na chyflawnir taflwybrau perfformiad, taflwybrau'r gweithlu neu daflwybrau ariannol. Ac ni welsom gynlluniau wrth gefn manwl ychwaith, er bod gan bob cynllun integredig a ystyriwyd gennym asesiad risg gyda rhai camau lliniaru.
 - b Cydnabyddir mewn rhai cynlluniau bod yr arbedion ariannol sydd eu hangen yn fwy na'r hyn a gyflawnwyd yn ystod y tair blynedd flaenorol. Gan ei bod yn dod yn fwyfwy anodd cyflawni arbedion bob blwyddyn, mae dibynnu ar arbedion cynyddol yn dybiaeth optimistaidd iawn.
 - c Mae pob cynllun yn tybio y bydd taflwybrau perfformiad gwasanaethau yn gwella rywfaint, nad yw'n adlewyrchu profiad y tair blynedd diwethaf. Gan fod y cynlluniau yn seiliedig ar setliad ariannol llymach nag a welwyd yn ystod y tair blynedd diwethaf, ymddengys fod y dybiaeth hon ynglŷn â pherfformiad yn optimistaidd iawn.
 - ch Mae buddsoddi cyfalaf er mwyn adnewyddu a moderneiddio seilwaith yn hanfodol i lwyddiant cynlluniau cyrff y GIG. Mae'r Adran wedi datblygu dull strategol o flaenoriaethu cynlluniau cyfalaf i Gymru gyfan ac mae wrthi'n adolygu ac yn ailflaenoriaethu ei blaenraglen fuddsoddi. Mae'n hanfodol, os na chaiff cyllid ei gymeradwyo, fod cyrff y GIG yn ailystyried eu cynlluniau tair blynedd er mwyn ystyried yr effaith ac atebion amgen.
- 3.8 Nid yw'r Ddeddf yn nodi'r hyn a fydd yn digwydd os na fydd cynllun un o gyrff y GIG o ansawdd digonol fel y gellir ei gymeradwyo. Mae'r Adran wedi'i gwneud yn ofynnol i'r cyrff GIG hynny heb gynllun tair blynedd a gymeradwywyd weithio yn unol â chynllun blwyddyn ar gyfer 2014-15 a datblygu cynlluniau tair blynedd diwygiedig. Nid yw rhai cynlluniau blwyddyn wedi'u cwblhau eto. Mae'r Adran yn cydnabod bod angen cymorth ar rai o gyrff y GIG i feithrin eu gallu i lunio cynlluniau integredig o ansawdd uchel. Wrth iddi ddatblygu ei dull o ymdrin â'r cynlluniau sy'n cwmpasu'r cyfnod 2015-16 i 2018-19, mae'r Adran yn nodi'r bylchau o ran sgiliau cynllunio o fewn cyrff y GIG a'r camau y mae angen eu cymryd i fynd i'r afael â hwy.
- 3.9 Mae'r Adran yn monitro cynnydd o ran taflwybrau perfformiad ariannol a pherfformiad gwasanaethau yn ofalus. Mae'r Adran yn glir y gellir dwyn y cyrff GIG hynny sy'n gweithredu ar sail cylch tair blynedd yn ôl i gylch blynyddol os nad ydynt yn cyflawni yn erbyn eu taflwybrau. Rydym wedi gweld tystiolaeth bod rhai o gyrff y GIG eisoes ar ei hôl hi o ran eu taflwybrau perfformiad a'u taflwybrau ariannol. Mae'r Adran yn bwriadu rheoli perfformiad ariannol a pherfformiad gwasanaethau drwy waith monitro parhaus a, lle y bo angen, drwy ddefnyddio'r protocol uwchgyfeirio ac ymyrryd.

Unwaith eto mae'r GIG yn wynebu gostyngiad yn ei gyllideb mewn termau arian parod ar ddechrau'r flwyddyn ac mae'n debygol o'i chael hi'n anodd gweithredu heb ragor o arian refeniw a chyfalaf

Mae'r pwysau ar arian refeniw yn dal i fod yn sylweddol

- 3.10 Mae'r arian ychwanegol a ddarparwyd yn ystod 2013-14 yn golygu bod cyllideb refeniw'r GIG unwaith eto yn dechrau'r flwyddyn gyda gostyngiad sylweddol o flwyddyn i flwyddyn. Mae'r sefyllfa ar ddechrau 2014-15 ychydig yn well na'r sefyllfa ar ddechrau 2013-14. Mae'r gwelliant i'w briodoli'n bennaf i'r ffaith bod Llywodraeth Cymru wedi dyrannu arian cylchol a oedd yn fwy na'i chynlluniau dangosol yng Nghyllideb 2014-15. Y gostyngiad mewn termau arian parod ar gyfer 2014-15 yw £41 miliwn (0.7 y cant) a'r gostyngiad mewn termau real yw £150 miliwn (2.5 y cant).
- 3.11 Fel y nodir yn **Ffigur 27**, ar gyfer 2014-15, roedd cyrff y GIG yn rhagweld y byddai cyfanswm y bwlc ariannu yn cyfateb i £429 miliwn. Ar ddiwedd mis Awst 2014, roedd cyrff y GIG yn rhagweld diffyg tebygol o £198 miliwn ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r amcanestyniad hwn yn cynnwys y gofyniad i ad-dalu broceriaeth a diffygion gwerth £41 miliwn yn ystod y flwyddyn o 2013-14.
- 3.12 Yn seiliedig ar y sefyllfa ym mis Awst 2014, ymddengys y bydd angen lefel debyg o arian ychwanegol ar gyrrff y GIG yn 2014-15 i'r hyn a ddarparwyd yn 2013-14. Ym mis Mehefin 2014, cyhoeddodd y Gweinidog y byddai'n cynnal trafodaethau gyda'r Gweinidog Cyllid dros yr haf ynghylch arian ychwanegol. Ar 30 Medi 2014, cyhoeddodd y Gweinidog y byddai'r GIG yn cael £200 miliwn ychwanegol yn 2014-15 a £225 miliwn ychwanegol yn 2015-16.

Mae'r Adran bellach yn dechrau rheoli gwariant cyfalaf yn strategol ar lefel Cymru gyfan

- 3.13 Mae adeiladau ac asedau eraill fel offer Rheoli Gwybodaeth a Thechnoleg o ansawdd da yn hanfodol er mwyn ategu'r broses o ddarparu gwasanaethau diogel o ansawdd uchel o fewn y GIG. O ganlyniad i fuddsoddi wedi'i dargedu yn y gwaith o adnewyddu a moderneiddio'r rhan hyn o ystad y GIG, nododd y Bartneriaeth Gwasanaethau a Rennir²¹ yn 2013, yn seiliedig ar ddata 2012-13, fod proffil oedran ystad GIG Cymru wedi bod yn gwella dros y 12 mlynedd diwethaf. Mae cyfran yr ystad a adeiladwyd ers 1995 wedi cynyddu o wyth y cant i 30 y cant tra bod cyfran yr ystad sy'n hyn na 1948 wedi lleihau o 32 y cant i 17 y cant.

²¹ Sefydlwyd Partneriaeth Gwasanaethau a Rennir y GIG yng Nghymru yn Ebrill 2011 ac mae o dan berchnogaeth a chyfarwyddyd GIG Cymru. Mae'n darparu amrediad o wasanaethau cymorth i gyrrff y GIG yng Nghymru. <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/955/hafan>

Ffigur 27 – Bwlchau ariannu crynswth a net 2014-15 yn ôl corff y GIG yng Nghymru

Corff y GIG	Bwlch ariannu crynswth 2014-15 (£'000)	Bwlch ariannu rhagamcanol net 2014-15 ym mis Awst 2014 (£'000)	Terfyn Adnoddau Refeniw 2014-15 ym mis Awst 2014 (£'000)	Bwlch ariannu crynswth fel % o'r Terfyn Adnoddau Refeniw
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	48,954	34,946	1,002,273	4.9%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	59,500	26,100	964,529	6.2%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	80,620	35,000	1,231,395	6.5%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	63,400	0	810,438	7.8%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	33,700	0	561,225	6.0%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	70,903	57,903	669,197	10.6%
Bwrdd Addysgu Iechyd Powys	47,657	44,297	222,067	21.5%
Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru	2,255	0	106,645	2.1%
Ymddiriedolaeth GIG Felindre	9,110	0	396,498	2.3%
Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru	13,331	(112)	151,510	8.8%
Cyfanswm	429,430	198,134	6,115,777	7.0%

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ddata Llywodraeth Cymru

3.14 Fodd bynnag, er bod rhywfaint o gynnydd yn cael ei wneud, nododd y Bartneriaeth Gwasanaethau a Rennir fod angen i GIG Cymru wneud mwy i wella sefydlogrwydd gweithredol yr ystad, y defnydd y mae'n ei wneud o le a'i heffeithlonrwydd ynni. Er y bydd rhai o'r gwelliannau hyn yn gofyn am fuddsoddi cyfalaf, bydd llawer yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff y GIG ystyried ffyrdd gwahanol o ddefnyddio'r ystad bresennol. Fel y nodir yn **Ffigur 28**, mae'r adroddiad hefyd yn nodi 'ôl-groniad cynnal a chadw' crynswth yn 2012-13²² sy'n cyfateb i £365 miliwn (£395 miliwn y llynedd) ledled Cymru sydd wedi'i addasu yn ôl risg (a gyfrifwyd drwy bwysoli'r ôl-groniad fel risg uchel, risg sylweddol, risg gymedrol neu risg isel) i £145 miliwn (£185 miliwn y llynedd).

Ffigur 28 – Ôl-groniad cynnal a chadw ystadau gwirioneddol ac wedi'i addasu yn ôl risg

Corff y GIG	Ôl-groniad gwirioneddol 2012-13 (£ miliwn)	Ôl-groniad wedi'i addasu yn ôl risg 2012-13 (£ miliwn)	Ôl-groniad wedi'i addasu yn ôl risg 2011-12 (£ miliwn)
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	37.7	11.7	12.6
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	57.9	16.3	40.8
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	119.7	36.1	41.0
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	47.0	28.9	27.9
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	20.8	9.5	20.8
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	57.1	28.7	27.5
Bwrdd Addysgu Iechyd Powys	8.8	5.2	5.2
Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru	Anhysbys	Anhysbys	Anhysbys
Ymddiriedolaeth GIG Felindre	2.8	0.9	0.9
Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwllans Cymru	13.4	8.3	8.1
Cyfanswm	365.2	145.6	184.8

Ffynhonnell: The NHS Estate in Wales – Estate Condition and Performance Report 2011/12, Y Bartneriaeth Gwasanaethau a Rennir, www.wales.nhs.uk/sites3/Documents/254/EstCondRep201112web.pdf

²² Mae ôl-groniad cynnal a chadw yn waith cynnal a chadw hanfodol nas cynhaliwyd ac yr ystyrir bod ei angen er mwyn sicrhau bod cyflwr ased y gellir ei chynnal a'i chadw yn cyrraedd safon neu lefel risg dderbyniol a fydd yn golygu y gall swyddogaethau darparu gwasanaethau gofynnol yr ased barhau.

- 3.15 Y llynedd nodwyd gennym fod cyflwr asedau eraill megis offer meddygol a Gwybodaeth Reoli a Thechnoleg ledled Cymru yn gymysg. Ar gyfer 2012-13, roedd asedau gwerth tua £336 miliwn y tu hwnt i'w hoes economaidd ddefnyddiol. Nid yw'r data hyn wedi'u diweddarau mewn pryd ar gyfer yr adroddiad hwn ar gyfer 2013-14 ond, yn seiliedig ar amcangyfrifon yn 2012-13, mae'r ffigur hwn bellach wedi cynyddu i fwy na £400 miliwn.
- 3.16 Y llynedd nodwyd hefyd bryderon ynghylch y ffordd yr oedd gwariant cyfalaf yn cael ei reoli gan yr Adran. Fel y nodwyd uchod, mae'r ffaith bod yr Adran bellach yn dechrau mabwysiadu dull strategol o gynllunio ac ariannu cyfalaf ledled Cymru yn gam cadarnhaol. Y llynedd gwnaethom ailddatgan yr argymhellion yr oedd gwasanaeth archwilio mewnol Llywodraeth Cymru wedi'u gwneud mewn perthynas â hyn:
- a ar lefel Cymru gyfan, mae angen adolygu a diweddarau'r rhaglen gyfalaf a datblygu strategaeth ar gyfer y rhaglen gyfalaf;
 - b dylid ystyried bwrdd rhaglen ffurfiol i oruchwylio'r rhaglen gyfalaf gan gynnwys prosiectau llai;
 - c dylid cwblhau canllawiau diwygiedig ar gyfer rheoli'r rhaglen a phrosiectau; a
 - ch dylai'r Adran weithio'n agosach â chyrrff y GIG er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth ac adroddiadau misol.
- 3.17 Mae'r Adran wedi gwneud rhywfaint o gynnydd ym mhob un o'r meysydd hyn, sy'n hanfodol i sicrhau bod y GIG yn effeithiol ac yn gynaliadwy. Yn ogystal â'r uchod, mae camau allweddol a gymerwyd gan yr Adran yn cynnwys y canlynol:
- a cyhoeddi amcanion buddsoddi diwygiedig ar gyfer Rhaglen Gyfalaf y GIG;
 - b defnyddio meini prawf buddsoddi newydd i asesu cynigion ar gyfer buddsoddi;
 - c sefydlu 'Panel o Arbenigwyr' i ystyried cynlluniau posibl ar gyfer y dyfodol yn erbyn y meini prawf buddsoddi; a
 - d ystyried trefniadau ariannu arloesol – e.e. trefniadau cyhoeddus - preifat nad ydynt yn dosbarthu elw.

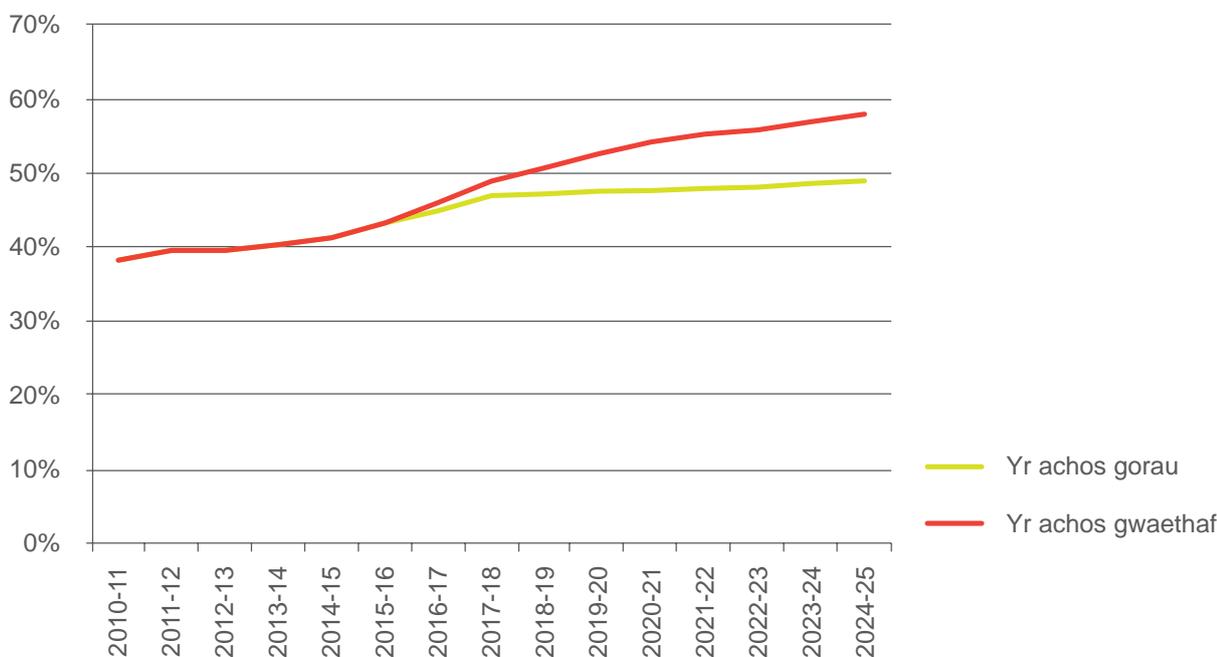
- 3.18 Mae'r camau gweithredu hyn yn rhoi pwyslais newydd ar yr angen am gynigion buddsoddi i wella canlyniadau a dangos cynaliadwyedd ac maent yn adlewyrchu'r angen am ffyrdd eraill o ariannu buddsoddi mewn seilwaith yn y GIG. Er bod llawer o'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd yn y maes hwn yn edrych ar gynlluniau ar lefel sefydliadol, cydnabyddir bod angen ystyried cyfleoedd ar gyfer gwasanaethau rhanbarthol a phrosiectau buddsoddi sy'n cwmpasu'r GIG a chyrrff eraill yn y sector cyhoeddus ar lefel Cymru gyfan. Er bod rhai enghreifftiau bod hyn yn digwydd, bwriad yr Adran yw y dylai'r prosiectau hyn ddod yn fwy cyffredin dros y blynyddoedd nesaf.
- 3.19 Gan fod y gallu i foderneiddio a rhesymoli ystad y GIG (ac asedau eraill) yn hanfodol i ddarparu gwasanaethau cynaliadwy, mae dull gweithredu strategol newydd yr Adran yn gam allweddol ymlaen. Cyflwynwyd pob un o'r cynigion buddsoddi sy'n sail i gynlluniau tair blynedd cyrrff y GIG o dan y meini prawf buddsoddi newydd erbyn diwedd mis Mehefin. Mae gwaith yn mynd rhagddo i asesu'r rhain er mwyn ailganolbwyntio'r flaenraglen fuddsoddi a disgwylir cael eglurder ynglŷn â phrosiectau ar gyfer y dyfodol erbyn diwedd 2014.

Mae pwysau ariannol a phwysau o ran y galw am wasanaethau yn golygu ei bod yn hanfodol newid gwasanaethau'r GIG yn sylweddol ond araf fu'r cynnydd hyd yma

- 3.20 Comisiynodd yr Adran Ymddiriedolaeth Nuffield i ystyried y pwysau cost hirdymor ar GIG Cymru. Mae pwysau o'r fath yn cynnwys tueddiadau demograffig - poblogaeth sy'n heneiddio - a chostau cynyddol technoleg, gan gynnwys meddyginiaethau newydd. Cyfrifodd Ymddiriedolaeth Nuffield fod y pwysau cost blynyddol mewn termau real yng Nghymru yn llai na'r rhai yn Lloegr (3.2 y cant o gymharu â 3.9 y cant yn Lloegr) yn bennaf am y disgwylir i boblogaeth Cymru dyfu'n arafach na phoblogaeth Lloegr. Ar y sail honno, mae Ymddiriedolaeth Nuffield yn amcangyfrif y byddai angen i GIG Cymru wario £3.6 biliwn yn fwy yn 2025-26 nag a wariwyd ganddo yn 2010-11: sy'n gynydd o bron 60 y cant.
- 3.21 Nododd Ymddiriedolaeth Nuffield sut y gellid llenwi'r bwch pe bai gwasanaethau yn cael eu newid a'u gwella er mwyn sicrhau eu bod yn fwy effeithlon ac effeithiol. Gan wneud rhai tybiaethau ynghylch penderfyniadau ynghylch y gyllideb iechyd yn y dyfodol, mae Ymddiriedolaeth Nuffield yn nodi y gallai'r bwch yn y gyllideb, erbyn 2025-26, amrywio o £0.2 biliwn yn ei senario mwyaf optimistaidd i £2.7 biliwn yn ei senario pesimistaidd. Cytunwn fod modd adeiladu ar y cynnydd a wnaed hyd yma a nodir gan Ymddiriedolaeth Nuffield a gwella effeithlonrwydd ymhellach ond mae ein dadansoddiad ein hunain yn awgrymu y byddai'n anodd iawn cyflawni'r amcanestyniadau mwy optimistaidd ar gyfer effeithlonrwydd yn y sector aciwt heb newidiadau radical.

3.22 Lluniodd y felin drafod annibynnol, Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru 2025, gyfres o amcanestyniadau o wariant, gan gynnwys gwariant y GIG, hyd at 2025. Yn Ffigur 29 rydym wedi diweddarau amcanestyniadau Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru 2025 er mwyn adlewyrchu'r pwysau cost diwygiedig ar GIG Cymru a nodwyd gan Ymddiriedolaeth Nuffield. Dengys hyn, pe bai gwariant yn cynyddu i gyd-fynd â'r pwysau cost, y byddai gwariant refeniw ar iechyd yng Nghymru yn cynyddu o tua 42 y cant o gyllideb refeniw Llywodraeth Cymru yn 2010-11 i rhwng 50 a 55 y cant, gan ddibynnu ar benderfyniadau a wneid yn San Steffan a pherfformiad economi'r DU.

Ffigur 29 – Amcanestyniadau wedi'u diweddarau Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru 2025 o wariant refeniw ar y GIG fel cyfran o gyllideb Llywodraeth Cymru pe bai'n codi 3.2 y cant mewn termau real

Ffynhonnell: Diweddariad Swyddfa Archwilio Cymru o gyfrifiadau Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru 2025

- 3.23 O ystyried y pwysau hirdymor, mae'n amlwg nad yw mwy o'r un peth yn opsiwn i'r GIG. Ers amser hir mae'r Adran wedi cydnabod yr angen i newid ym mhob rhan o'r GIG. Dros y 10 mlynedd diwethaf, bu nifer o strategaethau mawr, cynlluniau pum mlynedd a chynlluniau ad-drefnu lleol. Er hynny, mae'r GIG sydd ohoni yn edrych yn hynod o debyg i'r GIG degawd yn ôl, er nad yw hynny'n golygu nad oes unrhyw gynnydd wedi'i wneud:
- a mae'r byrddau iechyd lleol integredig a grëwyd yn 2009 yn ymsefydlu a dylent helpu i integreiddio gwasanaethau gofal sylfaenol ac ysbyty yn well;
 - b o ran seilwaith, mae'r GIG wedi dileu rôl rhai ysbytai cymunedol neu ei newid yn llwyr ac mae cynlluniau bellach i ad-drefnu a chanoli rhai gwasanaethau sy'n cwmpasu pob bwrdd iechyd; a
 - c cheir pcedi o newid o ran y ffordd y mae gwasanaethau yn cael eu darparu ac mae rhywfaint o dystiolaeth, er enghraifft, o wasanaethau cymunedol newydd i drin cleifion â chyflyrau cronig ym maes gofal sylfaenol yn hytrach nag mewn ysbytai ac engreiffiau o arloesi lleol o ran darparu gwasanaethau a gwella prosesau.
- 3.24 O ran seilwaith, mae'r cynlluniau ad-drefnu wedi cymryd amser hir i ddwyn ffrwyth. Mae cynlluniau i adleoli gwasanaethau wedi wynebu cryn wrthwynebiad yn lleol, gan gynnwys gan wleidyddion etholedig. Cynhaliwyd adolygiadau barnwrol sy'n fesur diogelwch pwysig yn y system ond mae'r rhain yn cyfrannu at gynnydd araf. Mae'r cynlluniau ad-drefnu yn dal i fod ar lefel gymharol uchel ac er eu bod yn canolbwyntio, yn gywir ddigon, ar wella diogelwch ac ansawdd gwasanaethau, nid yw'n glir a yw'r cynlluniau yn fforddiadwy o ystyried y pwysau ariannol ar y GIG. Fel y nodwyd uchod, nid yw'n glir a oes digon o gyfalaf i ariannu'r cynlluniau sydd yn yr arfaeth i ad-drefnu gwasanaethau ledled Cymru.
- 3.25 O ran newid gwasanaethau a ddarperir ar gyfer gleifion, mae'r Adran yn rhoi cryn bwyslais ar agenda ddatblygol 'gofal iechyd darbodus', a ddatblygwyd i ddechrau gan Gomisiwn Bevan. Y syniad y tu ôl i ofal iechyd darbodus yw y caiff y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau ei ailganolbwyntio ar 'werth' a gweithgarwch clinigol ei atal lle y gallai'r risgiau fod yn drech na'r manteision i gleifion. Mae tair egwyddor gofal iechyd darbodus fel a ganlyn:
- a peidio â gwneud niwed;
 - b cyflawni cyn lleied â phosibl o ymyrraeth briodol; a
 - c hyrwyddo cydraddoldeb rhwng gweithwyr proffesiynol a chleifion.

- 3.26 Ymddengys fod yr egwyddorion a'r syniadau sy'n cael eu datblygu drwy 'ofal iechyd darbodus' yn rhai synhwyrol iawn ac, os cânt eu troi'n gamau gweithredu clir, gallent ddarparu gwell gwasanaethau am gost is. Mae'r Adran yn cyfeirio at dystiolaeth bod 10 y cant o ymyriadau gofal iechyd yn gysylltiedig â rhywfaint o niwed i gleifion ac nad yw 20 y cant yn cael unrhyw effaith ar ganlyniadau cleifion. Dros y flwyddyn ddiwethaf, bu'r Adran yn gweithio gyda chlinigwyr, cleifion a rheolwyr i ddatblygu'r syniadau sy'n sail i 'ofal iechyd darbodus' a'u profi mewn cyfres o gynlluniau peilot ledled Cymru. Mae'r cysyniad o 'ofal iechyd darbodus' wedi ymestyn i gynnwys 'cydgynhyrchu' o ran cynnwys cleifion a'u teuluoedd a syniadau sy'n deillio o feddylfryd darbodus/meddylfryd systemau i ail-lunio gwasanaethau er mwyn nodi a lleihau gweithgarwch nad yw'n ychwanegu gwerth at gleifion.
- 3.27 Byddwn yn ystyried agenda 'gofal iechyd darbodus' yn ein hadroddiad ar amseroedd aros am driniaethau dewisol sydd ar fin cael ei gyhoeddi. Un o'r materion allweddol yr ydym yn ei nodi mewn gwaith maes o'r astudiaeth honno yw bod angen egluro beth mae gofal iechyd darbodus yn ei olygu'n weithredol fel mater o frys. Mae risg ei fod yn cael ei ddehongli fel cyfyngu ar bŵer cyrff y GIG i gyfyngu ar fynediad i ofal iechyd neu roi mwy o bŵer iddynt wneud hynny. Er mwyn sicrhau ei fod yn cael y fath o gefnogaeth gan glinigwyr a chleifion y bydd ei hangen er mwyn iddo lwyddo, mae angen i'r Adran nodi'n glir iawn ei fod yn ymwneud â gofal iechyd gwell a pheidio â gwneud pethau a allai wneud mwy o niwed na daioni, yn hytrach na dogni gwasanaethau.

Atodiadau

Atodiad 1 - Dulliau archwilio

Atodiad 2 - Ymatebion Llywodraeth
Cymru i argymhellion y
llynedd

Atodiad 3 - Crynodeb ariannol yn ôl
Corff y GIG 2013-14

Atodiad 1

Dulliau archwilio

Dadansoddi data

Mae'r adroddiad hwn yn seiliedig ar ddadansoddiad o'r wybodaeth ariannol o gyllidebau cyhoeddedig, a'r ffurflenni monitro y mae cyrff y GIG yn eu rhoi i Lywodraeth Cymru bob mis. Mae hefyd yn defnyddio data ariannol arall, gan gynnwys:

- data Llywodraeth Cymru ar yr arian a roddwyd i gyrff y GIG ar ddechrau'r flwyddyn ac ar ddiwedd y flwyddyn; a
- cyfrifon archwiliedig cyrff y GIG.

Rydym hefyd wedi defnyddio amrywiaeth o ddata ar berfformiad gwasanaethau a roddwyd i ni gan yr Adran. Mae'r ffynonellau data yn cynnwys y canlynol:

- Cronfa Ddata Cyfnodau Gofal Cleifion Cymru (PEDW);
- Set Ddata Adrannau Achosion Brys (EDDS);
- Data StatsCymru ar berfformiad o ran amseroedd aros am driniaethau dewisol; a
- Data perfformiad yr Adran ar dargedau Haen 1 eraill.

Adolygu dogfennau

Wrth ddehongli'r data ariannol rydym hefyd wedi defnyddio dogfennau strategol cyhoeddedig sy'n ymwneud yn benodol â'r GIG yng Nghymru, gan gynnwys: *Law yn Llaw at Iechyd: Gweledigaeth 5 Mlynedd ar gyfer y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru a GIG Cymru Fframwaith Cyflawni 2013-14 a Chynlluniau'r Dyfodol*.

Gwaith maes lleol

Mae ein hasesiad o'r sefyllfa genedlaethol yn seiliedig ar waith archwilio lleol sy'n ystyried rheolaeth ariannol ym mhob un o gyrff y GIG fel rhan o'n gwaith 'Asesu Strwythuredig'. Mae'r gwaith archwilio sy'n sail i'n hasesiad yn cynnwys y canlynol:

- archwilio cyfrifon;
- adolygu cynlluniau arbedion a'r modd y'u cyflawnwyd;
- cyfweiliadau ag uwch swyddogion ac Aelodau o Fyrddau cyrff y GIG; ac
- adolygu dogfennau cynllunio ariannol a strategol 2013-14 a 2014-15.

Atodiad 2

Ymatebion Llywodraeth Cymru i argymhellion y llynedd

Crynodeb o'r argymhellion	Cynnydd/y diweddaraf
<p>A1 Mae'r Adran yn parhau i anfon negeseuon cymysg o ran argaeledd arian ychwanegol: gan fynnu ar ddechrau'r flwyddyn ariannol na ddarperir unrhyw arian ychwanegol cyn dyrannu arian ychwanegol yn ddiweddarach. Rydym yn deall awydd yr Adran i sicrhau bod cyrff y GIG yn canolbwyntio ar eu nod o fyw o fewn yr arian sydd ar gael iddynt. Fodd bynnag, mae'r ffaith ei bod wedi darparu arian ychwanegol yn y gorffennol wedi cyfrannu at ddiwylliant di-fudd lle mae rhai o gyrff y GIG yn ceisio rhagfynegi'r sefyllfa gan gymryd yn ganiataol y byddant yn cael arian ychwanegol.</p> <p>Er mwyn helpu i ddatblygu diwylliant o well tryloywder ariannol drwy GIG Cymru, dylai'r Adran:</p> <ul style="list-style-type: none">• datblygu cyd-ddealltwriaeth a chydberchenogaeth drwy gyflwyno adroddiadau rheolaidd ar sefyllfa ariannol GIG Cymru yn gyffredinol a thrafod y sefyllfa honno gyda chyrff y GIG, gan gynnwys y cyllidebau canolog a gaiff eu rheoli gan yr Adran;• cyfleu'r sefyllfa ar ddechrau'r flwyddyn ariannol o ran hyblygrwydd yr Adran i reoli risgiau ariannol yn glir;• yn ystod y flwyddyn, sicrhau bod cyrff y GIG yn cael y wybodaeth ddiweddaraf o ran unrhyw hyblygrwydd yn y gyllideb ganolog a sut y mae'n bwriadu defnyddio unrhyw wargedion; a• gweithio gyda chyrff y GIG a'u herio er mwyn sicrhau bod adroddiadau a rhagolygon ariannol yn fwy cyson a thryloyw, yn arbennig ar gyfer rhaglenni gwella costau.	<p>Er mwyn gwella dealltwriaeth o'r sefyllfa ariannol, mae Cyfarwyddwyr a Phrif Weithredwyr GIG Cymru bellach yn cael gwybodaeth ychwanegol fanwl bob mis yn eu cyfarfodydd ffurfiol. Mae hyn yn cynnwys Adroddiad manwl ar Gyllid GIG Cymru gyfan bob mis.</p> <p>Bydd y datblygiadau a'r gwelliannau yr ydym yn eu gwneud i'r broses gynllunio ac, yn arbennig, y ffocws ar y tymor canolig yn ei gwneud yn ofynnol i Lywodraeth Cymru gymeradwyo Cynlluniau Tymor Canolig Integredig y GIG yn ffurfiol. Mae hyn yn galluogi Llywodraeth Cymru i nodi'r disgwyliadau ariannol ac unrhyw hyblygrwydd ariannol sy'n cael ei ddarparu dros y cyfnod presennol a chyfnodau yn y dyfodol yn glir.</p> <p>Bydd hyn yn rhoi sicrwydd o ran yr amlen ariannol lle mae sefydliadau'r GIG yn gweithredu.</p> <p>Mae'r gwelliannau i'r broses gynllunio hefyd yn ei gwneud yn bosibl i wella trefniadau monitro a'r gallu i nodi a herio sefydliadau'r GIG o ran anghysondebau yn eu hadroddiadau a'u rhagolygon ymhellach.</p>

Crynodeb o'r argymhellion	Cynnydd/y diweddaraf
<p>A2 Ad-drefnu a newid gwasanaethau sy'n cynnig y cyfle gorau i ddatblygu model cost is sy'n rhoi'r GIG yng Nghymru ar sail ariannol fwy cynaliadwy. Ar hyn o bryd, nid yw costau ariannol na buddiannau trawsffurfio ac ad-drefnu gwasanaethau yn eglur. Mae'r Adran wrthi'n helpu ac yn herio cyrff y GIG wrth iddynt ddatblygu cynlluniau gweithlu, gwasanaeth ac ariannol tair blynedd integredig.</p> <p>Wrth ystyried cynlluniau tair blynedd y GIG, dylai'r Adran:</p> <ul style="list-style-type: none"> • herio cyrff y GIG yn gadarn i ddatblygu rhaglen uchelgeisiol i ddiwygio'r broses o ddarparu a chyflunio gwasanaethau, i gynnwys cynlluniau gwasanaeth integredig syn nodi'n fanwl y costau (gwariant refeniw a chyfalaf) a'r buddiannau ariannol disgwylid ynghyd â'r effaith ar ansawdd a diogelwch cleifion; a • phrofi cynaliadwyedd cynlluniau cyrff y GIG ar gyfer newid tymor canolig i hirdymor yn erbyn rhagdybiaethau'r Adran ei hun ar gyfer rhagolygon tymor canolig i hirdymor ar gyfer cyllid y GIG. 	<p>Mae angen ystyried yr argymhelliad hwn yng nghyd-destun yr holl newidiadau i wasanaethau h.y. nid y rhai sy'n ymwneud ag ad-drefnu gwasanaethau yn unig.</p> <p>Erbyn hyn ymdrinnir â'r gwaith ffurfiol o herio ac asesu cynlluniau gwasanaeth presennol a chynlluniau gwasanaeth yn y dyfodol fel rhan o'r Fframwaith Cynllunio Integredig. Yn unol â'r broses o weithredu Deddf Cyllid y GIG (Cymru), bydd y Fframwaith Cynllunio Integredig yn nodi'r gofynion o ran cynlluniau integredig cynaliadwy, gan gynnwys gwerthuso manteision ariannol disgwylid ochr yn ochr ag effeithiau newidiadau i wasanaethau ar ansawdd a diogelwch ar gyfer cleifion. Cynhwysir hyn fel rhan o'r broses asesu a chymeradwyo ffurfiol.</p> <p>Caiff Cynlluniau Tymor Canolig Integredig cyrff y GIG eu hasesu a'u cymeradwyo yng nghyd-destun yr holl adnoddau sydd ar gael o fewn Prif Grŵp Gwariant yr Adran. Bydd yr hyblygrwydd ariannol sy'n cael ei sicrhau drwy Ddeddf Cyllid y GIG (Cymru) yn ategu'r Cynlluniau Tymor Canolig Integredig. Felly, mae system gwerthuso a chymeradwyo gadarn ar gyfer sicrhau bod cynlluniau a phroffiliau cyrff y GIG yn cyd-fynd â'r holl adnoddau sydd ar gael ac yn dangos yr uchelgais gofynnol o ran eu cynlluniau a'u rhaglenni.</p>

Crynodeb o'r argymhellion	Cynnydd/y diweddaraf
<p>A3 Er mwyn rheoli pwysau ariannol a gwasanaeth, mae'n amlwg bod llawer o gyrff y GIG wedi dadflaenoriaethu'r broses o gyflawni eu targedau o ran amseroedd aros ar gyfer triniaethau cynlluniedig. O ystyried y cyfyngiadau ariannol, gellid ystyried bod rhyw fath o drefniant ar gyfer blaenoriaethu gweithgareddau a nodau yn anochel. Ond mae angen i drefniant o'r fath gael ei hystyried yn ofalus. Rhaid iddi hefyd fod yn dryloyw a rhaid rheoli'r risgiau. Mae'r graddau y caiff trefniant o'r fath ei dogfennu a'r graddau y caiff gyhoedduswydd yn amrywio rhwng cyrff y GIG. Nid yw'r Adran wedi dadflaenoriaethu unrhyw feysydd ac mae wedi gofyn i gyrff y GIG gyflawni yn erbyn nifer gynyddol o flaenoriaethau Haen 1.</p> <p>Dylai'r Adran a chyrff y GIG gydweithio i ddatblygu fframwaith cadarn ar gyfer adolygu blaenoriaethau a rheoli risgiau yn y meysydd hynny o ddarparu gwasanaethau sy'n cael blaenoriaeth is, yn arbennig er mwyn egluro'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • p'un a yw'n realistig parhau i ddisgwyl i GIG Cymru wella perfformiad yn erbyn cyfres o flaenoriaethau sy'n cynyddu'n barhaus o ystyried y gostyngiad termau real mewn adnoddau; • i ba raddau y gall cyrff y GIG bennu eu blaenoriaethau/awydd i fentro eu hunain ar sail leol mewn perthynas â dadflaenoriaethu'r broses o ddarparu gwasanaethau; ac • i ba raddau y dylai cyrff y GIG roi cyhoedduswydd ac ymgysylltu â'r cyhoedd mewn perthynas â blaenoriaethau sy'n effeithio ar lefel neu ansawdd gwasanaethau. 	<p>Yn hanesyddol, mae'r targedau perfformiad wedi'u hadolygu'n rheolaidd ac wedi'u gostwng gryn dipyn.</p> <p>Yn 2013-14, roedd yn ofynnol i Fyrddau Iechyd ddangos gwelliant o leiaf o gymharu â pherfformiad y flwyddyn flaenorol, er mwyn dangos eu bod wedi gwneud cynnydd o ran cyflawni Targedau Cenedlaethol allweddol. Nid ychwanegwyd unrhyw dargedau na beichiau eraill at y rhestr hon yn 2013-14.</p> <p>Mae'r Adran wrthi'n adolygu ei chynlluniau cyflawni a'i thargedau presennol mewn cydweithrediad â'r GIG a'r cyhoedd. Y nod yw sicrhau bod y targedau yn canolbwyntio mwy ar ganlyniadau clinigol/ ansawdd a, lle bynnag y bo'n bosibl, mae'r adolygiad hefyd yn ceisio lleihau'r baich ymhellach. Mae nifer o gynlluniau peilot yn cael eu cynnal ym mhob rhan o'r GIG er mwyn cyflawni'r nod hwn.</p> <p>Wrth bennu'r canllawiau a'r fframwaith cynllunio ar gyfer y Cynlluniau Tymor Canolig Integredig Tair Blynedd o 2014-2017, nodwyd yn glir, yn y flwyddyn gyntaf, fod disgwyl i Fyrddau Iechyd gynnal perfformiad ar lefel y targed lle roedd wedi'i gyflawni'n flaenorol a sicrhau bod eu perfformiad yn gwella er mwyn cyrraedd y lefel darged unwaith eto erbyn mis Mawrth 2015 os nad oeddent wedi llwyddo i wneud hynny. Mae'r canllawiau ar gynllunio a pherfformiad wrthi'n cael eu diweddarau ar gyfer 2015-16 ymlaen ac mae'r blaenoriaethau yn cael eu hadolygu fel rhan o'r canllawiau diwygiedig.</p>

Crynodeb o'r argymhellion	Cynnydd/y diweddaraf
<p>A4 Y llynedd, gwnaethom argymell y dylai'r Adran herio cyrff y GIG i gyflymu arbedion yn sgil cynllunio'r gweithlu gan barhau i reoli'r risgiau i lefelau ac ansawdd gwasanaethau. Cafwyd gennym fod problemau sylweddol o hyd o ran cynllunio'r gweithlu a chadernid yr arbedion y mae cyrff y GIG yn honni iddynt eu cyflawni mewn perthynas â'r gweithlu.</p> <p>Dylai'r Adran:</p> <ul style="list-style-type: none"> • herio cynlluniau gweithlu cyrff y GIG fwy, er mwyn sicrhau bod ganddynt gynlluniau gweithlu cadarn a manwl, sy'n cysylltu'n uniongyrchol â chynlluniau gwasanaeth a chynlluniau ar gyfer arbedion o fewn y gweithlu; a • darparu her fanwl yn ystod y flwyddyn er mwyn profi p'un a ellir cysoni'r arbedion gweithlu a gofnodir gan gyrrff y GIG i gynlluniau'r gweithlu a lefelau staffio gwirioneddol. 	<p>Mae'r Adran wedi sefydlu tîm prosiect penodol a threfniadau llywodraethu cysylltiedig i ddatblygu a gweithredu gwelliannau i brosesau cynllunio sefydliadau'r GIG. Roedd sicrhau bod cynlluniau'r GIG yn cynnwys cysylltiadau allweddol rhwng gweithgareddau a'u bod yn integredig o ran cyllid, y gweithlu a darparu gwasanaethau yn un o elfennau allweddol y gwaith hwn. O ganlyniad i'r gwaith hwn lansiwyd y broses Cynllunio Tymor Canolig Integredig lle mae sefydliadau'r GIG yn cael eu gwahodd i gyflwyno cynlluniau ariannol tair blynedd. Crëwyd y gallu i wneud hyn drwy basio Deddf Cyllid y GIG (Cymru) ym mis Ionawr 2014. Drwy'r cynlluniau hyn mae'n ofynnol i gyrrff y GIG ddarparu gwybodaeth am eu gweithlu presennol a'u gweithlu yn y dyfodol. Mae'r broses hefyd yn cynnwys gweithdrefn gadarn ar gyfer adolygu a chysoni cynlluniau cyn iddynt gael eu hystyried gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol.</p> <p>Ar ôl cwblhau'r cylch cyntaf, mae Cyfarwyddiaeth y Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol wrthi'n ailystyried yr elfennau o'r templed cynllunio sy'n ymwneud â'r gweithlu yn barod ar gyfer y cylch comisiynu nesaf ym mis Hydref 2014.</p> <p>Wrth wneud hynny bydd y canllawiau cysylltiedig yn annog sefydliadau'r GIG i ganolbwyntio ar y galw yn hytrach na'r cyflenwad a bydd yn ceisio gwella'r wybodaeth am ffurf y gweithlu yn y dyfodol a gyflwynir drwy'r cynlluniau. Bydd hyn yn cynnwys ceisio manylion ychwanegol mewn meysydd yr ystyriwyd eu bod yn ddiffygion yn y cylch cyntaf o ffurflenni.</p> <p>Er mwyn hwyluso hyn bydd staff o'r Gyfarwyddiaeth yn ymuno â rhwydwaith Gwasanaethau'r Gweithlu, Addysg a Datblygu'r GIG o Arweinwyr cynllunio'r gweithlu er mwyn defnyddio eu harbenigedd fel grŵp newid ac yn ceisio dylanwadu ar ei agenda.</p>

Crynodeb o'r argymhellion	Cynnydd/y diweddaraf
<p>A5 Y llynedd, gwnaethom argymell y dylai'r Adran helpu cyrff y GIG i rannu arfer da ar arbedion, ond mae ein gwaith lleol yn awgrymu mai prin yw'r dystiolaeth o ddysgu ar draws GIG Cymru naill ai drwy rannu arfer da ar gynlluniau arbedion sydd wedi gweithio'n dda neu ddefnyddio'r data sydd ar gael am gostau i nodi a dysgu o arferion sy'n bodoli eisoes.</p> <p>Dylai'r Adran gefnogi cyrff y GIG drwy helpu i nodi, casglu a lledaenu arfer da, gan ystyried defnyddio astudiaethau achos, seminarau, hyfforddiant a phwynt mynediad canolog ar gyfer y wybodaeth hon.</p>	<p>Fel rhan o'r broses o weithredu fframwaith cynllunio newydd a diweddarau cynlluniau gwasanaeth 2013-14, cychwynnodd yr Adran broses adolygu gan gymheiriaid gefnogol a gadarnhaodd fod angen rhannau arfer da. Roedd hyn yn cynnwys cynnal gweithdai ym mis Medi a mis Tachwedd 2013. At hynny, anogodd Llywodraeth Cymru Fyrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd i rannu eu Cynlluniau Tymor Canolig Integredig ar gyfer 2014-15 i 2016-17 a chynnal gweithdai i geisio adborth o'r broses gynllunio bresennol a nodi gwelliannau a chymorth sydd eu hangen er mwyn gwneud gwaith cynllunio yn y dyfodol.</p> <p>Hefyd, maer gan grŵp y Cyfarwyddwyr Cyllid gynllun gwaith i ganolbwyntio ar rannu arfer da a meincodi. Mae hyn hefyd yn cynnwys is-grŵp y Cyfarwyddwyr Cyllid megis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • y Grŵp Gwybodaeth Ariannol, Costio a Meincodi • yr Is-grŵp Cynaliadwyedd • y Grŵp Datblygu Staff <p>At hynny, bydd clinigwyr yn hanfodol i rannu arfer da drwy rwydweithiau clinigol a grwpiau proffesiynol a grwpiau arbenigedd eraill. Mae cryfder y grwpiau hyn yn darparu'r amgylchedd ar gyfer adolygiadau clinigol gan gymheiriaid ar draws ffiniau sefydliadol. Caiff hyn ei ddatblygu fel thema allweddol drwy'r grŵp gofal iechyd darbodus, drwy Fyrddau sefydliadol a grwpiau proffesiynol eraill.</p>

Crynodeb o'r argymhellion	Cynnydd/y diweddaraf
<p>A6 Y llynedd, gwnaethom argymell y dylai'r Adran weithio gyda chyrrff y GIG i broffilio addasiadau cyfrifyddu technegol ac arbedion canolog drwy gydol y flwyddyn. Eleni, cafwyd bod sawl un o gyrff y GIG yn gwneud addasiadau cymharol fawr o hyd ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r sefyllfa yn golygu bod yr Adran yn agored i risgiau ariannol sylweddol ar ddiwedd y flwyddyn, os na chaiff yr addasiadau hynny eu gwireddu.</p> <p>Rydym yn argymell y dylai'r Adran herio chyrrff y GIG fwy i lunio rhagamcaniadau wedi'u diweddarau, gan gynnwys adolygiadau o'r fantolen yn ystod y flwyddyn, gan adeiladu ar yr arfer da a gafwyd gennym mewn o leiaf un bwrdd ieched lleol.</p>	<p>Mae'r canllawiau ar ffurflenni monitro ar gyfer 2014-15 wedi'u hatgyfnerthu; gan ei gwneud yn ofynnol i sefydliadau adlewyrchu'r gywir unrhyw enillion cyfrifyddu yn eu sefyllfaoedd ariannol cofnodedig:</p> <p>'Any accountancy gains/balance sheet movements, unallocated reserves and savings items should be appropriately phased to ensure that the year to date position is not distorted.'</p> <p>Mae llinellau penodol wedi'u cynnwys yn y ffurflenni monitro i gofnodi unrhyw enillion cyfrifyddu ar gyfer y flwyddyn hyd yma a misoedd sydd i ddod. Mae angen gwneud sylwadau yn y naratif ar unrhyw gofnodion a wneir.</p> <p>Mae tabl newydd a gyflwynwyd yn 2014-15 hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i sefydliadau gofnodi unrhyw enillion cyfrifyddu presennol neu ragamcanol a fydd yn cyfrannu at gyflawni eu sefyllfa alldro ragamcanol.</p> <p>Cynhelir ymarfer misol i gysoni pob cofnod ac unrhyw faterion a godwyd gyda'r sefydliad.</p>

Atodiad 3

Crynodeb ariannol yn ôl Corff y GIG 2013-14

Corff y GIG	Bwlch ariannu amcangyfrifedig (arbedion gofynnol a phwysau cost yn ystod y flwyddyn) £'000	Arbedion a gofnodwyd £'000	Arian ychwanegol gan yr Adran £'000	Cyfyngu ar gostau/osgoi costau/enillion cyfrifyddu technegol/hapddigwyddiad £'000	Broceriaeth o fewn y GIG a gafwyd neu a ddychwelwyd £'000	Alldro ar ddiwedd y flwyddyn £'000	Gwariant gweithredu crynswth £'000	Y bwlch ariannu amcangyfrifedig fel canran o'r gwariant gweithredu crynswth
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	(51,899)	16,597	22,779	12,611	0	88	1,098,652	4.7%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	(61,067)	26,782	22,375	12,000	0	90	1,182,508	5.2%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	(99,237)	39,974	26,000	31,015	2,250	2	1,348,589	7.4%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	(89,200)	45,588	16,180	8,255	0	(19,177)	1,181,277	7.6%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	(40,573)	10,546	12,720	13,423	3,900	16	642,983	6.3%
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	(57,649)	23,531	14,443	450	0	(19,225)	759,125	7.6%
Bwrdd Addysgu Iechyd Powys	(31,849)	5,831	4,599	2,155	0	(19,264)	273,477	11.6%
Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru	(1,342)	1,374	0	(17)	0	15	105,033	1.3%
Ymddiriedolaeth GIG Felindre (gan gynnwys yr NWSSP)	(13,514)	11,414	900	2,157	0	57	418,175	3.2%
Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru	(13,694)	3,281	7,500	2,801	0	(112)	152,988	9.0%
Cyfanswm	(460,024)	184,917	126,596	84,850	8,450	(57,510)	7,162,807	6.4%
Canran o'r bwlch ariannu amcangyfrifedig		40.2%	27.5%	18.4%	1.8%	12.5%		

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o Adroddiadau Cyllid GIG Cymru Gyfan 2013-14 a datganiadau ariannol archwiledig 2013-14

Tudalen y pecyn 70

Wales Audit Office

24 Cathedral Road

Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Heol y Gadeirlan

Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: info@wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk

Eitem 4

Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus

Lleoliad: **Ystafell Bwyllgora 3 – y Senedd**

Dyddiad: **Dydd Mawrth, 4 Tachwedd 2014**

Amser: **09.00 – 11.09**

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](http://senedd.tv/cy/2463) yn:
<http://senedd.tv/cy/2463>

Cofnodion Cryno:

Aelodau'r
Cynulliad:

Darren Millar AC (Cadeirydd)
William Graham AC
Mike Hedges AC
Alun Ffred Jones AC
Julie Morgan AC
Jenny Rathbone AC
Aled Roberts AC
Sandy Mewies AC

Tystion:

Professor Andrew Davies, Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg
Simon Dean, Llywodraeth Cymru
Rory Farrelly, Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg
Dr Andrew Goodall, Llywodraeth Cymru
Dr Ruth Hussey, Llywodraeth Cymru
Dr Hamish Laing, Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg
Paul Roberts, Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg
Dave Thomas, Swyddfa Archwilio Cymru
Huw Vaughan Thomas, Archwilydd Cyffredinol Cymru

Staff y Pwyllgor:

Michael Kay (Clerc)

Claire Griffiths (Dirprwy Glerc)

Joanest Varney-Jackson (Cynghorydd Cyfreithiol)

TRAWSGRIFIAD

Gweld [trawsgrifiad o'r cyfarfod](#).

1 Cyflwyniadau, ymddiheuriadau a dirprwyon

1.1 Croesawodd y Cadeirydd yr Aelodau i'r Pwyllgor.

2 Papurau i'w nodi

2.1 Nodwyd y papurau.

2.1 Gwasanaeth Awyr oddi mewn i Gymru – Caerdydd i Ynys Môn: Llythyr gan James Price (6 Hydref 2014)

2.2 Craffu ar Gyfrifon y Comisiynwyr ar gyfer 2013–14: Llythyr gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (14 Hydref 2014)

2.3 Y Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru): Llythyr at Archwilydd Cyffredinol Cymru (14 Hydref 2014)

2.4 Craffu ar Adroddiad Blynyddol Cyngor Celfyddydau Cymru ar gyfer 2013–14: Llythyr gan Nick Capaldi (17 Hydref 2014)

2.5 Y wybodaeth ddiweddaraf am Gronfeydd Strwythurol yr UE: Llythyr gan Syr Derek Jones (21 Hydref 2014)

2.6 Rheoli Grantiau yng Nghymru: Llythyr gan Syr Derek Jones (22 Hydref 2014)

3 Llywodraethu Byrddau Iechyd GIG Cymru

3.1 Bu'r Pwyllgor yn craffu ar Dr Andrew Goodall, Cyfarwyddwr Cyffredinol, Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a Phrif Weithredwr GIG Cymru; Simon Dean, Dirprwy Brif Weithredwr GIG Cymru; a, Dr Ruth Hussey, Prif Swyddog Meddygol, Llywodraeth Cymru, ynghylch llywodraethu byrddau iechyd GIG Cymru, yn benodol ar faterion yn ymwneud â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

3.2 Datganodd Dr Hussey fuddiant am ei bod yn perthyn i Gadeirydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

3.3 Cytunodd Dr Goodall i anfon manylion am gostau ariannol darparu cefnogaeth ychwanegol i Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, gan gynnwys defnyddio meddygon locwm a nyrsys asiantaeth, ac i anfon enwau'r holl aelodau cyfetholedig ar y bwrdd ynghyd â manylion am eu sgiliau a'u pecynnau tâl (os yn briodol). Cytunodd hefyd i ddarparu rhagor o fanylion ac amserlen ar y Fframwaith Safonau Iechyd ar gyfer Papur Gwyrdd GIG Cymru a gyhoeddwyd gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar 3 Tachwedd 2014.

3.4 Cytunodd Dr Goodall i ystyried cyhoeddi lefel yr ymyrraeth ym mhob bwrdd iechyd yn fwy cyhoeddus, efallai ar wefan Fy Ngwasanaeth Iechyd Lleol.

4 Llywodraethu Byrddau Iechyd GIG Cymru

4.1 Bu'r Pwyllgor yn craffu ar yr Athro Andrew Davies, Cadeirydd; Paul Roberts, Prif Weithredwr; Rory Farrelly, Cyfarwyddwr Nyrsio a Phrofiad y Claf; a, Hamish Laing, Cyfarwyddwr Meddygol, Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg, ynghylch llywodraethu byrddau iechyd GIG Cymru.

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes canlynol:

5.1 Derbyniwyd y cynnig.

6 Llywodraethu Byrddau Iechyd GIG Cymru: Trafod y dystiolaeth a ddaeth i law

6.1 Trafododd y Pwyllgor y dystiolaeth a gafwyd a chytunodd y dylai'r Cadeirydd ysgrifennu at Dr Andrew Goodall, Cyfarwyddwr Cyffredinol, Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a Phrif Weithredwr GIG Cymru, yn gofyn am eglurhad ynghylch dosbarthiad yr adnoddau ariannol ychwanegol yn ystod y flwyddyn ar gyfer byrddau iechyd yn 2014–15.

Mark Drakeford AC / AM
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: MB/MD/4368/14

Darren Millar AM
Chair
Public Accounts Committee

27 October 2014

Dear Darren

In the Welsh Ministers' response of 10 June 2014 to the Public Accounts Committee's report on *Unscheduled Care*, we undertook to update you on the progress in implementing the recommendations of the out of hours review undertaken in 2012. I apologise for the delay in providing the update.

The review was undertaken by Dr CDV Jones, Chair of Cwm Taf Health Board, for the then Minister for Health and Social Services. Following the review, a report was produced for the Minister and, although not published, was shared with health boards to support their planning of out of hours services, and has subsequently been used to inform policy development.

The work on developing out of hours services for the future was subsumed within the work to develop a NHS 111 service for Wales. Through the introduction of NHS 111, we are aiming to improve 24/7 access to timely urgent healthcare with the integration and expansion of the existing out of hours and NHS Direct Wales services. Underpinning this is the ongoing development of local services and alternative pathways by health boards.

Dr Jones chaired the 111/out of hours sub group of the *Unscheduled Care Board* until September 2013 and handed the work of that group to the *Improving Unscheduled Care Board* to be taken forward by NHS Wales. My officials have recently written to NHS Chief Executives to ensure they are addressing current and future requirements of out of hours services directly within their winter plans and 3 year integrated medium term plans. My expectation is that NHS organisations are fully engaged in the development of a sustainable model for the future.

Attached is an update of the work that has been undertaken or is ongoing in relation to out of hours which has been informed by the themes raised in Dr Jones's review. The Public Accounts Committee will receive an update on NHS 111 in January 2015.

Best wishes

Mark Drakeford.

Mark Drakeford AC / AM

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

Annex 1

Dr CDV Jones identified a number of themes where improvements could be made, these included:

- developing potential models and assessing the advantages of centralising call handling functions to ensure the provision of consistent high quality services
- challenges in attracting GPs to work in out of hours
- the need for implementation of new standards for out of hours and the development of an out of hours dataset
- improving the design, procurement and delivery of communication and information technologies on an all-Wales basis
- the need to work with the public and use service user feedback to improve services

Service Model

The service model is an integral part of the development of NHS 111 service for Wales. NHS 111 presents an opportunity to support transformation in access to services including primary care and community services. Health boards have been asked to increase the scale and pace of developing plans for local integrated primary care teams and alternative staffing models for 24/7 care to support this ambition.

Improving access to GP services is a key Welsh Government commitment. Whilst we are continuing to see improvements to access to GP services in core hours, health boards are working to build on the good services that GPs already provide, developing new ways to further improve access. Continued improvement in access to core GP services will help to reduce demand for out of hours services

Workforce recruitment, retention and training

Health boards have been asked to develop multi-professional teams based around the prudent healthcare principles. This means considering the opportunities for healthcare professionals other than those traditionally involved in delivering care out of hours.

More than £350m is spent each year supporting 15,000 students and trainees across Wales undertaking health-related programmes including undergraduate, postgraduate and continuing professional education. The Minister for Health and Social Services has commissioned a review to determine whether current arrangements underpinning this investment support the workforce changes required to deliver sustainable services in the future. This will include consideration of whether an incentive based approach to recruitment and retention would be helpful in dealing with some of the challenges the NHS faces.

The Welsh Government is currently exploring changes to the Wales' Performers List regulations to make it easier for locum GPs to work in Wales. The Welsh Government is also exploring how the return to practice arrangements might be changed to encourage a greater number of returners in the future.

NHS Wales Shared Services Partnership, through Welsh Risk Pool, has also extended its indemnity cover arrangements to sessional GPs and discussions between NHS Medical Defence Unions and Welsh Risk Pool about longer term indemnity cover for sessional GPs are ongoing.

A survey of GP attitudes to working in out of hours services conducted in 2013, found a number of areas which could be improved to encourage GPs and other professionals to work in out of hours services. These included more formal induction, support for handling complaints, structured Continued Professional Development and opportunities to provide mentoring, training and peer support to colleagues.

Quality and Monitoring Standards for Out of Hours Services in Wales

The Welsh Government issued revised *Wales Quality and Monitoring Standards for the Delivery of Out of Hours Services* in May 2014 and health boards were required to put delivery plans in place. These new standards are expected to form part of the overall strategic context for improving unscheduled care delivered as close to home as possible. Health boards need to monitor progress against their plans for the progressive implementation of these national standards from 2014-15. These plans will be updated as part of the plans for managing winter pressures and the refreshed three year integrated medium term plans, due in January 2015. The standards will be reviewed and aligned to the standards for NHS 111.

Information and integrated IT systems

Information, communication and technology (ICT) systems, and the use of and access to information electronically, are being considered within the refresh of the eHealth and Care Strategy which has evolved from Informing Healthcare. The refresh will be done in an inclusive manner working with health boards. The software, ICT systems and infrastructure required to support NHS 111, which will include out of hours services, are being considered as part of the wider programme of work.

A minimum dataset formed part of the *Wales Quality and Monitoring Standards for the Delivery of Out of Hours Services*. Work is currently in development with 3 health boards to establish an all-Wales monitoring and reporting system for the standards. The scope of this work, which is expected to be completed within 3 months, includes:

- establish regular, consistent and effective monitoring of out of hours services;
- provide baseline information for future developments;
- support the ongoing plans for developing a single point of access through NHS 111

In conjunction with the quality standards, this data will inform planning and development of the NHS 111 service.

Engagement with the public on appropriate use of services

National initiatives such as *Choose Well* can provide the broad messages to the public to inform them of services which should be accessed in response to particular needs. In order for citizens and their carers to make more informed decisions about their care and well-being, it is the responsibility of health boards to pro-actively engage with the public at both a national and local level to ensure they are aware of when and how to access the services available to them. Health boards have been reminded that this needs to be reviewed regularly as new services are developed and factored in routinely as part of the work to understand and meet the needs of the local population.

The information and intelligence gained will be used by health boards to inform service development and act as a catalyst to the creation of local directories of services.

Feedback on Patient Experience

Improving the patient's experience of care is a key priority for NHS Wales. In May 2013, the [Framework for Assuring Service User Experience](#) was issued by the Minister for Health and Social Services. The Framework identifies core principles to underpin patient experience work and recommends a four quadrant model to build on existing expertise and resources. It is intended to guide and complement patient feedback strategies in Health Boards and Trusts.

In July 2013, the Chief Nursing Officer, issued [core service user experience questions](#) to achieve the 'real time' quadrant of the Framework. These were developed by the National Service User Experience (NSUE) Group to be used across all care settings, including out of hours services, to ensure a consistent approach to determining service user experience across Wales.

In two Health Boards, we are also currently piloting another systematic 'trip advisor' type method of generating, analysing and responding to patient feedback, using the patient voice to transform services, improve safety and empower staff.

Health boards will use patient feedback on out of hours services in their analysis of patient experience to inform and improve services.

Scrutiny of Children's Commissioner for Wales Annual Accounts 2013-14:

Additional Information

Analysis of Commissioner's Lease Car v Reimbursement using Travel and Subsistence Policy

Travel and Subsistence Policy mirrors that of Welsh Government and complies with HMRC rules.

Leasing period – 8th April 2011 to 7th April 2015.

Mileage as at end of September 2014 is 89,191 miles.

Average miles over a 12 month period $(89,191/42 \text{ months} * 12) = 25,483$ miles.

Option 1: Reimbursement of standard mileage rate of £0.45 per mile for 10,000 miles and £0.25 thereafter (12 month period)

Table 1: Reimbursement over 12 months

Average Miles	Reimbursement (£)
10,000	4,500.00
15,483	3,870.75
Total	8,370.75

Table 2: Reimbursement over lease period

Miles	Reimbursement (£)
40,000 at £0.45	18,000
61,932 at £0.25	15,483
Total	33,485

Option 2: Operating Lease arrangements (12 month period)

Table 3: Operating lease 2013-14

Cost category	(£)
Lease cost	4,759.71
Car insurance/fuel	3,679.70
Total	8,439.41

Table 4: Operating lease over lease period

Period	Lease cost (£)	Other costs (£)	Total (£)
2011-12	4,279.22	3,329.57	7,608.79
2012-13	4,668.24	3,646.79	8,315.03
2013-14	4,759.71	3,679.70	8,439.41
2014-15	4,375.08	3,331.72	7,706.80
Total	18,082.25	13,987.78	32,070.03

Conclusion

The difference between the lease car arrangements and the reimbursement via the Commissioner's travel and subsistence policy, using an average mileage compared to actual costs for 2013-14, is £68.66 in favour of reimbursement.

However, comparing the lease costs, over the length of the leasing period, shows that the difference is £1,414.97 in favour of the lease arrangements. Thereby demonstrating better value for money.

Variance Analysis of Other Expenditure Costs for the Public Accounts Committee

Other Expenditure

Description	2013-14 (£)	2012-13 (£)	Difference (£)	(%)	Notes
Ambassadors	3,579.65	11,879.86	- 8,300.21	- 69.87	1
BINOCC	4,272.04	4.50	4,267.54	94,834.22	2
Community project	-	57.10	- 57.10	- 100.00	
Promotional - Scout and Guide badges	-	1,080.00	- 1,080.00	- 100.00	
Accommodation	3,785.44	15,342.80	- 11,557.36	- 75.33	3
CYP Visits	46.30	-	46.30	100.00	
Organisational Restructuring	-	75.54	- 75.54	- 100.00	
Advocacy	-	12.36	- 12.36	- 100.00	
Funky Dragon	4,687.08	-	4,687.08	100.00	4
Awareness Research	4,758.00	2,364.00	2,394.00	101.27	5
Looked After Children	8,646.82	-	8,646.82	100.00	6
Viewpoint	21,360.00	-	21,360.00	100.00	7
Baseline research	-	2,304.00	- 2,304.00	- 100.00	5
	51,135.33	33,120.16	18,015.17	54.39	

Tudalen y pecyn 83

Explanation for variance

- 1 - Expenditure in previous year includes Website development work not incurred in 2013-14.
- 2 - Expenditure includes contribution to Scottish Commissioner's Office for publication work.
- 3 - Expenditure in prior period relates to decorating costs incurred in compliance with lease etc.
- 4 - Expenditure incurred in undertaking a joint residentials with Funky Dragon
- 5 - Expenditure incurred on research projects.

6 - Expenditure incurred on holding Looked After Children's event.

7 - Expenditure incurred with research contractor/tool to provide research work on specific projects.

Review of the Children's Commissioner for Wales

Darren Millar AM
Chair
Public Accounts Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

3 November 2014

Dear Mr Millar,

Thank you for your letter of 23 October. I am aware of the recent Public Accounts Committee scrutiny of the Children's Commissioner for Wales' accounts, and have had an opportunity to review the transcripts. I very much welcome the recent exercise and, indeed, the proposal that such sessions with Wales' commissioners should take place on an annual basis.

As part of the review process, I was asked to consider the remit and impact of the Children's Commissioner for Wales and, in so doing; I have considered the current structure of the Commissioner's office. I hope that the observations and recommendations I make in my final report (due to be with the Minister for Communities and Tackling Poverty in December) will be of interest to the PAC.

Thank you also for bringing to my attention some broad context about the relationships between the Welsh Government and commissioners. The issue of appropriate financial (and other) relationships between the parties is an important element of the work of the review.

Yours sincerely,

Mike Shooter
Review of the Children's Commissioner for Wales

Children's Commissioner for Wales Review Team /
Tim Adolygiad Comisiynydd Plant Cymru
C/O Room / Ystafell 2.113
Crown Buildings / Adeiladau'r Goron
Cathays Park/ Parc Cathays
Cardiff/ Caerdyd
e-bost:

Tudalen y pecyn 85 CCWReview@wales.gsi.gov.uk / adolygiadcpc@wales.gsi.gov.uk

02920 826021
02920 826208
0300 0625587

Eitem 4.4

Cyngor Celfyddydau Cymru
Arts Council of Wales

National Assembly for Wales
Public Accounts Committee
PAC(4)-28-14 ptn4

29 October 2014

Mr Darren Millar AM
Chair
Public Accounts Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

Dear Mr. Millar

Public Accounts Committee hearing 13 October 2014 – additional questions

Thank you for your letter of 23 October on the above. I'm pleased to attach answers to the additional questions that the Committee wished to ask.

If I can be of further assistance, please don't hesitate to contact me.

*Yours sincerely
Nick Capaldi*

Nick Capaldi
Chief Executive

Plas Bute, Caerdydd CF10 5AL
Ffôn: 0845 8734 900
Ffacs: 029 2044 1400
Minicom: 029 2045 1023
Ebost: gvybodaeth@celfcymru.org.uk
Gwefan: www.cyngorcelfyddydau.cymru.org.uk

Bute Place, Cardiff CF10 5AL
Tel: 0845 8734 900
Fax: 029 2044 1400
Minicom: 029 2045 1023
Email: info@artswales.org.uk
Website: www.artscouncilofwales.org.uk

Swyddfeydd Lleol/Local Offices:

Caerdydd/Cardiff, Bae Colwyn/Colwyn Bay, Caerfyrddin/Carmarthen
Rhif Elusen Gofrestredig/Registered Charity Number 4414

Tudalen y pecyn 86

Arts Council of Wales
Public Accounts Committee Monday 13 October 2014
Additional Questions

1. The annual report notes that cuts to grant-in-aid, and cuts to Local Authorities could have consequences on the arts infrastructure in Wales. Is the Arts Council likely to become the sole funder of key arts projects which could then limit its other objectives?

This is a risk, but a risk that Council has anticipated. It has agreed, as a clear statement of policy, that it won't 'make good', or replace, cuts in partner funding (including local authorities). Indeed, in many cases Welsh Government funding cuts mean that the Arts Council is also itself having to reduce funding to key arts projects.

If a local authority funding partner withdraws support completely, then the Arts Council could, potentially, be left as the sole funder. However, as the Arts Council has committed to not replacing lost funding, this shouldn't translate into an additional funding burden and wouldn't limit investment in other Arts Council objectives.

Should the Arts Council find itself in the potential position of sole funder, we'd look with particular care at whether or not an organisation would:

- a. remain financially viable and sustainable on a reduced revenue base;
- b. be able to maintain the quality of activity; and
- c. be able to demonstrate that (the presumably reduced) activity/outputs still represented value for money

It's important to note that there are a small number of revenue funded organisations (RFOs) where we are already the sole revenue funder. These are Wales' national companies – Literature Wales, National Dance Company Wales, National Theatre Wales, Theatr Genedlaethol, and Wales Millennium Centre. (The exceptions are BBC National Orchestra of Wales, which is jointly funded by the BBC, and Welsh National Opera, whose activity in England is funded by Arts Council England.) This reflects a long-standing unwillingness to invest local taxpayers' funds in organisations that are deemed to have a national and international remit.

Although slightly beyond the remit of this question, we'd wish to draw to the Committee's attention nationally significant arts organisations currently in local authority ownership and management. Examples would be Flintshire County Council's management of Clwyd Theatr Cymru, and Cardiff Council's ownership of St. David's Hall.

Flintshire County Council 'inherited' funding responsibility for Clwyd Theatr Cymru – one of the country's most important theatre producers – during a previous round of local government reorganisation. The Council has been a steadfast supporter of the theatre over many years. However, as budget pressures bite, the challenges for a medium sized Welsh local authority such as Flintshire become more pronounced. Once Flintshire has accounted for its statutory responsibilities, and those areas over which it has no discretion, the Council's room for manoeuvre is significantly reduced.

Financial pressures are no respecter of size, and similar challenges are faced by even the largest local authorities. Cardiff Council invests significantly in the funding and management of St. David's Hall, an unique facility and Wales' national concert Hall. In both of these cases the financial burden falls entirely on the 'home' authority, although their benefits are enjoyed by taxpayers across a much wider geographical area.

Such examples of genuinely national provision are relatively rare, but the underlying issues are becoming urgent. We'd therefore like to suggest that a bespoke funding arrangement for national provision is examined as part of the negotiations around the implementation of the Williams Review.

2. The Arts Council receives funding from, and reports to, Welsh Government, the UK National Lottery as well as managing charitable donations. How does the Arts Council reconcile these different reporting roles while remaining ultimately responsible to Welsh Government?

We account, and report separately, on our General Activities (which includes Government grant-in-aid) and our Lottery Activities. We're therefore required to report and account separately for the funds we receive, and we have appropriate arrangements in place to ensure we produce two sets of published financial accounts. Our Chart of Accounts enables accurate analysis against the relevant funding streams. We also submit an annual return to the Charity Commission.

Our General Activities accounts are audited by the Auditor General for Wales. Responsibility for the audit of our National Lottery distribution sits with the Comptroller & Auditor General and the National Audit Office (the C&AG's audit team). He arranges for Wales Audit Office to undertake the audit on his behalf, to ensure consistency of scrutiny across both of our funding functions.

The financial directions for Lottery Distributors are issued by the UK Government's Department for Culture, Media and Sport (DCMS). The Welsh Ministers issue our Lottery Policy Directions, which set out how we must operate in respect of Lottery Distribution activities. These were most recently updated in October 2012.

Managing Welsh Public Money provides the framework that sets out the terms and conditions under which we operate. Welsh Ministers provide our grant-in-aid funding, and specify how we're able to use this funding. Details of our annual funding, and the expectations that the Welsh Government has of us, are set out in the Annual Remit Letter from our Minister.

Our General Activities Account contains details of all our non-Lottery activities. These accounts are produced in the format prescribed by the Charity Statement of Recommended Practice (SORP). In the event that a funder or donor provides funds for a prescribed purpose, they're treated as restricted funds.

Note 15 in our 2013/14 Accounts contains details of restricted funds, including two amounts which have been bequeathed to the Arts Council of Wales. As a charity we have to ensure we comply with the requirements of the Charities Acts, and follow guidance issued by the Charity Commission.

3. **The original intention of the National Lottery was that it would be additional to government spending, and that it would not be used to replace government funded activities. How do you ensure that this is achieved?**

Council considers these matters as part of our budget setting processes each year. We often talk of a single strategy supported by multiple sources of funding. By ensuring that Lottery funding complements – but does not replicate – Government funding we believe that we're able to enhance the value of taxpayers' investment.

The DCMS has defined the principle of 'additionality' as not allowing Lottery funding to "become a substitute for funding that would normally fall into mainstream Government spending"¹. This is the key distinction that informs Council's deliberations.

This means that grant-in-aid funds are used to support:

- ongoing year-round activities of our RFOs
- strategic grants and contracts for projects or initiatives (typically those which build strategic partnerships with other agencies that lever new resources into the arts)
- research, advocacy and public events that are part of our routine programme of activity

And Lottery funds are used to support:

- our open to application funding programmes
- Capital projects and public art
- Film development and production
- time-limited developmental projects

Our Lottery funding guidelines state very clearly that applications must be for activity that is additional – applicants must explain how this is the case.

4. Do you intend to follow the lead by the Arts Council England to use lottery funds to fund activities previously funded by grant-in-aid?

At this moment in time, 'no', although given the year-on-year cuts in Welsh Government funding, Council will probably wish to keep this question under review.

The issue was last discussed at a Council meeting earlier this month. Council reaffirmed that it didn't plan to follow the lead of Arts Council England.

¹ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200304/cmselect/cmccumeds/196/19611.htm>

We're aware that Arts Council England is now funding a significant proportion of its National Portfolio Organisations (England's equivalent of our RFO portfolio) from Lottery funds. This is not a policy that Council wishes to replicate.

In a limited number of instances Council has, in previous years, concluded that a specific organisation or particular aspect of funding would be more appropriately funded through the Lottery.

Examples would be where we're delegating a funding responsibility (such as with Ffilm Cymru); where we're self-evidently funding programme development rather than year-round costs; or, where we're addressing an inconsistent approach to policy (such as where we've aligned support for festivals with other areas where funding is time-limited to specific projects).

Council has chosen not to follow England's recent change in funding policy because:

1. We adopt a more cautious interpretation of the funding flexibility allowed by Lottery legislation
2. Lottery funding has enhanced the value of grant-in-aid by enabling us to significantly extend the range and amount of activity that we have been able to support. In particular we've been able to extend high quality arts opportunities more widely across Wales, often reaching into localities that were previously less well served by established organisations. We want to maintain our ability to fund this activity; an ability that would be diminished if established organisations took a greater proportion of the funds
3. There can be no guarantee that levels of Lottery funding will remain the same. They may well decrease (given the impact of higher ticket prices and the growth of online competitors). Should that happen the pressures inherent in 2 above become more acute, to the potential detriment of the arts across Wales

5. **Given that certainty over grant-in-aid is limited to one year, what medium and long-term planning is it feasible for the Arts Council and its grant recipients to carry out?**

The annualised grant-in-aid funding basis undoubtedly does affect our ability to plan ahead. However, we have, for some years, prepared medium term financial projections, covering both main funding streams.

In the case of our grant-in-aid, planning is informed by our annual Remit Letter which typically contains details of funding for "year 1" along with an indication of funding for the following year (sometimes two years).

We have greater flexibility with our Lottery funds, where we aren't restricted to operating on an annualised basis. However the nature of the Lottery means we have less predictability in terms of income.

Our arts development strategies will typically take a five year view. We believe in long term planning and value of more extended partnerships that can deepen and mature.

We have therefore sought, with the support of our Welsh Government sponsor division, to use sensibly the year-end flexibility that does exist.

When appropriate, we have submitted a business case to carry forward funds beyond the normal 2% limit placed on non-Lottery funds. Used judiciously, this helps us mitigate the disruption of unexpected shocks (such as an in year funding cut) and enables us to "smooth" the impact of funding across two years.

This has allowed us to plan for, and respond to, initiatives we know will extend beyond one financial year, or where we anticipate a cost "spike" in the following financial year. It can also help avoid year-end pressure where supply and demand may affect prices.

The main benefit, we believe, is that it has given us a degree of flexibility in our dealings with the arts organisations and with delivery of our strategic initiatives. Many of our strategic initiatives involve other partners and are subject to external factors which can affect timing. Year-end flexibility helps overcome these practical issues without detriment to the project.

A number of the organisations we fund necessarily have to work on planning and booking horizons that extend beyond one year. Being able to have an indication of financial settlements beyond the immediate next year would help them to plan and operate more effectively. However, the fact that we're unable to make firm commitments other than on an annualised basis continues to create uncertainty.

6. How has the Arts Council considered collaborating with other Welsh public bodies, and with grant providers across the UK, to save costs?

There have been a number of examples where we've collaborated with other organisations. In all cases we seek to strike the right balance between making best use of resources whilst also ensuring, when applicable, that our own identity, priorities and accountabilities are maintained.

Examples include:

- our Pension scheme – which dates back to our predecessor organisation, Arts Council of Great Britain - is a collaboration between the Arts Council of England, Creative Scotland and three other smaller organisations. It enables us to pool specialist expertise, pension administration and to deliver a cost effective solution
- the Public Sector Broadband Aggregation project, where we take advantage of a pooled approach to IT infrastructure managed on a collective basis across the public sector in Wales
- Academi Wales and the Welsh Government's *Eliesha* programme of learning which we used for a range of training and professional needs. We've also collaborated with Big Lottery on specialist joint training
- we have signed up to the Welsh Government's *National Procurement Service*. This provides us with access to some of the established framework agreements, the opportunity to join new agreements as they're developed, whilst still allowing us the flexibility to select our own suppliers when they offer us with better value for money or more tailored solutions

- the UK Arts Councils network allows us to collaborate on joint projects that deliver enhanced benefits to Wales. Current examples where Wales is a net beneficiary include the Cross Border Touring scheme and the Family Friendly Arts Campaign
- we will be partnering with the Welsh Government and other public bodies on joint survey and research work

The WGSB Directors of Resources Group has worked on a collaborative basis for some time. The Group seeks to share and promote best practice and new initiatives; to explore opportunities to collaborate where appropriate; and to share solutions for management of common risks, business continuity and succession planning arrangements. A recent example is the reciprocal arrangement by which representatives of the Audit Committees of the Arts Council and HEFCW attended each other's meetings.

7. Would sharing accommodation or staff with another public body be feasible?

We currently lease offices in three locations – Cardiff Bay, Colwyn Bay and Carmarthen. In the case of the latter, we relocated to a smaller office accommodation, renting office space from Carmarthenshire Association of Voluntary Services. We'll review other office facilities as the leases expire or come up for renewal.

The nature of our quite specialised work makes it less practical to share staff. "Back office" activities are where most organisations look to achieve savings. However, having automated a number of our administrative processes and implemented previous programmes of cost reduction, current overall costs are relatively minor. For example, the combined cost of our Finance, ICT, Facilities and HR functions is approximately 0.8% of our total grant-in-aid expenditure.

We have well-established processes for reviewing business efficiency. We balance the ongoing need to identify savings against potential loss of flexibility and responsiveness, cost of arranging outsourcing, of administering and managing the arrangement, and the impact on our internal controls. This is, however, an area we keep under review.

8. Are you satisfied that the Council has sufficient capacity, in terms of skills and experience, to undertake its governance role fully, and is not unduly encumbered by conflicts of interest?

Members of Council are appointed by our Minister. They are recruited through an open appointments process conducted according to Nolan rules. Council members bring specific expertise and knowledge to the oversight and development of our activities. Appointments are usually for a three year term renewable a maximum of twice, dependent on review. This allows time for members to become familiar with our work whilst also enabling the rotation of members.

Council's expertise and authority is enhanced on its Committees through the involvement of independent non-executive members. For example, our Audit Committee includes two independent members and the Committee's meetings are intended by representatives of our internal auditor, Deloitte, and the Wales Audit Office. The Committee's scrutiny is informed by a comprehensive Corporate Assurance Framework.

All members (and staff) are required to adhere to our Code of Best Practice. This helps ensure that roles and responsibilities of members and officers are clearly defined. It also contains the standards of propriety expected of members and staff. It is a system which, to date, has worked well.

The very highest standards of propriety and probity, both actual and perceived, are expected of members at all times. Members of Council, as Charity Trustees, are precluded from pecuniary gain direct from the Arts Council. The only remunerated position is that of Chair, an arrangement endorsed by the Welsh Government and formally approved under Charity legislation and by the Privy Council.

Declarations and potential conflicts of interest are meticulously noted and recorded. Members and staff are required to complete an annual Declaration of Interest statement and to ensure changes are promptly notified. Declarations of interest are a standing item at the beginning of all Council and Committee meetings and any funding decision meeting.

Council's authority depends on its ability to attract significant individuals with the highest quality of knowledge and expertise on the arts in Wales. This means that such individuals might well be active in the arts.

Council members must absent themselves as a matter of course from discussion of any funding decision in which they have an interest.

General discussions of policy and strategy are more a matter of discretion. If an interest that has been declared is sufficiently substantial as to cause reasonable doubt in the minds of the public about the individual's ability to make an impartial decision, the meeting Chair may rule that the individual concerned should take no part in the discussion. In such a case the minutes of the meeting will note the point at which the individual concerned left and re-joined the meeting.

A comprehensive Annual Governance Statement is included in our published annual accounts.

9. The Committee notes there has been criticism in some sections of the media of some awards by the Arts Council of Wales. What process do you use to formulate and publicise your awards criteria?

We expect to be held to account for our actions and funding decisions. And over the past eighteen months there have been a very small number of critical stories placed in the media. In each case we have corrected inaccuracies and/or explained the fuller context for the work in question.

Given that we fund 69 RFOs and process around 1,300 funding applications each year we receive very few complaints. And in an independently conducted survey (which included both successful and unsuccessful applicants) nearly 80% of respondents felt our application process to be fair.

Funding programmes reflect the priorities and objectives in our arts strategies. These strategies are subject to extensive public consultation. Funding programme guidelines and criteria are set out in full on our website. They emphasise quality, financial viability, track-record and organisational competence. We also provide telephone advice and face-to-face funding surgeries. Our funding advice sessions take place across Wales.

The demand for funding routinely outstrips the available funds. Sometimes this means that we have to turn down good applications for no other reason than the lack of funds. This means that funding is allocated to those applications that present the most persuasive case for support.

10. Do you select target groups, and if so how do you ensure that awards to target groups are effective?

In terms of target groups, we predominantly focus on sections of the population, or community groups, who are under-represented as beneficiaries of our funding. These are typically attendees or participants who are in the lower socio-economic category groups.

We publicise these targets in our arts strategies and our funding guidelines and we try to support those projects that we believe are best placed to deliver the desired outcomes. We measure our progress against the evidence that's collected through the independently compiled annual Adult and Children Omnibus Surveys. These measure participation using standard socio-economic categories.

According to the Omnibus Survey, between 2006 and 2013 adult participation has increased by 9.8 percentage points. Between 2008 and 2013 participation by children and young people has increased by 3.1 percentage points. There have been encouraging increases in participation amongst the most disadvantaged socio-economic groups, narrowing the gap with their better off comparators.

We also target particular groups of people in a more focused and specific way and conduct detailed research and evaluation as an integral part of the project. An example of this approach would be our *Reach the Heights* programme, evaluated independently by Arad Consulting.

Reach the Heights was a Welsh Government-led initiative aimed at reducing the number of young people in Wales aged 11-19 years who were not in education, employment or training (NEET), or who were at risk of being so. The part of this programme managed by the Arts Council between 2010 and 2013 reached 8,784 participants, of whom around 500 had declared disabilities. Most participants had no qualifications.

As a result of *Reach the Heights*, 196 participants gained formal qualifications, 896 embarked on further education and some 3,530 gained other positive outcomes. (The term 'positive outcomes' is not defined in Welsh Government reports; however, our final evaluation by Arad Consulting provided case studies and insights in participants' and arts organisations' own perceptions of what had been achieved.)

The Arad report concluded that our *Reach the Heights* programme had:
“...clearly delivered against the goals of Arts Council of Wales’
Young Creators Strategy and *Child Poverty and the Arts Agenda*.
The programme has met key goals of ‘*widening participation in the arts and enabling young people to achieve their creative potential*’
as well as ‘*supporting new, innovative ways of engaging our most disadvantaged and disaffected young people.*’

At a wider Welsh Government level the Programme has also contributed to key aims of the *Child Poverty Strategy* such as improving the skills of young people living in low income households.”

11. Does your award decision consider how likely it is that the recipient can eventually become self-funding?

Yes, but the extent to which a grant recipient can become self-funding depends on the category and type of funding and the outcomes that we’re trying to achieve through that funding.

There are two factors in-built to our funding programmes that reduce dependency on public support. The first is partnership funding, the requirement to demonstrate that public funds are not paying for the totality of a particular activity. The second is the competition for funds. We’re never able to support **all** of the projects that come to us for support, no matter how good they might be.

For example, the average success rate across our funding schemes in 2013/14 was 65%, with success rates dropping to as little as 23% for particularly over-subscribed schemes. It would be a very unwise organisation that based its business strategy on ongoing Arts Council support.

That said, some individuals and organisations have applied more than once for support. In assessing these applications the ‘**additionality**’ criteria apply; we also look to see the extent to which funded activity will reach new audiences and/or whether a grant recipient has been able to develop new markets for their work.

The latter approach can be seen particularly in the awards that we make for training, professional development, touring and international exchange. In the case of training and development, the development of new skills will often be the impetus that improves the quality and marketability of a piece of work.

Our Touring support has a dual role – to bring high quality work to audiences across Wales, and allowing arts companies to develop their portfolio of work. For example, Clwyd Theatr Cymru's production of Dylan Thomas' *Under Milk Wood* is now touring internationally, earning a commercial return for the company and promoting the creative reputation of Wales overseas. Indeed, for those exploring international opportunities, this can be the springboard to establishing a more viable career independent of Arts Council support. Many of our most successful artists from Katherine Jenkins to Michael Sheen owe their early development to the funded arts in Wales.

In some instances, becoming self-funding is not an explicit outcome of our funding, although we're always encouraging artists and arts organisations to reduce their dependency on public funding. The obvious example here would be our RFO portfolio.

RFOs are our most important arts development partners, delivering high quality arts activity across Wales. We believe that an important aspect of public investment is the impetus to develop new audiences and to reach into places not previously touched by the arts. Some RFOs could undoubtedly become more self-funding and market orientated. But one of the principal functions of public funding is to address what the market fails to provide – the choice and quality of programme, the affordability of ticket prices, the ability to lever in other income and the ability to engage in cultural and social developmental activity such as work to engage under-represented communities. We do, also, expect RFOs to manage their affairs effectively, and in 2013/14 Arts Council revenue support represented just 27% to the RFO portfolio's total income.

12. If a recipient is unlikely to become self-funding does that indicate some will become permanently reliant on Arts Council grants?

No grant recipient can depend on being permanently reliant on Arts Council grants, for the reasons set out in 11 above. Without strong delivery against agreed outcomes, the Arts Council will not provide funding.

This applies even to our RFOs, our most established arts development partners. Our RFO portfolio is reviewed on a regular basis. In the early 2000s, Arts Council of Wales was funding well over 100 RFOs. That figure is now 69. All organisations are aware that public funding is not an entitlement – it has to be earned.

We have clear, published criteria that we use to guide our funding decisions. They reflect our priorities around quality, reach, relevance, impact, financial viability, value for money and organisational competence. We offer no guarantees about continued funding. If an organisation can demonstrate strong performance against these criteria then it is likely that it will be able to present a strong case for support. Proposals will then be considered on the individual merits of the application, and in comparison with the other projects that are also seeking support.

Nick Capaldi
Chief Executive, Arts Council of Wales

29 October 2014

Yr Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Cyfarwyddwr Cyffredinol a Prif Weithredwr, GIG Cymru

Department for Health and Social Services
Director General and Chief Executive, NHS Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Darren Millar AM
Chair
Public Accounts Committee

Our Ref: AG/KH

04 November 2014

Dear Darren

BCUHB Escalation Status

I am writing to inform you of the Escalation and Intervention arrangements in Betsi Cadwaladr University Health Board.

Following a tripartite meeting between the Welsh Government, Wales Audit Office and Healthcare Inspectorate Wales, on Friday 31st October, to discuss Escalation and Intervention arrangements in BCUHB, it was felt that the health board needed support to ensure it was able to address the challenges it faces. At the meeting it was agreed that the escalation status should be raised to the category of 'Targeted Intervention'. It was necessary to agree this approach with the Minister for Health and Social Services and as a result yesterday Simon Dean wrote to the health board to inform them of the decision.

The aim of this intervention is to provide help and support to the health board by ensuring that plans are developed which will address their challenges with urgency; and that capacity to deliver the necessary actions is put in place quickly.

I appreciate that it is not the normal practice to write to the Committee on the day of an evidence session, but I felt that providing the Committee with some advance notification of the action taken yesterday, following the meeting with regulators, would help inform the discussion. I will, of course, be happy to provide more detail at the Committee session.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Andrew Goodall', is written over a light grey circular watermark.

Dr Andrew Goodall

BUDDSODDWR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
Tudalen y pecyn 101 CF10 3NQ

Ffôn • Tel 02920 801182/1144
Andrew.Goodall@wales.gsi.gov.uk
Gwefan • website: www.wales.gov.uk

Eitem 4.6

National Assembly for Wales
Public Accounts Committee
PAC(4)-28-14 ptn6

Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Public Accounts Committee

Dr Andrew Goodall
Director General, Health and Social
Services
Welsh Government
Cathays Park
Cardiff CF10 3NQ

6 November 2014

Dear Dr Goodall,

Thank you for attending the Committee's meeting on Tuesday to discuss NHS Governance arrangements following our inquiry into Betsi Cadwaladr University Health Board. As you might expect, the Committee were very disappointed to learn at very short notice that the Welsh Government, Wales Audit Office and Healthcare Inspectorate Wales had agreed that BCUHB required an escalation in its support to Targeted Intervention.

A particular issue that you mentioned as contributing to this decision was the Board's prediction that its expenditure would exceed its financial settlement for the present year. When you appear before the Committee again on 11 November we will want to explore this issue further, and what the current financial position is for all health boards in Wales.

The Committee will also want to better understand the additional resources for health boards in 2014-15, announced in the Welsh Government's Draft Budget. This would include how they will be allocated between boards and the purpose of this funding - that is, whether it constitutes additional resource for additional activity or if it is being provided to meet existing shortfalls in allocations, as identified by boards' projections for in-year expenditure.

If the funding is to meet existing needs, the Committee would want to understand whether the announced funding will be adequate, given we are already aware of BCUHB's projection. We would also want to understand whether this is creating a potentially unsustainable demand on the Welsh Budget.

Yours sincerely,

Darren Millar AM

Bae Caerdydd / Cardiff Bay
Caerdydd / Cardiff
CF99 1NA

Ffôn/Tel: 02920898041

Pwyllgor.CyfrifonCyhoeddus@cymru.gov.uk / PublicAccounts.Committee@wales.gov.uk
Croesewir gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg / We welcome correspondence in both English and Welsh
Tudalen y pecyn 102

Chair

Eitem 5

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Y PWYLLGOR CYFRIFON CYHOEDDUS - 11 TACHWEDD 2014

Adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru - GIG Cymru: Trosolwg o Berfformiad Ariannol a Pherfformiad Gwasanaethau 2013-14.

Nodyn gan y Cyfarwyddwr Cyffredinol Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol.

Cyflwyniad

Croesawodd Lywodraeth Cymru adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru GIG Cymru: Trosolwg o Berfformiad Ariannol a Pherfformiad Gwasanaethau 2013-14 a gyhoeddwyd ar 14 Hydref 2014. Dyma'r trydydd adroddiad mewn blynyddoedd olynol i adrodd ar berfformiad ariannol a pherfformiad gwasanaethau'r GIG.

Mae'r adroddiad yn rhoi asesiad manwl o'r sefyllfa ariannol ar draws y GIG yng Nghymru yn 2013-14 ac mae hefyd yn edrych ar y perfformiad o ran darparu gwasanaethau, gan ganolbwyntio ar y meysydd hynny sy'n flaenoriaeth i'r Adran.

Mae'n bleser cael nodi bod yr adroddiad yn cydnabod bod yr Adran wedi atgyfnerthu ei threfniadau rheoli ariannol ymhellach, ac mae hefyd yn cydnabod y gwaith da sy'n parhau i gael ei wneud o ran sicrhau arbedion, er ei fod yn cydnabod bod hyn yn dod yn fwyfwy anodd. Mae'r adroddiad hefyd yn gwneud sylwadau am y gwaith gwyb sydd wedi cael ei wneud i hybu cynllunio tymor canolig integredig.

Perfformiad Ariannol

Yn 2013-14 llwyddodd yr Adran i reoli'r alldro o fewn yr adnoddau cyffredinol a gymeradwywyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae hyn yn llwyddiant aruthrol o ystyried y pwysau gwasanaeth ac ariannol sylweddol y mae'r GIG yn eu hwynebu, a'r pwysau cynyddol ar gyllideb iechyd a gwasanaethau cymdeithasol Llywodraeth Cymru.

Fodd bynnag, er bod yr Adran wedi llwyddo i fantoli'r gyllideb, ni chafodd adnoddau ychwanegol eu darparu i'r cyrff hynny yn y GIG a fethodd â mantoli'r gyllideb, ac o ganlyniad mae tri chorff y GIG wedi cael barn amodol ar reoleidd-dra ar eu cyfrifon. Cafodd y penderfyniad i beidio â darparu adnoddau ychwanegol ei wneud er mwyn anfon neges glir y byddai colli targedau ariannol yn cael effaith, ac na fyddai'r rheini sy'n gorwario'n sylweddol yn cael cyllid ychwanegol yn y dyfodol.

Bydd trefniadau presennol a pharhaus i reoli a monitro sefyllfa ariannol y GIG yn cael eu cysylltu'n uniongyrchol â'r cynlluniau gwasanaeth integredig a ddarparwyd ar ddechrau'r flwyddyn ariannol. Daeth Deddf Cyllid y GIG (Cymru) 2014 i rym ar 1 Ebrill 2014, ac mae'n rhoi'r hyblygrwydd i fyrddau iechyd reoli eu cyllid dros gyfnod o dair blynedd, ac mae'n cynnig cyfle gwirioneddol iddynt i gynllunio mewn modd mwy

darbodus ac osgoi gorfod gwneud penderfyniadau amhriodol tymor byr ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Er nad oedd pob bwrdd iechyd yn gallu cael cymeradwyaeth gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y cynlluniau gwasanaeth integredig tair blynedd ar gyfer y cyfnod rhwng 2014-15 a 2016-17, rydym wedi bod yn gweithio'n agos â'r holl sefydliadau i sicrhau bod y rownd nesaf o gynlluniau ar gyfer y cyfnod rhwng 2015-16 a 2017-18, y mae disgwyl iddynt gael eu cyflwyno erbyn diwedd mis Ionawr 2015, yn dangos gwelliant yn ansawdd a chadernid y cynlluniau hynny.

Bydd y Pwyllgor yn ymwybodol o adroddiad annibynnol Ymddiriedolaeth Nuffield a gyhoeddwyd ym mis Mehefin eleni, a oedd yn rhoi asesiad manwl o'r galw a'r pwysau y mae'r GIG yng Nghymru yn ei hwynebu ac a fesurodd y bwch ariannol sylweddol y byddai'r GIG yn ei wynebu yn y dyfodol.

Yn yr adroddiad, gwnaethpwyd sylwadau hefyd am y mesurau y mae'r GIG eisoes wedi'u gwneud i gau'r bwch ariannol a'r mesurau y mae'n rhaid iddo barhau i'w gwneud yn y tymor byr a'r tymor canolig.

Er mwyn sicrhau GIG cynaliadwy, a hynny o dan bwysau parhaus cynni cyhoeddus, bu'r adroddiad yn llywio'r cyhoeddiad a wnaed gan y Gweinidog Cyllid ar 30 Medi am y cynnig i roi £200 miliwn yn ychwanegol i'r adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yn y flwyddyn bresennol a £225 miliwn yn ychwanegol yn 2015-16. Bydd y cyllid hwn yn helpu i barhau i ddarparu gwasanaethau a chynnig yr hyblygrwydd i alluogi'r GIG i barhau â'i raglen ddiwygio.

Perfformiad wrth Gyflenwi

Mae'n bleser gen i nodi bod yr adroddiad yn cydnabod bod y GIG yn bodloni ei dargedau newydd o ran plant yn cael brechiadau, mynediad at ofal sylfaenol a lleihau nifer y cleifion sy'n cael eu derbyn i'r ysbyty o ganlyniad i gyflyrau cronig. Dyma dystiolaeth bod y GIG yng Nghymru yn symud tuag at ofalu am gleifion yn agosach at eu cartrefi yn unol â'n cyfeiriad strategol ar gyfer y gwasanaeth. Rydym hefyd yn cydnabod bod angen i ni wella rhannau o'r perfformiad. Byddwn yn parhau i weithio gyda'r GIG i wneud yn siŵr ein bod yn canolbwyntio ar wneud y gwelliannau hynny.

Argymhellion yr Adroddiad

Daw'r adroddiad i ben gyda 4 argymhelliad, sydd wedi cael eu derbyn i gyd, ac rwyf wedi atodi ymateb cychwynnol Llywodraeth Cymru i bob un ohonynt (Atodiad 1). Mae nifer o'r sylwadau a'r argymhellion yn cyd-fynd â'r camau y mae'r Adran eisoes yn eu cymryd. Credais hefyd y byddai'n ddefnyddiol i roi diweddariad i'r Pwyllgor o'r argymhellion a wnaeth yn ei adroddiad ar adroddiad blaenorol Swyddfa Archwilio Cymru 'Cyllid Iechyd 2012-13 a Thu Hwnt' a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2014, sydd hefyd ynghlwm yn Atodiad 2.

WAO Report: NHS Wales: Overview of Financial and Service Performance 2013-14

Recommendations and Welsh Government responses

Recs No	Recommendation Summary		Progress / Update
1 Tudalen y pecyn 114	<p>During the second half of 2013-14, the Department was managing a very difficult financial situation with a real risk that the NHS bodies would deliver a deficit that the Department could not afford to cover. During this period, the Department was receiving different projections and mixed messages from within some NHS bodies as to what the final position would be.</p> <p>In future, the Department should ensure that all NHS bodies produce a single projected year-end position that is owned and agreed by the Chair, Chief Executive and Finance Director of each NHS body.</p>		<p><u>Accept</u></p> <p>The importance of ensuring robust and well informed forecasts has been re-emphasised to all NHS organisations. This has been done through the Chief Executives meetings and relayed directly to the NHS Finance Directors.</p> <p>Furthermore the monthly detailed monitoring returns submitted to the Welsh Government, which includes the latest year end forecast outturn, are supported by a written commentary signed by both the Chief Executive and Director of Finance.</p>
2	<p>Across Wales, NHS bodies face a number of challenges managing their estate and other assets such as ICT and medical equipment against a backdrop of reducing resources. The Department is currently implementing plans to improve the prioritisation of capital expenditure across Wales.</p> <p>The Department and NHS bodies need to ensure that for capital expenditure:</p>		<p><u>Accept</u></p> <p>Following the submission of their Integrated Medium Term (IMPT) Plans at the beginning of the 2014-15 financial year, organisations were requested to provide a list of prioritised capital schemes in a letter from the Deputy Chief Executive of the NHS on the 29th of May 2014. The commission included details of four Ministerially agreed investment objectives along with five investment criteria covering health gain, affordability, clinical & skills</p>

Recs No	Recommendation Summary		Progress / Update
Tudalen y pecyn 115 3	<ul style="list-style-type: none"> • NHS bodies clearly identify their capital expenditure needs based on their three-year plans and these are supported by robust approved business cases which set out the capital and revenue implications along with the impact on services; and • the Department will need to ensure it develops and improves the strategic capital programme based on the planning priorities and investment objectives agreed in the three-year plans. 		<p>sustainability, equity and value for money. These returns were requested to be submitted by the 27th of June 2014.</p> <p>An expert panel has met three times to date to consider the returns received from organisations. The intention being to identify a pipeline of schemes which show clear alignment to the organisation's IMTP and that sufficient evidence has been provided against the investment criteria.</p> <p>The expert panel is due to meet again in early November with a view to providing recommendations to the Minister later in the month.</p>
	<p>The introduction of three-year integrated planning across NHS bodies is a significant and positive step forward. As would be expected with a new approach, some aspects could be further strengthened.</p> <p>In its updated guidance on three-year integrated planning, the Department should require that NHS bodies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • undertake sensitivity analysis, showing how changes in their assumptions including finances, demand, and workforce would impact on their plans; and • develop high-level contingency plans setting out how they intend to respond should performance depart from the agreed plan. 		<p><u>Accept</u></p> <p>The revised NHS Planning framework, issued to the service on October 31, includes sections detailing the Welsh Government's expectations of the plan development and approvals process.</p> <p>Both require Health Boards and Trusts to undergo a thorough process, including sensitivity testing and putting in place contingency plans. There is also a section at the end of the document detailing governance expectations.</p>

Recs No	Recommendation Summary		Progress / Update
Tudalen y pecyn 116	<p>4</p> <p>Overall the Department is making reasonable progress in implementing our previous recommendations. However, there are two areas where progress has been slow.</p> <p>The Department should strengthen and increase the urgency around:</p> <ul style="list-style-type: none"> • the challenge it provides to NHS bodies on the reported workforce savings and the scale of workforce changes; and • facilitating NHS bodies to share learning and lessons from successful (and unsuccessful) efforts to deliver sustainable service improvement and, where relevant, cost reductions. 		<p><u>Accept</u></p> <p>The refreshed Planning Framework, issued on October 31, covering guidance on planning requirements for the period 2015-16 to 2017-18 includes refreshed and updated workforce savings templates which will provide additional analysis required for effective challenge. Separately and in addition to this, the message concerning realistic and integrated savings plans for workforce has also been conveyed to the Directors of Finance group, with further messages to HR Officials to ensure improved manpower planning.</p> <p>In terms of facilitating learning and lessons from delivering sustainable service improvement and cost reductions the Directors of Finance group have set up a newly constituted sub group 'the Sustainability and Delivery group' to specifically focus on the sharing of good practice and savings schemes.</p>

**RESPONSE TO THE NATIONAL ASSEMBLY FOR WALES PUBLIC
ACCOUNTS COMMITTEE REPORT ON HEALTH FINANCES 2012-
2013 AND BEYOND.**

Report Published 6 March 2014

The Welsh Government welcomes the findings of the report and offers the following response to the reports 12 recommendations.

Recommendation 1.

The Committee recommends that the Welsh Government publishes a clear rationale for funding allocations of additional in year resources to NHS bodies. This would allow greater transparency and clarity in budgets and help to ensure that the resources are being allocated appropriately and value for money.

Response:- Accept

The Welsh Government is fully committed to greater transparency and clarity of budget allocations and the rationale that supports them. For example the health minister made a statement in October 2013 clearly setting out the process and rationale for the additional allocation that was provided in 2013-14.

Furthermore following the enactment of the NHS Finance (Wales) Act and the introduction of new and more robust planning arrangements that underpin it, Health Boards will have certainty and total clarity of their budget allocations covering the planning period. Any additional financial flexibility provided under the authority of the NHS Finance (Wales) Act will only be provided when the request is supported by a clear business case outlining the reasons for and how the additional resources will be used. Similarly any further allocations made in year will be underpinned by a clear and transparent rationale on how the funding will be deployed and the outcomes that are required to be delivered.

Implementation date: *Actioned and on-going*

Update as at 5 November 2014

*As part of the draft budget announcement made on 30 September the Finance Minister announced an additional £225m for the Health and Social Services MEG in 2015-16 and £200m in the current financial year. The Health Minister made it clear in the budget documentation and subsequently whilst attending the Health and Social Services scrutiny Committee session, that the additional funding in 2015-16 would be allocated in accordance with the Townsend Formula and with reference to the NHS bodies integrated medium term plans. During the current financial year the additional funding will be allocated in accordance with the requirements as set out in the **Townsend** **September 14** **17** of the Health Boards. This*

supports a clear rationale to provide funding on the basis of identified need supported by evidence contained within the integrated service plans.

Recommendation 2.

As recommended in the Committee's previous report, we recommend that the Welsh Government hold senior management to account more rigorously, to ensure transparency for financial decisions. In particular, the Committee want to see a thorough process put in place to ensure accountability for any additional in year resources provided by the Welsh Government or other NHS bodies for specific purposes such as brokerage.

Response:- Accept

The Welsh Government fully endorses the need to hold senior management to account. The Committee will be aware that the Welsh Government has worked closely with the WAO and HIW to establish a new escalation and intervention framework. This framework includes the action to be taken where delivery and performance is falling short of expectations. This may involve a range of actions from simple assurance reviews to fully directed intervention.

Officials meet monthly with Health Boards and Trusts, as well as receiving detailed monthly returns to establish if the organisation is delivering in accordance with its plan. This is supported by policy area specific meetings as required. The intelligence from these meetings is collated via monthly Integrated Delivery Board meetings held within Welsh Government. This Board uses both data and local intelligence to determine the appropriate escalation level and any associated interventional actions required to ensure performance returns to agreed trajectories. This process also involves a more integrated approach to the performance management of Health services, better linking plans, priorities, finance and performance.

Senior managers are held to account through these new arrangements.

The new escalation and intervention framework can be found within the publications section of the Welsh Governments website.

Implementation date: *Actioned and on-going*

Update as at 5 November 2014

The Welsh Government continues to hold Health Boards and Trusts to account through the Performance Management structures. The approach has been amended slightly to reflect the new 3 year Integrated Medium Term Planning process, and as part of this, organisations are required to provide delivery profiles for key delivery measures. All organisations are required to attend bi-monthly Quality and Delivery Meetings to monitor progress against their submitted delivery profiles for in year-delivery. Where organisations are not delivering to profile, the frequency of these meetings can be increased to monthly, and additional theme specific meetings held to discuss areas of specific concern (for example Quality issues, Unscheduled Care or Planned Care).

Where organisations have agreed 3 year plans and are delivering in accordance with their profiles, then this could earn them some autonomy and the frequency of Quality and Delivery Meetings may become quarterly to reflect that performance.

It is against these profiles that they are held accountable, and any escalation is applied through the existing performance management structures. This escalation continues to be considered by the Welsh Governments Internal Delivery Board, which is supported by a new Quality and Safety Assurance Group which looks in detail at all matters that impact on the quality and safety of services being delivered.

In addition to the Quality and Delivery Meetings, there are 6 monthly Joint Executive Team Meetings held between the Executive Director Team in DHSS and the Executive Teams of NHS organisations, Chaired by the Director General/Chief Executive of NHS Wales. These are also a formal part of the accountability arrangements.

Following each round of JET meetings, a tripartite meeting is held with WAO and HIW under the NHS Joint Escalation and Intervention Arrangements published in April 2014. At these meetings, the 3 bodies share information and intelligence on each of the NHS organisations, and agree an escalation status as described in the joint Escalation and Intervention Arrangements. This escalation status for each organisation is made publically available. The first Tripartite meeting following the introduction of the arrangements was held in July 2014. Any of the 3 bodies may call a meeting to discuss any NHS Health Board or Trust if in the intervening 6 month period, it identifies areas of concern that it feels should be shared and discussed to consider a review of that organisations escalation status.

Recommendation 3.

The Committee recommends, in order to enhance transparency and accountability, the Welsh Government publish, the monthly financial position of NHS Wales in a timely and accessible fashion.

Response:- Accept

Detailed monitoring information, showing the actual position to date and current year end forecast information, together with appropriate commentary is provided to the Welsh Government each month within 9 working days of the month end. Considering the complexities and the level of detailed information requested this is considered to be a very efficient and timely submission process.

The monthly financial position of each NHS organisation is currently published as part of their monthly Board papers and although this information is already publicly available at an individual organisational level, it is the intention of the Welsh Government to also publish the collective position each month.

Further consideration will be given as to the most appropriate method by which this will be done.

Implementation date: July 2014

Update as at 5 November 2014

In order for the publication of the collective NHS financial position to be informative, the data would need to be accompanied by an appropriate balance of contextual narrative. Each NHS organisation will be facing their own particular challenges and the most suitable method by which to publish financial and non financial information, combined with other performance / planning information of NHS organisations remains under consideration.

Recommendation 4.

The Committee recommends that the Welsh Government considers how it presents future budgets to ensure that it fully explains - in budget tables and the accompanying narrative report - the impact of any substantial changes following the supplementary budget on year-on-year comparisons.

Response:- Accept

The Welsh Government is committed to continuously improving the presentation of Budget information with a goal of enhancing transparency and supporting the Assembly's effective scrutiny. In line with this, the Minister for Finance has worked closely with the Finance Committee in recent years to improve the transparency and presentation of budget material, including the best basis for comparing spending plans. As a result, the Welsh Government uses the most recently published figures for the previous financial year as a baseline.

The Welsh Government accepts however that the presentation of the health funding in the Draft Budget last Autumn did not fully reflect the impact of the in-year allocation to health announced alongside the Draft Budget. That is why the Welsh Government included a footnote to the comparable Table in the Final Budget, a step which has been welcomed by the Public Accounts Committee.

The Welsh Government will continue to look at ways of improving the presentation of Budget material including year on year comparisons, in future Budgets.

Implementation date: *Actioned*

Update as at 5 November 2014

To maintain clarity, the Welsh Government included a footnote again to the comparable tables published in the draft budget announced by the Finance Minister on 30 September 2014.

Recommendation 5.

The Committee recommends that local population needs, value for money and transparency are key considerations in the scope of the Review of the Allocation Basis and that no significant changes be made to the allocation

formula without full consideration of the potential impact of redistribution on local health services.

Response:- Accept

A commitment to review the basis of revenue allocation was given within the publication of "Together for Health" a five year vision for the NHS in Wales. The key requirement for the Resource Allocation review will be the equitable distribution of resources in line with the population needs. It is important to note that in developing an allocation formula the local population needs will be used to determine the relative not absolute health needs within Wales. The Welsh Government acknowledges that it is essential that the basis of the formula is transparent, understandable and reliable.

Previous allocation formula implementation has been based on the differential distribution of growth funding to those areas most under target so that no organisation suffered a reduction in their allocation. In the context of public finance austerity the implementation of the formula, including phasing of implementation, particularly around any redistribution, will necessitate full consideration of potential impact.

Issues of population needs, value for money and transparency are key considerations which need to be taken into account, in all matters of resource allocation.

Implementation date: December 2015

Update as at 5 November 2014

The Minister has met officials to discuss and agree the approach to the Resource Allocation Review Programme. It is acknowledged that the allocation formula needs to be kept under constant review and some changes may take some time to implement. However, in light of the clear recognised demographic changes, over the last few years, and those projected going forward, a number of short term goals and improvements will be prioritised to maximise benefits and to help achieve sustainable services in the short term. These include:

- *Reviewing and fine tuning the weaknesses and limitations in collection of information and applications of the current direct needs formula e.g. information collected through the Welsh Survey;*
- *Aligning allocations and the formula around the key strategic objective to shift resources in line with the prudent healthcare agenda and towards earlier prevention and treatment;*
- *Addressing problems in funding flows between NHS organisations and communities;*
- *A review of continued ring-fencing of allocations within integrated health organisations, including bringing forward the mental health ring fence review into 2014; and*

- *To develop other funding mechanisms and incentives to ensure that the transfer of care to appropriate primary and community services is achieved.*
- *To develop an on going Resource Allocation Review programme to maintain, update and further develop the formula to reflect latest evidence, population needs, financial and allocation data.*

The initial phase of this work is updating the “Townsend” direct needs formula with the latest available datasets on population, Welsh Health Survey, Cancer Registry, Programme Budget Costs, Births, Population and Age Cost Weights.. This update will inform the additional allocation of the £225m in 2015-16. The second stage of the work will be:

- *reviewing the validity of datasets against other potentially suitable datasets,*
- *assessing whether health inequalities and deprivation are appropriately addressed and recognised and*
- *whether differing demographics and changes in demographics sufficiently covered*

Recommendation 6.

The Committee recommends that the Welsh Government commission a piece of work to consider approaches to profiling potential pressures and how this can be used as an effective management tool within the NHS Wales.

Response:- Accept

This is being taken forward as part of the new Planning Framework issued in November 2013.

Historically Welsh Government has required Health Boards and Trusts to submit recovery profiles where performance has deviated below the required standard. In developing the new Planning Framework and Guidance for the Integrated Medium Term Plan (IMTP) process for 2014-2017, consideration was given to how delivery profiles could be used to support the effective management of health services. This is central to an approach whereby Health Boards and Trusts are robustly managed against their agreed plans.

All Health Boards and Trusts are required through the planning guidance to submit detailed delivery profiles for the full range of tier 1 performance areas as well as finance. These profiles will be used to performance manage the organisations from April 2014, and will form the basis of the performance management meetings within the National Delivery Framework. Performance against planned profiles will then be used to review organisations escalation status, in line with the new Escalation and Intervention Framework developed in partnership with Health Inspectorate Wales and Welsh Audit Office. This will be supported in year through regular meetings to discuss and share intelligence.

Implementation date: Actioned

Update as at 5 November 2014

As part of the planning process, all Health Boards and NHS Trusts are required to provide delivery profiles for the full range of performance indicators. The planning round in 2013/14 was the first time NHS organisations had been asked to provide this at the start of the year to demonstrate how their plan would be delivered. .

This has enabled performance management to focus on the delivery actions contained in Health Board Plans in the most rounded way, as opposed to focus on in-month delivery of a target performance level. This process has also enabled organisations to plan delivery and be monitored in a way that can reflect their proposed means of delivery, taking into account more transparently inter-dependencies within the system. For example, the way in which unscheduled care pressures and planned care services can impact on each other.

This has helped organisations plan delivery of services in a more holistic way, and ensures that performance management of delivery doesn't inadvertently promote the wrong behaviour and response.

Recommendation 7.

The Committee recommends that the Welsh Government sets out the process for agreeing the three year budgets for health boards and how this differs from current processes, as well as how it intends to resolve any disputes that may arise during this process.

Response:- Accept

The process for agreeing the three year budgets for Health Boards is intrinsically linked to the process for agreeing Medium Terms plans (covering finance, service, workforce performance, and quality), which was set out within the NHS Wales Planning Framework issued to all NHS organisations in November 2013.

There has been a strengthening in Medium Term Planning capacity at a Health Board and Trust level and an increase in the level of scrutiny undertaken within the Welsh Government. The plans submitted to Welsh Government are subjected to extensive multidisciplinary assessment, which is quality assured and augmented by other information available on the strength and maturity of planning arrangements within Health Boards and Trusts (including information held by the WAO and HIW).

A three year budget will only be approved if a plan robustly meets all of the requirements set out within the NHS Wales Planning Framework. Where the Welsh Government is not satisfied that requirements have been met by Boards of NHS organisations, it will set out the key improvements required, and develop a delivery agreement (for core performance, finance, workforce, and quality requirements) for the intervening period. This is described within the Planning Framework as the escalation process.

Implementation date: Actioned

Update as at 5 November 2014

The first year of the planning cycle saw four organisations have their integrated medium term plans (IMTPs) approved in line with the 2014/15 NHS Planning Framework and NHS Finance (Wales) Act 2014. Six organisations were held in an annual cycle with agreement on the key deliverables for 2014/15 and milestones for developing the 2015/16 IMTP outlined.

The delivery of approved IMTPs has been monitored through the current delivery and performance management framework. Where performance has varied from the agreed trajectories (performance or finance) the escalation process has been triggered.

The NHS Planning Framework has recently been revised, incorporating lessons learnt from the first cycle with a focus on being clearer on expectations and national requirements and clarifying the significance and consequences of approval and non approval of plans.

The 2015/16 NHS Planning Framework was issued on 31 October.

The planning framework sets out the expectations and criteria against which IMTPs are assessed. All organisations, including those already with approved IMTPs, are required to submit IMTPs by 30 January 2015. The IMTPs will again be subjected to a robust and rounded assessment process, building on the approach from last year but strengthened to include organisational visits and/or meeting to explore issues emerging from the assessment. Plans will only be approved by the Minister once areas requiring strengthening are addressed and a mutual agreement on delivery is reached.

Recommendation 8.

The Committee further recommends that given the risks of financial planning over 3 years, the Welsh Government should require:

- a) Fully balanced plans over three years for each Health Board with supporting detail***

- b) Collective financial planning showing how budgets will balance across the whole NHS every year (so as to stay within DEL)***

- c) Detailed contingency plans setting out how Health Boards will respond if planned savings from up-front investment do not materialise and / or there are additional cost pressures. These contingency plans should include an assessment of risks to patients/ services.***

Response:- Accept

In November 2013 the Welsh Government issued a revised planning framework which clearly set out what was expected to be delivered from the planning process. This included a requirement to show clearly within their integrated plans

how Health Boards intended to balance their finances over a three year period. The Welsh Government acknowledges that this may not always be possible at the planning stage and financial flexibility may need to be offered under the authority of the new NHS Finance (Wales) Act. The new process also requires the plans to be approved by the Welsh Government which will only be confirmed following a review of the collective position and the affordability of any required financial flexibility within each financial year.

Each organisations plan is required to fully disclose a risk assessment to service delivery and the achievement of its financial targets. These risks are closely monitored throughout the year through the organisations risk management processes, alongside the identification of mitigating action and the contingency measures that need to be taken in the event of unforeseen circumstances. Contingency measures will form part of the Welsh Governments oversight and will be considered in the context of the overall resources available.

Implementation date: *Actioned*

Update as at 5 November 2014

A refreshed and updated Planning Framework was issued to NHS organisations on 31 October 2014, requiring balanced integrated service plans covering the period 2015-16 to 2017-18 to be submitted by 31 January 2015. The Framework clearly articulated Welsh Governments expectations and includes a specific requirement for organisations to undergo sensitivity analysis and have in place contingency plans.

Recommendation 9.

The Committee recommends that the Welsh Government produce a clear set of guidelines for the utilising of external expertise for financial planning. This should include information on trigger points as part of the financial management process when Welsh NHS bodies would be required to use external support.

Response: - *Accept*

Guidance currently exists which supports and helps regulate the use of external expertise by NHS organisations e.g. their Standing Financial Instructions require that they follow the Department of Health guidance on 'procurement and management of consultants in the NHS', the manual of accounts also sets out guidance with regard to when NHS organisations should consider using consultants and also all public bodies are required to adhere to the requirements of 'Managing Welsh Public Money'.

Notwithstanding the presence of the above guidance the Welsh Government is currently looking to issue further guidance that will cover all external support which may be required for a number of service planning, delivery and/or accountability issues and not just finance. The trigger points and utilisation of any external

expertise will link to the recently published escalation and intervention requirements. External support may be required in various forms but this must be a consideration for any organisation that is in the highest “enhanced monitoring” category. The nature and use of any external support will need to be agreed with the Welsh Government and all reports produced will form part of the enhanced monitoring arrangements and must be copied to the Welsh Government. We will use or develop national procurement frameworks for such support with the NHS procurement shared services to ensure that value for money is maximised for any support that is provided”.

Implementation date: July 2014

Update as at 5 November 2014

Refreshed guidelines for Health Boards and Trusts around the preparation of Medium Term Plans was issued on 31 October 2014. The guidelines require all organisations to consider their capacity and capability to develop plans in line with the Welsh Government’s requirements. The necessity to utilise any external expertise will be highlighted as part of this process.

Recommendation 10.

The Committee recommends that the Welsh Government works with Health Boards to develop mechanisms for sharing financial/service planning and management of good practice across the NHS Wales at all levels. This could involve using the model of the Wales Audit Office Good Practice exchange.

Response: - Accept

As part of the process for updating the 2013/14 plans, the Welsh Government implemented a supportive peer review process which reinforced the need for sharing good practice as part of development of the Integrated Medium Term Plans. This included running workshops in September and November 2013. Additionally Welsh Government have supported Health Boards and Trusts in sharing their 2014/15 to 2016/17 Integrated Medium Term Plans and in running workshops to seek feedback from the current planning process and identifying improvements and support required for future plans.

Additionally the Directors of Finance group have, during 2013/14, realigned to a forward looking agenda and work plan to focus on the sharing of good practice and benchmarking. This also includes the Directors of Finance sub groups terms of reference and work programmes to include best practice.

The key to sharing good practice will be through clinicians via clinical networks and other professional and specialty groups. The strength of these groups provides the environment for clinical peer reviews across organisational boundaries. This will be taken forward as a key theme through the prudent healthcare group, through organisational Boards and all professional groups.

Implementation date: Actioned and on-going

Update as at 5 November 2014

The Sustainability & Delivery Group, a Director of Finance sub group, are leading the exchanging of good practice examples within the NHS Wales finance community. The proposed Terms of reference recognise that this will require a level of commitment for members of the Group to:

- *Research areas of good practice across organisations and sectors, and*
- *Engage with non-finance professionals in identifying and evaluating good practice and effective implementation.*

Furthermore the group are engaging with non-finance professionals within NHS Wales and to involve other organisations, who may be able to support the identification and sharing of good practice.

Recommendation 11.

The Committee recommends the Welsh Government examine whether the differences in terms and conditions between Wales and England have led to differences in cost-effectiveness and whether these are offset by benefits to recruitment and retention. The findings should inform discussions about the terms and conditions to ensure Wales is able to attract the right calibre of staff while achieving optimum value for money.

Response:- Accept

With regard to the difference in the consultant contract in Wales, this is already the subject of on going engagement with the British Medical Association (BMA) and as part of the broader employee relations framework.

With regard to staff on the Agenda for Change (A4C) contract (all staff other than medical staff and Very Senior Managers/Executives) a negotiation exercise has just been completed and Trade Union and staff representatives are in the process of consulting their members on re-aligning the terms and conditions in Wales with the rest of England. Recent evidence to the Pay Review Body in September 2013 indicated that the recruitment and retention of staff on these contracts is not a cause for concern. The ongoing remit of the Strategic Pay Taskforce will continue to examine the impact of current and/or proposed changes and is due to provide an update in September 2014.

Implementation date: Actioned

Update as at 5 November 2014

Ratification of proposed changes to the Agenda for Change terms and conditions have stalled, pending the outcome of discussions between employers and staff representatives around the 2014-15 and 2015-16 pay deal. It is anticipated that the Minister will confirm the preferred pay option in early November, after which staff representatives have indicated they are likely to recommend ratification of the terms and conditions changes at the NHS Staff Council on 14 November. Whilst the pay deal and terms and conditions are separate, ratification is unlikely to be

taken forward for recommendation if the pay deal fails to address the trade unions' ongoing dispute.

Wales have joined the England/Northern Ireland negotiations with regards to a modernised and sustainable Consultant Contract, however these discussions collapsed in October as a result of BMA claiming insufficient safeguards around working hours. As a result, discussions are on going with the Department of Health to determine the next steps and in particular whether evidence should be sought from the Doctors and Dentists' Review (Body DDRB) around contract reform. A decision on the remit to the DDRB will be made in early November.

Recommendation 12.

In light of the move to disinvest in services, the Committee recommends that the Welsh Government provides the costs relating to pay protection in the NHS Wales. This will enable the cost and value of this policy to be determined.

Response:- Accept

Costs relating to pay protection have been provided as part of the discussions with Trade Unions in the course of the Strategic Pay Taskforce's work. It has formed part of the on-going discussions and proposals put forward by NHS employers and Trade Unions on how savings can be achieved by revising existing all Wales policies.

One such policy is the Organisational Change Policy (OCP). The policy had been originally agreed by the Welsh Partnership Forum and had been a reference document for re-organisations undertaken in 2007 and 2009. One of the NHS employers' suggestions has been to address what they consider to be overly generous protection arrangements detailed in the OCP.

Negotiations continue in line with broader discussions on further changes to Agenda for Change Terms and conditions and the sustainability of the NHS pay bill.

Implementation date: Actioned

Update as at 5 November 2014

Discussions on the Organisational Change Policy (OCP) which seeks to address pay protection have been stalled whilst staff representatives have been in dispute over the pay. These discussions are due to be resurrected following the Minister's announcement on the 2014-15 and 2015-16 pay award.

Whilst the pay deal and OCP are separate, staff representatives have confirmed that providing the pay deal announcement addresses the ongoing pay dispute they are willing to take forward the OCP.